

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

POHLEDÁVKY OKRESNÍCH SOUDŮ A JEJICH VYMÁHÁNÍ

rigorózní práce

Mgr. Jakub Motejl

Plzeň, 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra finančního práva a národního hospodářství
Finanční právo

POHLEDÁVKY OKRESNÍCH SOUDŮ A JEJICH VYMÁHÁNÍ

rigorózní práce

Mgr. Jakub Motejl

Plzeň, 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Mgr. Jakub Motejl

Plzeň, červen 2021

Poděkování

Za poskytnuté odborné konzultace a pomoc při vypracování této práce děkuji JUDr. et. Mgr. Silvii Anderlové, Bc. Martině Ščukové a JUDr. Radce Heresové.

Obsah

1	Úvod	1
2	Daňové a nedaňové pohledávky	3
2.1	Daňové pohledávky	3
2.1.1	Pohledávky ze soudních poplatků	4
2.1.2	Exekuční náklady daňové exekuce.....	5
2.1.3	Pořádkové pokuty (a jejich ukládání).....	7
2.1.4	Pohledávky z nákladů civilního řízení	11
2.1.5	Pohledávky z nákladů trestního řízení.....	12
2.1.6	Pohledávky z náhrad ustanoveným advokátům	14
2.1.7	Pohledávky z peněžitých trestů a specifika vymáhání	15
2.1.8	Náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení.....	16
2.1.9	Pohledávky z pořádkových pokut z trestního řízení	17
2.1.10	Náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody	17
2.1.11	Pohledávky z pořádkových pokut z civilního řízení	18
2.1.12	Náklady soudního řízení správního a pohledávky z pořádkových pokut	19
2.1.13	Náklady kárného řízení a pohledávky z pořádkových pokut uložených v kárném řízení	20
2.2	Nedaňové pohledávky	20
2.2.1	Pohledávky z pokut uložených ve správním řízení v jiném členském státě Evropské unie a uznaných soudem v České republice	21
2.2.2	Ostatní pohledávky.....	22
2.2.3	Specifika vymáhání nedaňových pohledávek	23
3	Správa a evidence pohledávek	25
3.1	Program IRES	25
3.2	Vzory dokumentů	27
3.3	Vymáhající soudní úředníci a oddělení vymáhání.....	29

4	Právní úprava vymáhání daňových pohledávek	35
4.1	Daňový řád a jeho univerzalita	36
4.2	Instrukce o vymáhání pohledávek	39
5	Postup vymáhání daňových pohledávek	41
5.1	Vůdčí zásady vymáhání daňových nedoplatků.....	41
5.2	Vznik daňové pohledávky a sdělení o pohledávce	43
5.3	Upomínka	45
5.4	Získávání informací o majetkových poměrech dlužníka.....	48
5.4.1	Získávání informací z registrů, rejstříků a dalších seznamů	48
5.4.2	Získávání informací od povinných orgánů a osob	51
5.5	Daňová exekuce.....	56
5.5.1	Daňová exekuce srážkami ze mzdy.....	57
5.5.2	Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb	60
5.5.3	Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky	61
5.5.4	Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv	62
5.5.5	Daňová exekuce prodejem movitých věcí a nemovitých věcí	65
5.6	Posečkání výběru daňového nedoplatku (splátkový kalendář).....	66
5.7	Promlčení a prekluze daňových pohledávek	68
5.8	Odklad daňové exekuce a konec daňové exekuce	70
5.8.1	Odklad daňové exekuce.....	70
5.8.2	Zastavení daňové exekuce.....	71
6	Opravné prostředky	73
6.1	Odvolací řízení.....	73
6.2	Námitka.....	74
6.3	Návrh na povolení obnovy řízení	75
7	Dozorčí prostředky	77
7.1	Nařízení obnovy řízení z moci úřední	77
7.2	Přezkumné řízení	77

8	Soudní přezkum rozhodnutí správce daně.....	79
9	Insolvence dlužníka	81
10	Alternativní způsoby vymáhání pohledávek	84
10.1	Pravidla pro vymáhání pohledávek soudu soudním exekutorem dle judikatury a instrukce o vymáhání pohledávek	85
10.1.1	Obrana dlužníků proti nezákonným exekucím.....	87
10.1.2	Praxe okresních soudů předávajících pohledávky k vymáhání soudním exekutorům	88
10.1.3	Smlouva o vymáhání pohledávek.....	89
10.1.4	Úspěšnost vymáhání pohledávek	91
10.1.5	Odpisy pohledávek pro nedobytnost	93
10.1.6	Závěr o získaných údajích	94
10.2	Vymáhání pohledávek celními úřady	95
10.2.1	Vládní návrh zákona.....	95
10.2.2	Stanovisko exekutorské komory k vládnímu návrhu zákona.....	96
10.2.3	Zhodnocení stávajícího stavu a vládního návrhu zákona.....	97
11	Právní úprava vymáhání soudních pohledávek ve Slovenské republice.....	100
11.1	Zákonná úprava vymáhání soudních pohledávek	100
11.2	Organizace vymáhání soudních pohledávek.....	100
11.3	Postup při vymáhání soudních pohledávek.....	101
11.4	Porovnání české a slovenské úpravy vymáhání pohledávek <i>de lege ferenda</i> 103	
12	Závěr.....	105
13	Resumé	108
14	Seznam použitých pramenů.....	111
14.1	Právní předpisy	111
14.2	Literatura	114
14.3	Judikatura	115
14.4	Články a ostatní prameny	115

15	Seznam zkratk.....	116
16	Přílohy	117

1 Úvod

Soudnictví lze definovat jako „specifickou činnost soudů jako hierarchicky uspořádaných orgánů státu.“¹ V České republice tvoří soudní soustavu soudy okresní, soudy krajské, soudy vrchní, Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud.² Soustava obecných soudů rozhoduje buďto ve věcech soukromého práva, pak se jedná o civilní soudnictví, nebo soudy rozhodují o vině a trestu obžalovaného či o jiném opatření, pak mluvíme o trestním soudnictví,³ a nebo poskytují ochranu veřejným subjektivní právům, pak je tato činnost označována jako správní soudnictví.⁴

Pro řádné fungování soudů, je nutné zajistit jednotlivým soudům dostatečné materiální a personální prostředky. Materiální prostředky pro činnost soudů, jako organizačních složek státu, zajišťuje stát z prostředků ze státního rozpočtu. Výkon státní správy na soudech je v gesci Ministerstva spravedlnosti České republiky. Nicméně činnost soudů není, až na výjimky, bezplatná. V určitých případech vyžaduje stát, aby ten, kdo z nějakého důvodu vystupuje před soudem, uhradil část nákladů spojených s řízením před soudem, popř. aby uhradil sankci, která mu byla uložena za jeho protiprávní jednání. Důvodem pro požadavek státu na úhradu nákladů (nebo jejich poměrné části) spojených se soudním řízením je například důvod fiskální, tedy „aby ti, kdo služeb soudů využívají, přispěli k úhradě nákladů s činností soudů spojených,“ důvod regulační, jehož cílem je zamezení zneužívání soudního řízení a snížení zátěže jednotlivých soudů a důvodem motivačním, tedy aby lidé plnili své povinnosti dobrovolně a řešili své spory mimosoudně.⁵ Výše uvedené platí zejména pro soudnictví civilní a pro soudnictví správní. V případě soudnictví trestního má pak povinnost nahradit náklady trestního řízení funkci sankční, tedy sankcionovat osobu za porušení právní povinnosti, z důvodu kterého bylo vedeno trestní řízení.

¹ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník* [online]. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009 [cit. 2020-10-18]. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1. Soudnictví

² Zákon č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 8

³ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník* [online]. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009 [cit. 2020-10-18]. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1. Soudnictví

⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. S. 375

⁵ WALTR, Robert. *Zákon o soudních poplatcích a předpisy související: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-435-3. S. 1

Správu a vymáhání nákladů, ale i ostatních pohledávek České republiky vzniklých z důvodu výše uvedených, mají na starost jednotlivé soudy. Za řádnou evidenci a vymáhání pohledávek České republiky jsou odpovědní předsedové jednotlivých soudů.⁶ Pro účely této práce lze tyto pohledávky označit jako „pohledávky soudu,“ ačkoliv z pohledu hmotného práva tomu tak není, jelikož se jedná o pohledávky České republiky, které soudy pouze vymáhají a spravují. Soudy, ačkoliv nemají právní subjektivitu, vedou vlastní účetnictví jako samostatné účetní jednotky.⁷ Pohledávky soudu pak formálně vymáhá přímo předseda soudu, fakticky k této činnosti pověřuje zaměstnance soudu, kteří jménem předsedy soudu pohledávky vymáhají – vymáhající soudní úředníci.

Okresní soudy v České republice volí různé přístupy a mají různé metody, jak vymáhat pohledávky. Stejně tak mají různé přístupy k organizaci vymáhání pohledávek.

Jedním z cílů této práce je tyto postupy a přístupy popsat, vzájemně porovnat a uvést výhody a nevýhody těchto postupů. Dalším cílem práce je popsat vymáhání pohledávek postupem upraveným v daňovém řádu,⁸ a to konkrétně z pohledu vymáhajícího soudního úředníka na okresním soudu, zejména co se do specifik vymáhání týče, a to z důvodu, že pohledávky vymáhané postupem dle daňového řádu představují (zpravidla) drtivou většinu všech pohledávek okresních soudů, které jsou okresními soudy vymáhány.

Postup a způsob, jakým jsou pohledávky soudu vymáhány, je závislý na tom, jestli se jedná o pohledávky daňové, či nedaňové.⁹ Toto rozdělení, které vychází z titulu pohledávky, je zcela stěžejní pro postup vymáhání pohledávek, zejména ve volbě právní úpravy, upravující vymáhání pohledávek a postupu vymáhajících soudních úředníků.

⁶ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek § 1, odst. 2 bod 2. až 6.

⁷ Zákon č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 8

⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, viz. seznam zkratk

⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek § 24 odst. 1 a § 8 odst. 1

2 Daňové a nedaňové pohledávky

Rozdělení pohledávek spravovaných soudem na daňové a nedaňové určuje, jakým způsobem budou jednotlivé pohledávky vymáhány. Dělení pohledávek vychází vždy přímo ze zákona, na základě kterého pohledávka vznikla. Souhrn pohledávek a jejich dělení na daňové a nedaňové obsahuje instrukce Ministerstva spravedlnosti zveřejněná pod č. 1/2013 ve Sbírce instrukcí a sdělení Ministerstva spravedlnosti, o vymáhání pohledávek. V případě daňových pohledávek, upravuje postup vymáhání pohledávek zejména daňový řád a v případě nedaňových pohledávek se pohledávky vymáhají postupem upraveným v občanském soudním řádu¹⁰ popřípadě v exekučním řádu.¹¹

2.1 Daňové pohledávky

Daňovými pohledávkami, jejichž vymáhání postupem dle daňového řádu provádí soud jsou pohledávky ze soudních poplatků, exekuční náklady dle § 182 a násl. DŘ, pořádkové pokuty uložené dle § 247 DŘ, pohledávky z nákladů civilního řízení, včetně svědečného, znalečného a tlumočného, pohledávky z nákladů trestního řízení, z náhrad ustanoveným advokátům, z peněžitých trestů, z nákladů spojených s výkonem trestu domácího vězení, z pořádkových pokut z trestního řízení, náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, pohledávky z pořádkových pokut z civilního řízení, z nákladů soudního řízení správního dle § 57 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, z nákladů kárného řízení podle § 19 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, z pořádkových pokut uložených v kárném řízení podle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, z pořádkových pokut uložených podle § 44 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.¹²

¹⁰ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, viz. seznam zkratk

¹¹ Zákon č. 120/2001 Sb. zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, viz. seznam zkratk

¹² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek § 24 odst. 1 a § 8 odst. 1

2.1.1 Pohledávky ze soudních poplatků

Vznik poplatkové povinnosti a výši poplatkové povinnosti upravuje zákon o soudních poplatcích.¹³

Poplatková povinnost zpravidla vzniká před zahájením příslušného soudního řízení a nesplnění poplatkové povinnosti je zpravidla důvodem pro zastavení řízení, přičemž tato skutečnost nastává ze zákona.¹⁴ Pokud je z tohoto důvodu řízení zastaveno, poplatková povinnost, resp. pohledávka zaniká.¹⁵

Mohou ovšem nastat situace, kdy poplatková povinnost vzniká až na konci nebo v průběhu řízení. Dle § 138 odst. 1 občanského soudního řádu může předseda senátu přiznat zcela nebo z části osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudního poplatku ovšem může předseda senátu kdykoliv během řízení odejmout, a to i se zpětnou účinností.¹⁶ V případě, že předseda senátu zpětně rozhodl o odejmutí osvobození od povinnosti zaplatit soudní poplatek a zároveň bylo zahájeno jednání ve věci samé, není následné nezaplacení soudního poplatku (nebo části poplatku) poplatníkem důvodem pro zastavení řízení.¹⁷ Stejně tak nedojde k zastavení řízení z důvodu nesplnění poplatkové povinnosti v případě, že došlo k rozšíření návrhu na zahájení řízení (nebo odvolání a dovolání) a poplatník neuhradil zbývající část soudního poplatku. V obou výše uvedených případech se musí soudní poplatek po dlužníkovi vymáhat ihned po nabytí právní moci a vykonatelnosti o usnesení o uložení poplatkové povinnosti, a to bez ohledu na následující průběh soudního řízení. O povinnosti zaplatit soudní poplatek rozhoduje předseda senátu usnesením.¹⁸ Pravomocné a vykonatelné usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek, je exekučním titulem.

O povinnosti zaplatit soudní poplatek může být rozhodnuto i konečným rozhodnutím ve věci samé. Jedná se zpravidla o případy, kdy byl účastník řízení usnesením osvobozen od povinnosti platit soudní poplatek, nebo je osvobozen platit soudní poplatek ze zákona¹⁹ a následně byl alespoň částečně úspěšný ve věci. V takovém případě stanoví předseda senátu v samostatném výroku meritorního rozhodnutí povinnost zaplatit neúspěšnému účastníkovi soudní

¹³ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, viz. seznam zkratk

¹⁴ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 9 odst. 1

¹⁵ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 9 odst. 7

¹⁶ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 138 odst. 2

¹⁷ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 9 odst. 4 písm. a

¹⁸ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 167, odst. 1

¹⁹ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 11

poplatek na účet České republiky. Pravomocné a vykonatelné rozhodnutí je pak exekučním titulem.

Ze soudní praxe je ještě nutné zmínit situaci, kdy soud opomene vydat usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek a řízení zahájí bez toho, aby byl soudní poplatek zaplacen. V takové situaci opět nemůže soud řízení zastavit a musí v řízení pokračovat. Poplatková povinnost tak trvá a musí být usnesením rozhodnuto o uložení povinnosti soudní poplatek zaplatit a taktéž musí být na základě takového rozhodnutí soudní poplatek vymáhán bez ohledu na průběh soudního řízení.

Ve všech případech, bez ohledu na to, jakým druhem rozhodnutí bylo o poplatkové povinnosti rozhodnuto, jsou pohledávky ze soudních poplatků vymáhány postupem dle daňového řádu.²⁰

2.1.2 Exekuční náklady daňové exekuce

Exekuční náklady daňové exekuce jsou příslušenstvím daňového nedoplatku²¹ a jsou trojího druhu. Náklady za nařízení daňové exekuce, náklady za výkon prodeje a hotové výdaje vzniklé při provádění daňové exekuce.²²

Povinnost hradit náklady za nařízení daňové exekuce vzniká vydáním exekučního příkazu případně vydáním rozhodnutí o stanovení výše exekučních nákladů. Výše nákladů za nařízení daňové exekuce činí 2 % z vymáhané částky, nejméně však 500 Kč a nejvíce 500 000 Kč.²³ Náklady za nařízení daňové exekuce jsou sankčního charakteru, tedy působí jako sankce za dobrovolné nesplnění povinnosti dlužníkem a zároveň mají motivační funkci, jelikož motivují dlužníka, aby svou povinnost splnil dobrovolně a nemusela by mu být uložena povinnost platit náklady za nařízení daňové exekuce. Výši nákladů za nařízení daňové exekuce je vhodné stanovit v exekučním příkazu, z důvodu, že jejich celková výše je známa již při vydání exekučního příkazu a dlužník, případně poddlužník, tak bude znát celkovou výši daňového nedoplatku, pro kterou bylo zahájeno exekuční řízení, a především se tím správce daně sprostí povinnosti vydat samostatné rozhodnutí o stanovení výše exekučních nákladů, které by se muselo doručovat dlužníkovi do vlastních rukou. Exekuční náklady lze u každého

²⁰ Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 13 odst. 2

²¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 2 odst. 5

²² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 182 odst. 2

²³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 183 odst. 1

nedoplatku požadovat pouze jednou,²⁴ není tedy vůbec rozhodné, kolik exekučních příkazů bylo správcem daně pro vymožení konkrétního daňového nedoplatku vydáno.

V případě nařízení exekuce prodejem movitých věcí nebo nemovitých věcí, vzniká dlužníkovi vedle povinnosti nahradit náklady za nařízení daňové exekuce, též povinnost nahradit náklady za výkon prodeje. Povinnost nahradit náklady za výkon prodeje vzniká zahájením dražby nebo zpeněžením předmětu daňové exekuce mimo dražbu.²⁵ „Náklady za nařízení daňové exekuce a náklady za výkon prodeje se vzájemně nevylučují. Naopak je povinností správce daně uplatnit v případě naplnění zákonných podmínek oboje.“²⁶ Náklady za výkon prodeje lze stanovit v exekučním příkazu, ale i v samostatném rozhodnutí. V době vydání exekučního příkazu ještě neexistuje povinnost uhradit náklady za výkon prodeje, jelikož tato povinnost vzniká až zahájením dražby nebo zpeněžením mimo dražbu. Dle mého názoru je vhodnější rozhodovat o nákladech výkonu prodeje až v době, kdy tato povinnost vzniká a na základě vzniku povinnosti příslušné rozhodnutí vydat. Často nastává situace, kdy po provedení soupisu majetku dlužníka daňový exekutor zjistí, že sepsaný majetek nemá žádnou hodnotu anebo, že dražba majetku dlužníka, popř. jeho prodej mimo dražbu by byl zcela neúčelný, jelikož by nepokryl ani náklady na provedení dražby. Z tohoto důvodu správce daně dražbu ani nezahájí. Exekuční příkaz, ve kterém by byla uložena povinnost nahradit náklady za výkon prodeje, přičemž by dražba nebyla zahájena nebo nebyl sepsaný předmět zpeněžen mimo dražbu, by pak trpěl vadou.

Třetím druhem exekučních nákladů jsou hotové výdaje vzniklé při provádění daňové exekuce. O výši hotových výdajů musí být vždy správcem daně vydáno samostatné rozhodnutí.²⁷ Povinnost správce daně rozhodnout o výši hotových výdajů v samostatném rozhodnutí vychází ze skutečnosti, že v době nařízení exekuce jejich celková výše není známa. Hotovými výdaji se rozumí například náklady za uskladnění sepsaných movitých věcí, náklady za odtah vozidla, náklady na vypracování znaleckého posudku nebo náklady na zámečníka,²⁸ který se zpravidla povolává v případě, že dlužník odmítá správci

²⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 183 odst. 3

²⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 183 odst. 2

²⁶ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 686

²⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 182 odst. 5

²⁸ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 685

daně poskytnout součinnost při soupisu movitého majetku v jeho domácnosti. Z výtěžku daňové exekuce může správce daně zadržet částku v očekávané výši hotových výdajů.²⁹ Toto ustanovení se uplatní zejména v případě dražeb movitých a nemovitých věcí, kdy je předmět dražby úspěšně zpeněžen.³⁰ Hotové výdaje se vždy hradí první v pořadí, následně se hradí exekuční náklady a až teprve lze vymožené plnění započíst na úhradu daňového nedoplatku.³¹ Toto pravidlo je speciální vůči obecným pravidlům úhrady daňových nedoplatků dle daňového řádu.³²

2.1.3 Pořádkové pokuty (a jejich ukládání)

Správci daně dává daňový řád několik instrumentů, jak přimět dlužníky, ale i jiné osoby ke splnění povinností, které jim ukládá zákon nebo které jsou jim uloženy na základě zákona. Jedním z těchto instrumentů je uložení pořádkové pokuty správcem daně.³³ Účelem pořádkové pokuty „*je donucovacím působením dosáhnout zjednání nápravy, a to i opakovaně tak dlouho, než je účelu sledovaného pořádkovou pokutou dosaženo.*“³⁴ Daňový řád upravuje celkem 4 skutkové podstaty, pro které je možné uložit pořádkovou pokutu. První z těchto skutkových podstat je závažně ztěžování průběhu daňového řízení rušením pořádku, neuposlechnutí pokynu úřední osoby nebo urážlivému chování k úřední osobě nebo osobě zúčastněné na správě daní, navzdory předchozímu napomenutí.³⁵ Předchozí výčet uvedených důvodů je taxativní. Horní hranice pokuty u tohoto přestupku činí 50 000 Kč, spodní hranice stanovena není. V rámci vymáhání daňových pohledávek soudem zpravidla nedochází k ústnímu jednání, a proto ukládání pořádkových pokut za tento přestupek není příliš obvyklé. V úvahu by připadala situace, kdy by si dlužník osobně přišel zažádat o splátkový kalendář³⁶ a během jednání se správcem daně se ke správci daně, resp. úřední osobě, co s dlužníkem jedná, choval urážlivě nebo naplnil jinou část uvedené skutkové podstaty. Stejně tak by bylo možné uložit pořádkovou pokutu tomu, kdo

²⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 184, odst. 1

³⁰ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 687

³¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 182 odst. 5

³² LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 687

³³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 247

³⁴ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 843

³⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 247

³⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 156 an.

by se choval urážlivě vůči správci daně při provádění místního šetření³⁷ nebo při soupisu movitého majetku na místě.³⁸

Druhou skutkovou podstatou je učinění hrubě urážlivého podání vůči správci daně. Tato skutková podstata přestupku v původní verzi daňového řádu nebyla, a bylo do daňového řádu vložena s účinností od 01.07.2017. Důvodem pro vložení této skutkové podstaty bylo sjednocení úpravy se správním řádem³⁹, který v § 62, odst. 2, obsahuje totožnou skutkovou podstatu přestupku. Dále se mělo jednat o vyhovění požadavkům z praxe, kdy úřední osoby podílející se na správě daně se stávaly terčem takovýchto útoků.⁴⁰ Horní hranice pořádkové pokuty pro tento přestupek je též stanovena na 50 000 Kč, spodní hranice stanovená není. Urážlivé podání může být učiněno i v rámci příkazu k provedení platby soudního poplatku nebo jiné platby na bankovní účet soudu prostřednictvím internetového bankovníctví, pokud je k němu připojena zpráva pro příjemce obsahující vulgární výrok.⁴¹ Podobu urážlivého podání může mít též odvolání proti rozhodnutí správce daně nebo jakýkoliv jiný formální či neformální úkon vůči správci daně.

Třetí skutkovou podstatou, pro kterou lze uložit pořádkovou až ve výši 500 000 Kč, je závažné ztěžování nebo maření správy daně. Toho se dopustí ten, kdo bez dostatečné omluvy nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě ke splnění procesní povinnosti nepeněžité povahy, která mu byla stanovena zákonem nebo správcem daně.⁴² Při správě daní prováděné soudem, je tímto důvodem zpravidla nesplnění informační povinnosti⁴³ vůči správci daně, a to na základě výzvy správce daně ke splnění povinnosti sdělit správci požadované údaje. Výzva ke sdělení informace musí obsahovat poučení o následcích nesplnění výzvy, tedy možnost uložení pořádkové pokuty, jinak nelze pořádkovou pokutu uložit.⁴⁴

Čtvrtým protiprávním jednáním, na základě kterého lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč je nesplnění informační povinnosti dlužníka nebo plátce mzdy.⁴⁵ Dlužník má povinnost oznámit správci daně vznik nároku na mzdu u jiného plátce mzdy a stejně tak má povinnost oznámit zánik nároku na mzdu

³⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 80 an.

³⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 203

³⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, viz. seznam zkratk

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2017 Sb. kterým se mění některé zákony v oblasti daní, k bodu 15 (§ 247 odst. 3)

⁴¹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2019, čj. 5 As 212/2019-40, č. 3932/2019 Sb. NSS, www.nssoud.cz

⁴² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 247 odst. 2

⁴³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57

⁴⁴ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 844

⁴⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 189

u dosavadního plátce mzdy, a to do 8 dnů ode dne, kdy nastaly tyto skutečnosti. Plátce mzdy má pak povinnost oznámit, že u něho dlužník nastoupil do nové práce nebo u něho přestal dlužník pracovat nebo nastoupil do práce u jiného plátce mzdy, a to do 8 dnů ode dne, kdy tyto skutečnosti nastaly.⁴⁶ Smyslem ustanovení o oznamovací povinnosti je vynutit součinnost dlužníka a třetích osob se správcem daně.⁴⁷ Dále toto ustanovení ulehčuje práci správci daně, jelikož správce daně nemusí po vydání příkazu k provedení daňové exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů kontrolovat, zdali dlužník nezměnil zaměstnání. Povinnost je dvojitá z rýze praktických důvodů, jelikož působí jako pojistka, pokud by dlužník nebo plátce mzdy svou povinnost nesplnil. V praxi vymáhání pohledávek soudem se jedná o nejčastější porušení povinností, a to jak ze strany dlužníků, tak i ze strany plátců mzdy nebo jiného příjmu, a to zejména ze strany zaměstnavatelů.

Ukládání pořádkových pokut je druhem správního trestání, z tohoto důvodu je nutné, aby se správce daně řídil principy a obecnými zásadami správního trestání. Zejména tedy zásadou *nullum crimen sine lege*, tedy není přestupku bez zákona. V praxi tato zásada představuje povinnost správce daně jasně vymezit, pro jaký přestupek je udělována pokuta, tedy jasně definovat skutkovou podstatu přestupku a podřadit ji pod příslušnou normu daňového řádu. Dále zásada *nulla poena sine lege*, česky není trestu bez zákona. Tato zásada představuje povinnost správce daně udělit pokutu v rozpětí, které jí umožňuje daňový řád. Dále se jedná o zásadu předvídatelnosti rozhodování. Nejvyšší správní soud k zásadě předvídatelnosti uvádí: „*princip předvídatelnosti rozhodování v podstatě znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat – ve svém celkovém vyznění – stejně.*“⁴⁸ V praxi princip předvídatelnosti stanovuje povinnost správce daně posuzovat stejné věci stejně, rozdílné věci rozdílně a v případě, že se odchýlí od své rozhodovací praxe, dostatečně své rozhodnutí se odchýlit od rozhodovací praxe odůvodnit. Dalšími významnými zásadami správního trestání je zásada *ne bis in idem*, která nám říká, že nikdo nemůže být potrestán za stejný skutek dvakrát. Od této zásady je nutné

⁴⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 189 odst. 1 a odst. 2

⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád, zvláštní část, k § 189

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, čj. 2 Afs 47/2004-83, č. 398/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz

odlišit opakované udělování pokut správcem daně,⁴⁹ které je možné, pokud předchozí uložení pokuty nevedlo k odstranění protiprávního stavu nebo k vynucení splnění povinnosti uložené dlužníkovi nebo třetí osobě. V praxi se může jednat o situaci, kdy povinný subjekt ani po uložení pořádkové pokuty nesplnil svou informační povinnost vůči správci daně. Z výše uvedeného vyplývá, že pokud se nejedná o udělení pokuty v rámci zrychleného řízení na místě,⁵⁰ rozhodnutí o udělení pořádkové pokuty musí být řádně odůvodněno.

Pokuta nesmí být likvidační. Pokuta je likvidační tehdy, jestliže znamená takový „zásah do majetku, v důsledku, kterého by byla „zničena“ majetková základna pro další podnikatelskou činnost.“⁵¹ Citované závěry lze nepochybně vztáhnout i na nepodnikající osoby. Proto, aby pokuta nebyla likvidační, musí vždy správce daně posoudit majetkové poměry pokutovaného. O majetkových poměrech pokutovaného by měl správce daně mít dostatek informací a pokud takové informace nemá, měl by využít svých oprávnění, které mu dává daňový řád, a majetkové poměry pokutovaného si zjistit. Ke zjišťování majetkových poměrů Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí zveřejněném ve Sbírce rozhodnutí NSS uvádí: „správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.“⁵² O udělení pořádkové pokuty rozhoduje správce daně v samostatném rozhodnutí ve smyslu § 101 daňového řádu. Proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí, a to i před doručením rozhodnutí tzv. odvolání na místě.⁵³

Pokutu lze též uložit v rámci zjednodušeného řízení o uložení pokuty.⁵⁴ Pro uložení ve zjednodušeném řízení musí být kumulativně splněno několik podmínek: a) pokuta nepřesahuje částku 5 000 Kč, b) pokutovaný uzná pokutu co do důvodu a výše, c) pokutovaný uhradí pokutu na místě. Výhodou ukládání pokuty ve zjednodušeném řízení je, že udělení pokuty se pouze poznamená

⁴⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 247 odst. 5

⁵⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 249

⁵¹ DRÁPAL, Jakub. Likvidační povaha pokuty ve správním trestání. Článek dostupný na: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-7-2018.aspx>

⁵² Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20.4.2010, čj. 1 As 9/2008–133, č. 2092/2010 Sb. NSS, www.nssoud.cz

⁵³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 109

⁵⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 249

do protokolu pořizovaného o jednání a nemusí být rozsáhle odůvodněno. Proti takovému rozhodnutí pak není přípustné odvolání.⁵⁵ Proti zaplacení pokuty udělené ve zjednodušeném řízení má správce daně povinnost vydat standardizovanou stvrzenku vydávanou Ministerstvem financí.⁵⁶ Pravomocné a vykonatelné rozhodnutí o udělení pořádkové pokuty je exekučním titulem.

2.1.4 Pohledávky z nákladů civilního řízení

Náklady civilního řízení v širším smyslu lze definovat jako „náklady, které musí vynaložit stát na to, aby zde bylo funkční soudnictví; náklady nezbytné proto, aby řízení zahájené k návrhu účastníka (nebo i bez jeho návrhu) proběhlo v souladu s pravidly formulovanými v procesním předpisu (v občanském soudním řádu). Tyto náklady nese stát.“⁵⁷ V užším smyslu jsou náklady civilního řízení definovány jako „náklady, jež mají souvislost s konkrétním soudním řízením. Jen na tyto náklady řízení (hrazené státem) v užším slova smyslu dopadají ustanovení občanského soudního řádu o nákladech řízení.“⁵⁸

Náklady řízení v užším smyslu se dělí na náklady účastníků, jejichž vymáhání je zcela na vůli účastníka řízení, kterému náhrada nákladů řízení byla přiznána vykonatelným rozhodnutím a na náklady státu, které je stát povinen vymáhat postupem dle daňového řádu.⁵⁹

K nákladům státu, které vznikají v rámci řízení (a nespádají do jiné kategorie nákladů řízení), a jejichž uhrazení stát požaduje, řadíme např. náklady na provedení důkazu nebo znalečné. Z důvodu, aby následně nemusel náklady státu vymáhat příslušný soud, může předseda senátu usnesením uložit povinnost, aby před provedením důkazu nebo vypracováním znaleckého posudku, tomu, v jehož zájmu je provedení důkazu nebo vypracování znaleckého posudku, složit zálohu v předpokládané výši nákladů na provedení důkazu.⁶⁰ Možnost uložení zálohy má též preventivní funkci, jelikož má zamezit, aby účastníci nenavrhovali zbytečné důkazy.⁶¹ Ne vždy záloha na důkazy pokryje skutečnou částku, kterou

⁵⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 249 odst. 1

⁵⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 249 odst. 3

⁵⁷ DRÁPAL, Ljubomír. Občanský soudní řád: komentář. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9. s. 941

⁵⁸ DRÁPAL, Ljubomír. Občanský soudní řád: komentář. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9. s. 941

⁵⁹ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 148 odst. 4

⁶⁰ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 141

⁶¹ SVOBODA, Karel. Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9. s. 599

musel stát vynaložit na provedení jednotlivých důkazů. V takovém případě soud rozhodne v konečném rozhodnutí o povinnosti účastníků řízení nahradit státu náklady řízení, které přesáhli výši složené zálohy a zároveň je platil stát. Soud též může rozhodnout o povinnosti nahradit náklady státu svědkům, fyzickým osobám, které mají vypovídat o okolnostech, týkajících se právnické osoby v době, kdy byla jejím statutárním orgánem nebo členem tohoto orgánu,⁶² znalcům, tlumočnickům nebo těm, kteří při dokazování měli nějakou povinnost v případě, že tyto náklady vznikly z důvodu zaviněného porušení jejich povinnosti.⁶³

Pravomocné a vykonatelné rozhodnutí obsahující povinnost nahradit náklady státu je exekučním titulem, a takto uložená povinnost je vymáhána postupem dle daňového řádu.⁶⁴

2.1.5 Pohledávky z nákladů trestního řízení

Náklady trestního řízení „*lze definovat jako zvláštní náklady potřebné k provedení trestního řízení, včetně řízení vykonávacího, které jsou spojeny s konkrétní projednávanou věcí.*“⁶⁵ Dle zákona náklady nutné k provedení trestního řízení a náklady vykonávacího řízení nese stát.⁶⁶ V případě, že byl obžalovaný pravomocně uznán vinným, vzniká státu právo, požadovat po obžalovaném, aby nahradil státu paušální částkou ostatní náklady, jež nese stát.⁶⁷ Tato podmínka je splněna i v případě, že bylo upuštěno od potrestání, upuštěno od potrestání a současně bylo uloženo obžalovanému ochranné léčení nebo zabezpečovací detence. Dále je podmínka splněna za situace, kdy bylo podmíněně upuštěno od potrestání se současným stanovením dohledu nad obžalovaným. Stejně tak je podmínka splněna v případě upuštění od uložení souhrnného trestu nebo rozhodnuto o neuložení trestu. Ve věci mladistvých je taktéž tato podmínka splněna v případě, že bylo upuštěno od uložení trestního opatření.⁶⁸

Smyslem uložení povinnosti nahradit náklady trestního řízení je prostřednictvím paušální částky alespoň částečná náhrada nákladů spojených s konkrétním trestním řízením. Konkrétní výši paušální částky upravuje vyhláška

⁶² Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 126a, odst. 1

⁶³ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 148, odst. 2

⁶⁴ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 148, odst. 4

⁶⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo procesní: podle stavu k ... Praha: Leges, 2010-. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 472

⁶⁶ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 151 odst. 1

⁶⁷ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 152 odst. 1 písm. f)

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1835

Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení. Vyhláška stanovuje, že v případě, že věc byla skončena pravomocným trestním příkazem, činí paušální částka nákladů řízení částku 2 000 Kč.⁶⁹ V ostatních věcech, kde bylo řízení vedeno před okresním soudem, jako soudem prvního stupně, činí výše paušální částky nákladů řízení částku 4 000 Kč⁷⁰ a v případě, že bylo řízení vedeno před krajským soudem, jako soudem prvního stupně, činí výše paušální částky nákladů řízení částku 6 000 Kč.⁷¹ Pokud je v řízení před krajským soudem, jako soudem prvního stupně uznán obžalovaný vinným pro trestný čin, pro který by byl příslušný vést trestní řízení v prvním stupni okresní soud, činí výše paušální částky nákladů řízení částku 4 000 Kč.⁷² Výše uvedené paušální částky se pak navyšují o 7 000 Kč v případě, že byli přizváni dva znalci k vypracování znaleckého posudku⁷³ a v ostatních případech přizvání znalce o 3 800 Kč.⁷⁴ O výše uvedené náklady se paušální částky navyšují pouze jednou, bez ohledu na, kolik znaleckých posudků bylo ve věci vyhotoveno.⁷⁵

O povinnosti nahradit náklady řízení má rozhodovat předseda senátu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, ale zpravidla, a v souladu se zákonem, o těchto nákladech rozhodují vyšší soudní úředníci.⁷⁶ Toto usnesení o povinnosti nahradit náklady trestního řízení, musí být vydáno po pravomocném skončení trestního řízení a je po nabytí právní moci a vykonatelnosti exekučním titulem. Povinnosti uloženém usnesením se vymáhají postupem dle daňového řádu.⁷⁷

⁶⁹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 1 písm. a

⁷⁰ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 1 písm. b

⁷¹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 1 písm. c

⁷² Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 2

⁷³ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 3 písm. a

⁷⁴ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, § 3 písm. b

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 10. 2014p. zn. 3 Tz 45/2014, uveřejněný pod číslem 27/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

⁷⁶ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1858

⁷⁷ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 152a

2.1.6 Pohledávky z náhrad ustanoveným advokátům

Advokát může být účastníkům řízení ustanoven v civilním řízení, soudním řízení správním a v trestním řízení, a to vždy za splnění zákonem stanovených podmínek.

V případě civilního řízení může být advokát ustanoven jako procesní opatrovník např. dle ustanovení § 23 nebo § 29 občanského soudního řádu. Účastníkovi civilního řízení, který splňuje podmínky pro osvobození od soudního poplatku může být též ustanoven na náklady státu zástupce z řád advokátů.⁷⁸ Odměnu advokátovi vždy platí stát. S ohledem na výsledek řízení, lze pak uložit povinnost k náhradě těchto nákladů neúspěšnému účastníkovi řízení. Konkrétní výši uložené povinnosti nelze vyčíslit ve výrokové části meritorního rozsudku, ale vždy až následně v usnesení, kterým se přiznává odměna ustanovenému zástupci nebo opatrovníkovi. Po nabytí právní moci usnesení o přiznání odměny ustanovenému zástupci nebo advokátovi je dalším usnesením vyčíslena konkrétní výše nákladů státu a je stanovena povinnost nahradit tyto náklady státu neúspěšnému účastníkovi řízení.⁷⁹

V rámci správního soudnictví platí pro uložení povinnosti hradit státu náklady spojené s ustanovením opatrovníka účastníkovi nebo s ustanovením zástupce účastníkovi téměř totožná pravidla jako v případě civilního řízení.⁸⁰ Pravomocné a vykonatelné usnesení, kde je vyčíslena konkrétní výše nákladů spojených s ustanovením opatrovníka nebo zástupce účastníkovi je exekučním titulem.

V rámci trestního řízení se usnesením stanovuje povinnost nahradit odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci státem obžalovanému, který byl pravomocně uznán vinným.⁸¹ Toto usnesení se vydává samostatně a zpravidla jej vydává vyšší soudní úředník. Po nabytí právní moci a vykonatelnosti je toto usnesení exekučním titulem. Povinnosti uložené v usnesení se vymáhají postupem dle daňového řádu.⁸²

Ve všech případech se výše odměny advokáta a ostatních nákladů spojených se zastupováním v řízení řídí vyhláškou č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

⁷⁸ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 30

⁷⁹ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 9. 2009, č. j. 11 Co 309/2009 - 81

⁸⁰ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 35 odst. 10 a § 64

⁸¹ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 152 odst. 1 písm. b

⁸² Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 148, odst. 4

2.1.7 Pohledávky z peněžitých trestů a specifika vymáhání

Vymáhání peněžitých trestů obsahuje svá specifika, jelikož zde koliduje úprava uvedena v daňovém řádu a úprava uvedena zejména v trestním zákoníku,⁸³ a dále pak v zákoně č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) a v zákoně č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Peněžitý trest je jeden z alternativních trestů k trestu odnětí svobody. Tento trest lze uložit jak fyzickým, tak právnickým osobám, a to formou vyměření denních sazeb. V případě fyzických osob se peněžitý trest ukládá v denních sazbách a činí nejméně 20 a nejvíce 730 denních sazeb, přičemž denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 50 000 Kč.⁸⁴ V případě právnických osob činí denní sazba nejméně 1 000 Kč a nejvíce 2 000 000 Kč.⁸⁵ Počet denních sazeb je stejný jako v případě fyzických osob. V rozhodnutí o uložení peněžitého trestu může soud rozhodnout, že peněžitý trest bude uhrazen v měsíčních splátkách a zároveň stanovit podmínky pro ztrátu výhody splátek.⁸⁶ Smyslem tohoto ustanovení je docílit, aby byl uhrazen celý peněžitý trest a byla usnadněna vykonatelnost peněžitého trestu.⁸⁷ O možnosti zaplatit peněžitý trest v měsíčních splátkách, může rozhodnout v rámci vykonávacího řízení předseda senátu i následně.⁸⁸

Z výše uvedených důvodů nemůže správce daně uplatnit určité instituty, které mu dává daňový řád. Správce daně nemůže sám rozhodnout o posečkání úhrady peněžitého trestu nebo rozložení úhrady peněžitého trestu na splátky,⁸⁹ takovou možnost má pouze předseda senátu v rámci vykonávacího řízení.⁹⁰ Stejně tak správce daně nemůže rozhodnout o odkladu daňové exekuce,⁹¹ jelikož i toto právo má výlučně předseda senátu v rámci vykonávacího řízení.⁹²

Vymáháním peněžitého trestu nesmí být zmařeno uspokojení přiznaného nároku poškozeného v adhezním řízení.⁹³ Poškozený má 3 měsíční lhůtu, kdy

⁸³ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, viz. seznam zkratk

⁸⁴ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 68

⁸⁵ Zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, § 18

⁸⁶ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 68, odst. 5

⁸⁷ ŠAMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. s. 900

⁸⁸ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 342 odst. 1

⁸⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 156, odst. 1

⁹⁰ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 342

⁹¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 181

⁹² Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 342

⁹³ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 21 odst. 2

může začít vymáhat svůj nárok prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí nebo prostřednictvím soudního exekutora. V této lhůtě by neměl správce daně zahájit vymáhání peněžitého trestu. Po uplynutí 3 měsíců započne správce daně vymáhání peněžitého trestu. I po uplynutí 3 měsíční lhůty může poškozený uplatnit svůj nárok, nicméně správce daně již nemusí brát zřetel na to, zdali bude nárok poškozeného uspokojen či nikoliv.

2.1.8 Náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení

Trest domácího vězení je dalším z tzv. alternativních trestů k trestu odnětí svobody. Smyslem tohoto trestu je represivně působit na odsouzeného, ale zároveň ho nevyřadit z běžného (zejména pracovního) života uložením trestu odnětí svobody. Trest domácího vězení by se primárně měl ukládat odsouzeným, kteří jsou zaměstnáni.⁹⁴ Díky této skutečnosti jsou pak náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení relativně snadně vymahatelné, jelikož zaměstnaní dlužníci mají trvalý příjem, ze kterého je možné činit srážky k úhradě nákladů výkonu trestu domácího vězení.

Výše nákladů domácího vězení se stanovuje prostřednictvím denních sazeb jejichž výše momentálně činí 50 Kč.⁹⁵ O povinnosti odsouzeného nahradit náklady výkonu trestu domácího vězení může soud rozhodnout buď po vykonání celého trestu domácího vězení, přičemž lhůta pro náhradu nákladů musí být minimálně 30 dnů,⁹⁶ nebo po vykonání části trestu domácího vězení, přičemž lhůta pro náhradu nákladů musí být minimálně 10 dnů.⁹⁷ V obou případech musí být v usnesení odsouzený poučen, že v případě, že ve stanovené lhůtě nezaplatí náhradu nákladů za výkon trestu domácího vězení, budou tyto náklady vymáhány podle jiných právních předpisů, tedy dle daňového řádu.⁹⁸

⁹⁴ Poznámky ze semináře s JUDr. Bc. Jiřím Říhou, Ph.D. soudcem Nejvyššího soudu České republiky

⁹⁵ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb. kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady, § 1

⁹⁶ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb. kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady, § 2 odst. 1

⁹⁷ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb. kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady, § 2 odst. 2

⁹⁸ Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb. kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady, § 2

Pravomocné a vykonatelné usnesení o povinnosti nahradit náklady výkonu trestu domácího vězení je exekučním titulem. Na rozdíl od peněžitých trestů, se na náklady výkonu trestu domácího vězení vztahují instituty upravené v daňovém řádu v plném rozsahu, lze tedy dlužníkovi umožnit splacení nákladů spojených s výkonem trestu domácího vězení prostřednictvím splátek.

2.1.9 Pohledávky z pořádkových pokut z trestního řízení

K zajištění hladkého průběhu trestního řízení slouží institut pořádkových pokut. Pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč může předseda senátu uložit tomu, kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány.⁹⁹ Pokutu lze též uložit tomu, kdo neplní podmínky uloženého předběžného opatření,¹⁰⁰ jako je například porušení zákazu vycestovat¹⁰¹ nebo porušení zákazu vstupu do obydlí¹⁰² a další. Pořádková pokuta může být ukládána i opakovaně, pokud protiprávní stav nebyl odstraněn.¹⁰³

Pořádkovou pokutu může v rámci trestního řízení udělit policejní orgán, státní zástupce nebo předseda senátu.¹⁰⁴ V závislosti na to, kdo z jmenovaných orgánů činných v trestním řízení pokutu udělí, bude také uložena pokuta dle daňového řádu vymáhat.¹⁰⁵ Pořádková pokuta se ukládá formou usnesení, které po nabytí právní moci a vykonatelnosti je exekučním titulem.¹⁰⁶

2.1.10 Náklady spojené s využitím elektronického kontrolního systému při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Na základě žádosti odsouzeného může soud, za splnění podmínek uvedených v trestním zákoníku, rozhodnout o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.¹⁰⁷ Soud může zároveň pachateli uložit, aby se v určené

⁹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 66 odst. 1

¹⁰⁰ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 88o písm. a

¹⁰¹ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 88c písm. e

¹⁰² Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 88c písm. b

¹⁰³ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 717

¹⁰⁴ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 66 odst. 1

¹⁰⁵ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 361

¹⁰⁶ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), § 119 odst. 2

¹⁰⁷ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 88

době zdržoval ve svém obydlí nebo jeho části.¹⁰⁸ Jedná se o období trestu domácího vězení.¹⁰⁹ S ohledem na tu skutečnost lze pro kontrolu, zdali pachatel dodržuje uložené povinnosti, využít elektronický kontrolní systém. Výše nákladů a způsob hrazení těchto nákladů se řídí pravidly uvedenými ve vyhlášce ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb., kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady. Tato pravidla jsou podrobně rozebrána v kapitole 2.1.8 této práce, včetně způsobu vymáhání těchto nákladů.

2.1.11 Pohledávky z pořádkových pokut z civilního řízení

Pořádková pokuta je jedním z druhů pořádkových opatření, jehož smyslem je zabezpečení hladkého průběhu civilního řízení. Důvodem pro uložení pořádkové pokuty může být například skutečnost, že se účastník nebo jiná osoba zúčastněná na řízení bez vážného důvodu nedostaví k soudu, ačkoliv byla řádně předvolána. Dále se může jednat o neuposlechnutí příkazu soudu, rušení pořádku, učinění hrubě urážlivého podání, nesplnění povinnosti dle § 294 občanského soudního řádu (nesplnění povinnosti zaměstnavatelů vystavit a vyžádat si potvrzení o srážkách ze mzdy, oznámit soudu nástup zaměstnance, u něhož byla nařízena exekuce srážkami ze mzdy),¹¹⁰ nesplnění oznamovací povinnosti povinného, že přestal pracovat u dosavadního plátce mzdy¹¹¹ nebo nesplnění oznamovací povinnosti plátce mzdy, že u něho povinný přestal pracovat¹¹² a nesplnění povinnosti obchodní společnosti a družstva dle § 320ab občanského soudního řádu.

Horní hranice sazby pokuty je stanovena na částku 50 000 Kč a spodní hranice stanovena není. O udělení pořádkové pokuty rozhoduje předseda senátu.¹¹³ V rámci exekučního řízení může pořádkovou pokutu udělit též soudní exekutor, zejména z důvodu nesplnění informační povinnosti třetích osob.¹¹⁴

¹⁰⁸ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, 89 odst. 1

¹⁰⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. s. 1097

¹¹⁰ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9. s. 272

¹¹¹ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 295 odst. 1

¹¹² Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 295 odst. 2

¹¹³ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 53 odst. 1

¹¹⁴ Zákon č. 120/2001 Sb. zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 34 odst. 4

Pořádkové pokuty, o kterých rozhodne exekutor, vymáhá obecný soud povinného, vedle toho donucovací pokuty uložené soudním exekutorem dle § 72 odst. 2 exekučního řádu, tedy pokuty ukládané povinnému k vynucení splnění povinnosti nepeněžité povahy vymáhá přímo soudní exekutor.

Pokuty ukládané předsedou senátu při horní hranici sazby nejsou příliš obvyklé s ohledem na skutečnost, že výše pořádkové pokuty by měla odpovídat majetkovým poměrům toho, komu je pořádková pokuta udělována. Namísto zjišťování majetkových poměrů povinného je pak pro předsedy senátů pohodlnější věc řešit domluvou. Pravomocné a vykonatelné usnesení o uložení pořádkové pokuty je exekučním titulem a je vymáháno postupem dle daňového řádu.¹¹⁵

2.1.12 Náklady soudního řízení správního a pohledávky z pořádkových pokut

Řízení před správními soudy upravuje soudní řád správní. Úprava pořádkových pokut obsažená v soudním řádu správním je téměř totožná s úpravou, kterou obsahuje občanský soudní řád. Horní hranice pokuty činí 50 000 Kč a předseda senátu jí může jako pořádkové opatření uložit usnesením tomu, kdo neuposlechne výzvy soudu nebo učiní urážlivé podání či přednes.¹¹⁶ Pravomocné a vykonatelné usnesení o uložení pořádkové pokuty je exekučním titulem a vymáhá se postupem dle daňového řádu.¹¹⁷

Úprava nákladů soudního řízení správního po obsahové stránce kopíruje úpravu uvedenou v občanském soudním řádě. O povinnosti hradit náklady řízení soud zpravidla rozhoduje v rozsudku nebo usnesení, kterým se řízení končí.¹¹⁸ Toto rozhodnutí je pak po nabytí právní moci a vykonatelnosti exekučním titulem a povinnosti uložené v rozhodnutí se vymáhají postupem dle daňového řádu.¹¹⁹

Soustavu správních soudů tvoří v České republice krajské soudy a Nejvyšší správní soud¹²⁰, proto i pohledávky z nákladů soudního řízení správního a pohledávky z pořádkových pokut budou jako příslušný správce daně vymáhat pouze krajské soudy nebo Nejvyšší správní soud.

¹¹⁵ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 53 odst. 3

¹¹⁶ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 44 odst. 1

¹¹⁷ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 64 ve spojení se zákonem č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 53 odst. 3

¹¹⁸ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 61

¹¹⁹ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 60 odst. 10

¹²⁰ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 3

2.1.13 Náklady kárného řízení a pohledávky z pořádkových pokut uložených v kárném řízení

Kárná řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů upravuje zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (dále jen „kárný řád“). Kárný řád stanoví, že v případě, že nevyplývá-li z povahy věci něco jiného, v kárném řízení se přiměřeně použijí ustanovení trestního řádu.¹²¹ Ohledně povinnosti nahradit státu náklady řízení upravuje kárný řád pouze situaci, kdy kárný senát vydá zprošťující rozhodnutí.¹²² Kárný řád neobsahuje úpravu povinnosti obviněného nahradit státu náklady řízení pro případ, že je kárným senátem vydáno rozhodnutí o vině obviněného,¹²³ a proto použije úprava obsažená v trestním řádu, konkrétně v části, která upravuje náklady trestního řízení, přičemž tato problematika je podrobněji upravena v kapitole 2.1.5 Pohledávky z nákladů trestního řízení. Stejně tak kárný řád neupravuje ukládání pořádkových pokut v rámci kárného řízení. I zde se tedy bude aplikovat úprava obsažená v trestním řádu, která je podrobněji rozebrána v kapitole 2.1.9 Pohledávky z pořádkových pokut z trestního řízení.

S ohledem na skutečnost, že jediným kárným soudem je Nejvyšší správní soud,¹²⁴ budou veškeré pohledávky vzniklé z titulu uložené povinnosti nahradit náklady kárného řízení popř. z titulu uložené povinnosti zaplatit pořádkovou pokutu, vymáhány výlučně Nejvyšším správním soudem jako příslušným správcem daně.

2.2 Nedaňové pohledávky

Nedaňovými pohledávkami jsou pohledávky z pokut uložených ve správním řízení v jiném členském státě Evropské unie a uznaných soudem v České republice a ostatní pohledávky, kterými jsou zejména: pohledávky vzniklé z náhrady škody z hospodaření s majetkem státu, z občanskoprávních, obchodních a pracovních vztahů; pohledávky z titulu náhrady škody svědčící oběti trestného činu po pachateli či jiné osobě, jež za škodu odpovídá, která ve smyslu zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých

¹²¹ Zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, § 25

¹²² Zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, § 19, odst. 3

¹²³ Zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, § 19, odst. 1

¹²⁴ Zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, § 3

zákonů (zákon o obětech trestných činů), přešla na stát; regresní náhrada státu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.¹²⁵

Nedaňové pohledávky představují pouze nepatrné desetiny až jednotky procent celkového objemu justičních pohledávek. O to více problematické je jejich vymáhání s ohledem na rozdílný postup oproti pohledávkám daňovým. Jak již z označení vyplývá, nedaňové pohledávky se nevymáhají postupy upravenými v daňovém řádu, nýbrž se pro vymáhání těchto pohledávek užije postup dle občanského soudního řádu ve spojení s postupem dle exekučního řádu. Dalším velmi významným specifikem je skutečnost, že u nedaňových pohledávek vzniká úrok z prodlení na rozdíl od pohledávek daňových. Tato práce se primárně zaměřuje na daňovou exekuci prováděnou předsedy jednotlivých okresních soudů, a proto je problematika nedaňových pohledávek rozebrána pouze okrajově.

2.2.1 Pohledávky z pokut uložených ve správním řízení v jiném členském státě Evropské unie a uznaných soudem v České republice

Na základě Rámcového rozhodnutí¹²⁶ Rady 2005/214/SVV ze dne 24.02.2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, lze na území České republiky vymáhat pokuty uložené správními orgány jiných členských států Evropské unie. Proto, aby byla pokuta vymahatelná, musí být pravomocná, uložena správním orgánem nebo soudem členského státu a musí být uložena pro trestné činy (nebo přestupek) spadající do kategorie trestných činů, u kterých se neověřuje oboustranná trestnost (např. dopravní přestupky). Aby soud mohl pokutu uznat, musí mu správní orgán nebo soud, který pokutu udělil, doručit pravomocné rozhodnutí o udělení pokuty a osvědčení na standardizovaném formuláři EU.¹²⁷ Podrobný postup je uveden v zákoně č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, který upravuje postupy pro uznávání pokut uložených v jiném členském státě.

¹²⁵ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 21 odst. 2

¹²⁶ Rámcové rozhodnutí je aktem přijatým s cílem harmonizace v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech. Rámcové rozhodnutí byla přijímána před přijetím Lisabonské smlouvy, nicméně i po přijetí Lisabonské smlouvy jsou stále v platnosti. K rámcovým rozhodnutím neexistuje v dnešní evropské legislativě žádný ekvivalent. Zcela zásadní pro aplikaci rámcového rozhodnutí je skutečnost, že není přímo vymahatelné.

¹²⁷ Úhrada pokut. On-line článek dostupný na www.e-justice.europa.eu

Ačkoliv se jedná o správní nebo trestní sankce, které v českém právní řádu mají postavení daňových pohledávek, budou tyto pohledávky vymáhány postupem dle občanského soudního řádu, resp. exekučního řádu. Vymáhání pokut uložených správními orgány jiných členských států zatím není příliš obvyklé a domnívám se, že s rozvojem digitalizace se bude počet žádostí členských států Evropské unie o vymáhání těchto pokut zvyšovat.

2.2.2 Ostatní pohledávky

Mezi ostatní pohledávky řadíme pohledávky vzniklé z titulu náhrady škody z hospodaření s majetkem státu z občanskoprávních, obchodních nebo pracovních vztahů. Konkrétně se může jednat například o nároky státu z dohody o odpovědnosti za svěřené hodnoty uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem¹²⁸ nebo o nároky z titulu ztráty svěřených věcí zaměstnanci.¹²⁹ V těchto případech však vymáhající soudní úředník při vzniku pohledávky nedisponuje exekučním titulem a nárok státu musí řádně uplatnit žalobou u příslušného soudu.

Dalším druhem ostatních pohledávek jsou pohledávky z poskytnuté peněžité pomoci oběti trestného činu. Oběti trestných činů a ostatní osoby uvedené v zákoně mají právo na peněžitou pomoc. Tuto pomoc jim poskytuje stát.¹³⁰ Poskytnutím peněžité pomoci oběti trestného činu vzniká České republice nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy vůči pachateli trestného činu, ale pouze v rozsahu poskytnuté peněžité pomoci.¹³¹ Tuto škodu má vymáhající soudní úředník povinnost uplatnit již v rámci adhezního řízení.¹³²

Dále se jedná o regresní nároky státu. Stát odpovídá za škodu způsobenou při výkonu státní moci a této povinnosti se nemůže zprostit.¹³³ V případě, že byla škoda nebo nemajetková újma způsobená zaviněným porušením právní povinnosti a stát poškozené osobě nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, má právo požadovat regresní náhradu po těch, co se podíleli na vydání nezákonného

¹²⁸ Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, § 252

¹²⁹ Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, § 255

¹³⁰ Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), §§ 23 - 24

¹³¹ Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 33

¹³² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 26 odst. 3

¹³³ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, §§ 1 - 2

rozhodnutí, či těch, co se podíleli na nesprávném úředním postupu.¹³⁴ Vymáhající soudní úředník v okamžik vzniku pohledávky opět nedisponuje exekučním titulem a je proto nutné, aby pohledávku uplatnil žalobou u příslušného soudu.

2.2.3 Specifika vymáhání nedaňových pohledávek

Jak je již uvedeno výše, nedaňové pohledávky se vymáhají postupem upraveným v občanském soudním řádu a případně v exekučním řádu. Nedaňové pohledávky podléhají promlčení (nikoliv prekluzi), přičemž promlčecí lhůta činí deset let, a to z důvodu, že se zpravidla jedná o pohledávky o kterých bylo rozhodnuto orgánem veřejné moci.¹³⁵ Výjimku tvoří pohledávky, o kterých zatím nebylo orgánem veřejné moci rozhodnuto, tyto pohledávky se řídí ustanoveními občanského zákoníku upravující promlčení pohledávek. Z nedaňových pohledávek (kromě pohledávek z pokut uložených ve správním řízení v jiném členském státě Evropské unie a uznaných soudem v České republice) mají dlužníci též povinnost platit úrok z prodlení v zákonem stanovený výši.¹³⁶

Přerušení této promlčecí lhůty lze dosáhnout pouze dobrovolným jednáním dlužníka a to uznáním dluhu dlužníka. Dlužník může uznat dluh jak nepromlčený, tak i dluh promlčený, a to bez ohledu na skutečnost, zdali věděl o tom, že je dluh promlčený.¹³⁷ Promlčecí lhůta se staví podáním návrhu na výkon rozhodnutí nebo podáním exekučního návrhu případně podáním žaloby v případě pohledávek uvedených v § 1 odst. 4 písm. c instrukce o vymáhání pohledávek.

Dalším specifikem procesu vymáhání nedaňových pohledávek je skutečnost, že v případě, že dlužník žádá o umožnění splácet dluh ve splátkách a vymáhající soudní úředník chce jeho žádosti vyhovět, musí s dlužníkem uzavřít smlouvu o plnění dluhu ve splátkách.¹³⁸ Vzor smlouvy, který je součástí instrukce o vymáhání pohledávek bohužel neobsahuje ujednání o výslovném uznání dluhu dlužníka co do důvodu a výše, což nepovažuji za ideální stav. Uznáním dluhu

¹³⁴ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, §§ 16 -17

¹³⁵ Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, § 640

¹³⁶ Výši zákonných úroků z prodlení upravuje nařízení vlády č. 3 51/2013 Sb. kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěčenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007 sp. zn. 33 Odo 934/2005 zveřejněn Soubor občanských rozhodnutí a stanovisek NS, 6/2008 pod č. C 5408

¹³⁸ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek příloha č. 7

(kromě prodloužení promlčecí lhůty) dochází k odstranění jakéhokoliv rozporu o právním důvodu a výši pohledávky. Uznáný dluh je pak dlužníkem obtížněji napadnutelný a zpochybnitelný např. v rámci návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nebo návrhu na zastavení exekuce.¹³⁹ Nicméně se domnívám, že vymáhajícím soudním úředníkům nic nebrání v tom, ujednání o uznání dluhu co do důvodu a výše do smlouvy o umožnění plnění dluhu ve splátkách přidat.

¹³⁹ Ústavní soud opakovaně judikoval, že v rámci návrhu na zastavení exekuce lze přezkoumat exekuční titul (Ústavní soud, II. ÚS 3194/18). V případě jednoznačně učiněného uznání dluhu co do důvodu mám za to, že by byl přezkum exekučního titulu značně omezen.

3 Správa a evidence pohledávek

Správu a evidenci pohledávek má na starost finanční úsek (též se lze setkat s označením účtárna) okresního soudu. Pokud má okresní soud zřízené oddělení vymáhání pohledávek, bývá zpravidla toto oddělení právě součástí finančního úseku. Veškeré závazky okresního soudu (tedy včetně pohledávek) jsou evidovány v programu IRES. Prostřednictvím programu IRES též probíhá i vymáhání jednotlivých pohledávek, jejich odpisy a účtování.

3.1 Program IRES

Veškeré pohledávky, které spravují soudy, jsou v případě okresních soudů, obvodních soudů a Městského soudu v Brně vedeny v programu IRES. Program IRES provozuje na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy Ministerstvem spravedlnosti společnost CCA Group a. s., IČO: 25695312. Co do způsobu ovládání a uživatelského prostředí se jedná o téměř totožný program jako pro okresní soudy velmi známý program ISAS, přičemž tyto dva programy mají společnou část, ze které především čerpají údaje o jednotlivých evidovaných subjektech (jména, obchodní firmy, rodná čísla, IČO a podobně) a pak speciální část, která tyto dva programy od sebe odděluje právě rozdílností funkcí.

Smlouva o dílo, jejímž předmětem plnění bylo vytvoření programu IRES společností CCA Group a. s. byla uzavřena dne 16. 8. 1995. Tato smlouva ve znění jejich dodatků je účinná do dnešního dne.¹⁴⁰ Bohužel, Ministerstvo spravedlnosti nebylo schopné dohledat jednotlivé dodatky této smlouvy o dílo, a proto nelze blíže zjistit, jak nákladný provoz celého systému od jeho vzniku do dnešního dne byl, jak se systém upravoval a vyvíjel apod. Z dokumentů získaných od Ministerstva spravedlnosti lze zjistit, že odměna zhotoviteli díla byla stanovena na částku 9 998 400 Kč. Dále bylo ve smlouvě ujednáno, že za roční údržbu bude Ministerstvo spravedlnosti platit ročně 15 % z kupní ceny, tj. 1 499 760 Kč. Držitelem zdrojových kódů k programu IRES je CCA GROUP a.s., která Ministerstvu spravedlnosti poskytuje jednotlivé licence k používání

¹⁴⁰ Tj. ke dni 30.06.2021

programu IRES.¹⁴¹ Program IRES je vystavěn na enginu ORACLE. Stejně tak je na tomto enginu vystavěn program ISAS.

Vrchní a krajské soudy používají jako informační systém pro správu pohledávek program ISVKS. Program ISVKS je vystavěn na enginu HCL Notes. Z důvodu, že jsou jednotlivé programy sloužící ke správě pohledávek vystavěny na rozdílných enginech, nemohou si tyto programy vzájemně předávat data a spolupracovat. Veškeré informace ohledně vymáhání pohledávek si tak soudy musejí předávat pouze prostřednictvím datových schránek/e-mailem/poštou.

Ve srovnání s programy, které využívají k vymáhání pohledávek soudní exekutoři (například program SOUDNÍ EXEKUTOR¹⁴² nebo program E-OFFICE Exekutor¹⁴³), je program IRES značně zaostalý a neodpovídá technologickému pokroku, který od devadesátých let minulého století proběhl. Program IRES postrádá, pro vymáhání pohledávek zcela kritické funkce. Konkrétně například nemožnost hromadného odeslání výzev ke sdělení informace předem určenému výčtu povinných subjektů.¹⁴⁴ Každá výzva musí být odeslána zvlášť a musí být upravena dle údajů konkrétního adresáta výzvy. Kupříkladu v případě výzvy k poskytnutí informace adresované peněžním ústavům,¹⁴⁵ se bude jednat o minimálně 10 unikátních dokumentů, které musejí být vytvořeny a každý zvlášť odeslán vymáhajícím soudním úředníkem, což představuje vysokou (a zcela zbytečnou) administrativní zátěž pro vymáhající soudní úředníky. Dále program IRES neumí upozornit vymáhající soudního úředníka, že v konkrétním spise se stala nějaká událost nebo dobehla určitá lhůta ke splnění povinnosti. Vymáhající soudní úředník tak třeba není upozorněn, že hrozí prekluze pohledávky, že dlužník neplní řádně nebo včas splátkový kalendář, že byla doručena odpověď povinného subjektu, že přestaly chodit srážky ze mzdy a jiného příjmu na účet soudu apod. Vymáhající soudní úředník se pak o této skutečnosti dozví až při další kontrole spisu, která proběhne ve lhůtě, kterou vymáhající soudní úředník určí sám s ohledem na fázi vymáhání, ve které se konkrétní spis nachází. V případě spisů, u kterých je již zahájena daňová exekuce, může tato doba být

¹⁴¹ Uvedené informace byly získány na základě žádosti o informace poskytnuté dle zákona č. 106/1999 Sb. zákon o svobodném přístupu k informacím a jsou dohledatelné na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti

¹⁴² Program SOUDNÍ EXEKUTOR vlastní společnost AURA, s.r.o., IČO: 46991573 patří k nejrozšířenějším programům sloužícím k vedení exekučních spisů

¹⁴³ Program E-OFFICE Exekutor vlastní společnost AISoft spol. s r.o., IČO: 18826024 a využívá jej cca 9 exekutorských úřadů napříč Českou republikou

¹⁴⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, §57

¹⁴⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, §57 odst. 3

i několik měsíců. Stejně tak program IRES neumí v reálném čase sledovat nově zahájená a probíhající insolvenční řízení. Z tohoto důvodu musí vymáhající soudní úředníci pro sledování insolvenčního rejstříku využívat jiný program (program CoReport), který získává data ze společné části programu IRES a ISAS, ale není s programem IRES jakkoliv propojen. Vymáhající soudní úředníci tak musejí jednotlivé dlužníky lustrvat manuálně.

V čem program IRES ulehčuje práci vymáhajícím soudním úředníkům, jsou tzv. propisovací kódy, které fungují na principu hromadné korespondence v známe z textového editoru Microsoft Word. Díky těmto kódům se většina základních údajů propíše do vytvářeného dokumentu a vymáhající soudní úředník by měl v ideálním případě provést pouze drobné úpravy, které program IRES udělat neumí. Pro představu, těmito drobnými úpravami je doplnění aktuální dlužné částky dlužníka v případě vytváření exekučního příkazu pro vymožení více daňových nedoplatků dlužníka nebo vyplnění většího množství exekučních titulů. Tyto data přitom v programu IRES jsou, program je pouze neumí poskytnout a přenést do generovaného dokumentu. Pokud by program IRES tyto data poskytovat uměl a uměl je přenášet do vytvářených dokumentů, jednalo by se o značnou úsporu času a eliminaci lidského faktoru, který zpravidla představuje riziko vydání vadného exekučního příkazu nebo jiného rozhodnutí.

Dle mého názoru, co se generování dokumentů týče, by usnadnilo práci vymáhajících soudních úředníků, kdyby byl program IRES provázán s generátorem soudních písemností APSTR¹⁴⁶, který je (zatím) propojen pouze se programem ISAS. Program APSTR umožňuje variabilnější a vyspělejší možnosti generování dokumentů a jeho zakomponování by bylo způsobilé urychlit a zejména usnadnit tvorbu jednotlivých písemností. Program ISAS, IRES a po krátkou dobu již i program APSTR, spravuje obchodní společnost CCA Group a. s. Domnívám se tedy, že jak po právní, tak po technologické stránce nic nebrání tomu, aby program IRES byl propojen s programem APSTR.

3.2 Vzory dokumentů

V programu IRES je uloženo několik desítek vzorů rozhodnutí a vzorů jiných dokumentů, které mají sloužit k ulehčení práce vymáhajícím soudním

¹⁴⁶ Program APSTR je generátorem soudních písemností, který funguje na principu šablon, které jsou pro tvorbu písemností mnohem variabilnější, zejména z důvodu schopnosti programu rozlišovat mužský ženský a střední rod, schopnosti rozlišovat jednotné a množné číslo a schopnosti dotváření dokumentů na základě splnění či nesplnění stanovených podmínek.

úředníkům tím, že vymáhajícím soudním úředníkům poskytují šablonu, kterou by vymáhající soudní úředník měl pouze drobně upravit dle konkrétního případu. Zdrojem pro tyto vzory jsou přílohy instrukce o vymáhání pohledávek. Některé vzory byly následně upraveny s ohledem na novelizaci daňového řádu a s tím spojenou novelizací instrukce o vymáhání pohledávek. Vzory instrukce nejsou pro vymáhající soudní úředníky závazné, což je ve výsledku výhodou pro vymáhající soudní úředníky, jelikož mohou vzory upravovat dle vlastních potřeb. Obecně vzory zveřejněné Ministerstvem spravedlnosti v instrukci o vymáhání pohledávek nepovažují za zdařilé, jelikož vůbec nevycházejí z praxe vymáhání pohledávek (nebo se minimálně domnívám, že nevycházejí z praxe vymáhání pohledávek). Zejména pak některé vzory jsou v instrukci uvedeny nadbytečně, a některé dokonce nemají oporu v daňovém řádu. Konkrétním příkladem je vzor exekučního příkazu na srážku z pracovní odměny osoby, na níž se vykonává trest odnětí svobody.¹⁴⁷ Vedle toho instrukce uvádí vzor exekučního příkazu na srážku ze mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchodu, sociální nebo nemocenské dávky, stipendia apod. (dále jen „mzda“).¹⁴⁸ Daňový řád zná pouze institut daňové exekuce srážkami ze mzdy, kde mzdu definuje jako mzdu a jiný příjem.¹⁴⁹ Pod pojem „jiný příjem“ pak lze podřadit právě pracovní odměnu osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody.¹⁵⁰ Z výše uvedených důvodů vzor exekučního příkazu exekuční příkaz na srážku z pracovní odměny osoby, na níž se vykonává trest odnětí svobody považují za nadbytečný.

Při mém okresním soudu jsme zvolili cestu předělání vzorů jednotlivých písemností, a to ve spolupráci s vymáhajícími soudními úředníky. Cílem bylo upravit vzory takovým způsobem, aby co nejvíce odpovídali praxi vymáhání pohledávek, zejména odstraněním nadbytečného textu a využitím odkazů a legislativních zkratk. Při tvorbě vzorů jsme též brali ohled na instrukci Ministerstva spravedlnosti č. j. 12/2017-OJD-ORG/36 o soudních písemnostech, zejména na ustanovení stylu písma, velikosti písma, zarovnání a okraje stran. Instrukce o soudních písemnostech se sice na písemnosti vydávané předsedou soudu jako správcem daně nevztahuje, nicméně považují za vhodné, aby se tato rozhodnutí a jiné dokumenty soudním písemnostem alespoň co do grafické úpravy

¹⁴⁷ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, příloha č. 33

¹⁴⁸ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, příloha č. 34

¹⁴⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 187

¹⁵⁰ SVOBODA, Karel. Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9. s. 1198

podobala. Cílem úpravy jednotlivých vzorů bylo využít co nejvíce dat, které se již v programu IRES nacházely a prostřednictvím propisovacích polí, přenést co nejvíce těchto dat, bez zásahu vymáhajících soudních úředníků, do jednotlivých dokumentů.¹⁵¹

Díky omezení těchto zásahů se sjednotila praxe jednotlivých vymáhajících soudních úředníků a rozhodnutí se tak stala i přehlednější, snížila se chybovost vymáhajících soudních úředníků a zkrátil se čas na potřebu vytvoření jednoho dokumentu.

3.3 Vymáhající soudní úředníci a oddělení vymáhání

Za řádnou evidenci a vymáhání pohledávek odpovídají jednotliví předsedové soudů,¹⁵² jelikož jsou vedoucí jednotlivých organizačních složek státu.¹⁵³ Správu a vymáhání pohledávek zpravidla nevykonávají přímo předsedové soudů, nýbrž touto činností pověřují zaměstnance soudu, a to na základě § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „zákon o majetku České republiky“). Aby bylo pověření platné, musí písemnou formu¹⁵⁴ a musí v něm být vymezen rozsah pověření vymáhajícího soudního úředníka.¹⁵⁵ Rozsah pověření lze definovat obecně, např. jako veškeré činnosti spojené s vymáháním pohledávek nebo konkrétně výčtem jednotlivých oprávnění, které má příslušný vymáhající soudní úředník v rámci vymáhání pohledávek. Je vhodné, aby pověření vymáhajícího soudního úředníka, který má vymáhat pohledávky, bylo co nejširší a tím byly odstraněny veškeré pochybnosti ve vztahu k jeho činnosti. Zejména je vhodné, aby vymáhající soudní úředníci měli vedle rozhodovací činnosti též pověření provádět místní šetření, pověření k provádění soupisu majetku, pověření k doručování písemností, k přebírání peněz v hotovosti a k dalším činnostem, které správci daně umožňuje daňový řád. V případě pověření k provádění místního šetření či k soupisu majetku je vhodné, aby tato oprávnění byla explicitně uvedena v pověření uděleném předsedou soudu, jelikož může nastat

¹⁵¹ Přílohou č. 1 této rigorózní práce je upravený vzor exekučního příkazu příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb.

¹⁵² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 1 odst. 2

¹⁵³ Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, § 3 odst. 1 ve spojení s § 7 odst. 1

¹⁵⁴ Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, § 7 odst. 2

¹⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2017, sp. zn. 21 Cdo 4336/2017, Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek NS, 3/2019, C 17087

i situace, kdy bude vymáhající soudní úředník (v souladu s daňovým řádem) vyžadovat vstup do obydlí dlužníka nebo třetí osoby, pokud část obydlí dlužníka nebo třetí osoby slouží k podnikání dlužníka,¹⁵⁶ nebo pokud při soupisu majetku dlužníka vznikne podezření, že se v obydlí dlužníka nachází věc, která podléhá daňové exekuci,¹⁵⁷ což je nepochybně značný zásah do základních práv a svobod jednotlivce. Dlužníka pak přirozeně bude zajímat na základě jakého oprávnění tak chce vymáhající soudní úředník učinit. Rozsah oprávnění k úkonům prováděným v rámci vymáhání pohledávek musí vymáhající úředník dlužníkovi prokázat.¹⁵⁸ Od uvedeného pověření k provádění místního šetření je nutné striktně odlišovat pověření k výkonu daňové exekuce, jelikož takto pověřená osoba, pokud např. provádí soupis majetku dlužníka pro účely daňové exekuce prodejem movitých věcí, má právo vstupu do obydlí dlužníka bez ohledu na skutečnost, zdali obydlí dlužníka slouží k podnikání či nikoliv.¹⁵⁹ Pověření k provádění soupisu majetku je tak pověřením širším než pověřením k provádění místního šetření. Z důvodu, že vymáhající úředníci soudu nemají k prokázání svých oprávnění žádné průkazy (např. na rozdíl od zaměstnanců Finanční správy České republiky¹⁶⁰ nebo zaměstnanců a příslušníků Celní správy České republiky¹⁶¹), musejí se prokazovat předmětným písemným pověřením.¹⁶²

Vymáhající soudní úředníci jsou zaměstnanci státu a základní výše jejich platu se odvíjí od jejich zařazení do příslušných platových tříd. Zařazení vymáhajících úředníků do jednotlivých platových tříd je v gesci jednotlivých okresních soudů. S ohledem na popis činností u jednotlivých platových tříd se domnívám, že minimálním standardem by mělo být zařazení vymáhajících soudních úředníků do 7. platové třídy podle zákoníku práce¹⁶³ ve spojení s katalogem prací,¹⁶⁴ jelikož náplň práce pro 7. platovou třídu pro správce daně je definována jako: „*Zajišťování nejméně složitých úkonů v rámci fáze daňového*

¹⁵⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 81, odst. 1

¹⁵⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 203, odst. 4

¹⁵⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 12, odst. 1

¹⁵⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 203 odst. 3

¹⁶⁰ Vyhláška Ministerstva financí č. 81/2019 Sb. o vzorech služebního průkazu v orgánu finanční správy ve spojení se zákonem č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky, § 1

¹⁶¹ Vyhláška č. 286/2012 Sb. o vnějším označení, odznamech, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy, § 13 a § 14

¹⁶² LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 76

¹⁶³ Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, viz. seznam zkratek

¹⁶⁴ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě, viz. seznam zkratek

*řízení nebo správy jednotlivého druhu daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění.*¹⁶⁵

S ohledem na definici 8. platové třídy dle zákoníku práce ve spojení s katalogem prací, by měli být standardně vymáhající soudní úředníci zařazováni právě do 8. platové třídy. Náplň 8. platové třídy pro správce daně je definována jako *„zajišťování činnosti v rámci fáze daňového řízení nebo správy jednotlivého druhu daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění“*¹⁶⁶ a jako *„zajišťování agendy převodů vybraných výnosů daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění do veřejných rozpočtů.“*¹⁶⁷ Tvorba rozhodnutí a vyhledávací činnost nepochybně nejsou pouze „nejméně složité úkony,“ jak uvádí katalog prací pro 7. platovou třídu, a proto výše uvedená definice 8. platové třídy mnohém více odpovídá pracovní náplni vymáhajících soudních úředníků.

Mám za to, že je možné zařadit vymáhající soudní úředníky i do 9. platové třídy, zde bych ovšem považoval za vhodné, aby vedle agendy vymáhání pohledávek, vymáhající soudní úředníci též obstarávali řádnou účetní evidenci vymáhaných daňových nedoplatků popř. měli na starost vyhledávání a odstraňování neefektivních postupů při vymáhání pohledávek a jiné manažerské činnosti. Katalog prací pro 9. třídu platovou třídu jako náplň práce uvádí: *„komplexní správa agendy převodů výnosů daní, poplatků nebo jiných obdobných peněžitých plnění do veřejných rozpočtů včetně průběžného vyhodnocování tohoto procesu a realizace příslušných opatření.“*¹⁶⁸

Vedle platu mají vymáhající soudní úředníci též nárok na zvláštní příplatek ve smyslu nařízení vlády o platových poměrech.¹⁶⁹ Zařazení do jednotlivých „příplatkových skupin“¹⁷⁰ je opět v gesci jednotlivých okresních soudů (resp. jejich předsedů), které o zařazení rozhodují formou vnitřního předpisu. Jako závazný rámec pro vytvoření vnitřního předpisu jim slouží právě nařízení vlády o platových poměrech. Příplatkových skupin je celkem pět, přičemž každá příplatková skupina je definována rozsahem maximální a minimální výše

¹⁶⁵ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě, 2 část, díl 2. 10, bod 2.10.06, 7. platová třída, podbod 1.

¹⁶⁶ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě, 2 část, díl 2. 10, bod 2.10.06, 8. platová třída, podbod 1.

¹⁶⁷ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě, 2 část, díl 2. 10, bod 2.10.06, 8. platová třída, podbod 2.

¹⁶⁸ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě, 2 část, díl 2. 10, bod 2.10.06, 9. platová třída, podbod 3.

¹⁶⁹ Nařízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, viz. seznam zkratk

¹⁷⁰ nařízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, § 8 odst. 2

příplatku (např. 3 000 Kč – 7 000 Kč).¹⁷¹ Rozhodující faktory, na základě kterých vymáhající úředníci zařazení do jednotlivých příplatkových skupin, jsou uvedeny v příloze č. 5 nařízení vlády o platových poměrech.

Vymáhající úředníci nemají povinnost skládat úřednické zkoušky či jiné odborné zkoušky, které by ověřili jejich orientaci v procesu vymáhání pohledávek a v právu obecně. Znalosti práva tak mohou vymáhající soudní úředníci projevit pouze v rámci výběrového řízení na pozici vymáhajícího soudního úředníka. Případné dovzdělání vymáhajících soudních úředníků má na starost předseda soudu, popř. vedoucí státní správy soudu, který ale pro dovzdělání vymáhajících soudních úředníků nedisponuje žádnou instrukcí Ministerstva spravedlnosti nebo metodickými pokyny pro vzdělávání vymáhajících soudních úředníků (kromě instrukce o vymáhání pohledávek, ta se ovšem zabývá již samotnou činností vymáhajících soudních úředníků a neposkytuje žádný teoretický právní základ). Ministerstvo spravedlnosti ani neorganizuje žádné pravidelné akce s cílem prohloubit vzdělání vymáhajících soudních úředníků. Nízký počet školení a jejich nepravidelnost považují z dlouhodobého hlediska za neudržitelnou, a to s ohledem na skutečnost, že práce vymáhajících soudních úředníků je minimálně stejně náročná, resp. odpovídající náročnosti práce jakou mají vyšší soudní úředníci. Vymáhající soudní úředníci, stejně jako vyšší soudní úředníci se podílejí na rozhodovací činnosti a rozhodují o právech a povinnostech osob. Pro vyšší soudní úředníky jsou pravidelně Justiční akademií organizovány kurzy, jejichž cílem je prohlubování právních znalostí, a to i s ohledem na časté novelizace zákonů a podzákoných předpisů, dále pak pro vyšší soudní úředníky organizovány kurzy ovládnutí systémů užívaných v justici, se kterými se na soudech pracuje, jako je např. ISAS nebo APSTR. Pro ověření znalostí vyšších soudních úředníků jsou pak organizovány úřednické zkoušky, jejichž složení je podmínkou pro získání práce vyššího soudního úředníka. Vymáhající soudní úředníci takto systematicky organizovanou přípravu nemají a jejich případné nedostatky v oblasti práva nebo operace s programy a aplikacemi, které využívají při vymáhání pohledávek lze zjistit pouze v rámci výkonu jejich práce nebo interním přezkoušením. Odstranit tyto nedostatky pak lze taktéž pouze na základě interního školení v rámci jednotlivých okresních soudů. Vzhledem k relativně časté novelizaci daňového řádu a ostatních zákonů (např. občanského soudního

¹⁷¹ nařízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, § 8 odst. 2

řádu nebo exekučního řádu) by měl existovat centralizovaný program vzdělávání vymáhajících soudních úředníků organizovaný Ministerstvem spravedlnosti. Stejně tak by bylo vhodné, kdyby Ministerstvo spravedlnosti vydalo metodiku, která by sjednocovala postupy vymáhajících soudních úředníků.

V rámci okresních soudů se lze setkat se dvěma přístupy organizace vymáhání pohledávek. Soudy buď mají specializované oddělení vymáhání pohledávek nebo se na vymáhání pohledávek podílejí zaměstnanci soudu jako na jedné z činností, které na soudě vykonávají. V případě, že okresní soud nemá specializované oddělení vymáhání, podílejí se nejčastěji na vymáhání pohledávek pracovníci účetny resp. finančního oddělení nebo vyšší soudní úředníci popř. jiní zaměstnanci správy soudu. Ze sledovaných okresních soudů využívá tento způsob organizace vymáhání pohledávek celkem 13 soudů. Model, kdy má okresní soud alespoň jednoho vymáhajícího úředníka zcela dominuje. Využívá jej celkem 65 soudů ze 78 sledovaných okresních soudů. Ačkoliv jsem se před zahájením výzkumu domníval, že specializované oddělení budou mít spíše větší okresní soudy, získané informace tomu nenapovídají. Naopak, nelze najít žádná spojitost mezi velikostí soudu co do objemu spravovaných pohledávek a způsobem organizace vymáhání pohledávek. Stejně tak nelze nalézt spojitost mezi organizací vymáhání pohledávek a skutečností, že soud využívá, či nevyužívá k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora. Soudy, které mají specializované oddělení dosáhli průměrně úspěšnosti¹⁷² vymáhání ve výši 16,76 % a soudy, které nemají specializované oddělení dosáhli průměrné úspěšnosti vymáhání pohledávek ve výši 20,05 %.¹⁷³ Úspěšnost vymáhání je tak v případě soudů, které nemají specializované oddělení, vyšší, nicméně vzhledem k vysokému nepoměru okresních soudů, které mají zřízeno specializované oddělení vymáhání pohledávek ve srovnání s okresními soudy, které oddělení vymáhání pohledávek nemají, nelze na základě těchto dat učinit žádný relevantní závěr.

Vymáhající soudní úředníci by nepochybně měli mít vlastní kancelář. S ohledem na skutečnost, že v prostorách kanceláře též jednají s dlužníky, je nutné, aby tato kancelář byla přístupná veřejnosti (nemůže se nacházet v neveřejné části soudní budovy) a pro dlužníky jednoduše dohledatelná.

¹⁷² Úspěšnost vymáhání pohledávek byla vypočtena na základě vzorce: (objem plateb/počáteční zůstatek aktivních pohledávek) *100. Tento způsob výpočtu jako výpočet úspěšnosti vymáhání je aplikován v celé rigorózní práci.

¹⁷³ Viz. příloha č. 2 – příloha č. 6 této práce.

Nejvhodnější místo pro umístění kanceláří vymáhajících soudních úředníků je přízemí budovy soudu (resp. patro, kde se nachází hlavních vchod do budovy soudu) v těsné blízkosti infocentra soudu nebo podatelny, a to z několika důvodů. Díky umístění kanceláře vymáhajících soudních úředníků v přízemí budovy soudu, se sníží počet třetích osob (dlužníků), které se pohybují v prostorách soudu. Každá osoba pohybující se v prostorách soudu představuje potencionální bezpečnostní riziko. Umístění kanceláří poblíž infocentra/podatelny je pak vhodné z důvodu, že dlužníci v některých případech nejsou schopni justiční strážní vysvětlit, co v budově soudu chtějí, popřípadě sdělí justiční strážní, že jdou „něco zaplatit“ nebo že „něco dluží.“ Justiční stráž pak dlužníky, zcela oprávněně, posílá na pokladnu soudu, která se zpravidla taktéž nachází v přízemí soudu nebo v prostorách infocentra/podatelny. V praxi jsem se setkal několikrát i s případy, že v případě, že byl dlužník poslán do jiného patra, aby si zde navštívil kancelář vymáhajících úřednic, tak kancelář oddělení vymáhání nenašel nebo ani hledat nechtěl a bez dalšího raději opustil budovu soudu. V případě umístění kanceláře poblíž infocentra nebo sídla justiční stráže, lze toto „bloudění“ dlužníků eliminovat individuálním dovedením dlužníka přímo do kanceláře vymáhajících soudních úředníků.

Při mém okresním soudu kde pracuji se též osvědčila praxe, kdy zaměstnanci infocentra u každého člověka, který navštíví infocentrum, zjišťují, zdali nemá žádné dluhy vůči soudu. Pokud zjistí, že nějaké dluhy má, posílají dlužníka rovnou na oddělení vymáhání. Poslední důvodem, pro který je vhodné umístění kanceláří vymáhajících soudních úředníků v přízemí, a tedy i poblíž sídla justiční stráže je zkrácení reakční doby justiční stráže v případě nějaké bezpečnostní situace.

Velká část vymáhaných pohledávek je představovaná náklady trestního řízení, popř. peněžitými tresty.¹⁷⁴ Tomu odpovídá i skladba dlužníků. Nepochybně je také vhodné, aby kanceláře vymáhajících soudních úředníků byly opatřeny bezpečnostním tlačítkem, které neprodleně upozorní justiční stráž na probíhající bezpečnostní situaci v prostorách kanceláří vymáhajících úředníků.

¹⁷⁴ Sněmovní tisk č. 762/0

4 Právní úprava vymáhání daňových pohledávek

Před přijetím daňového řádu obsahoval úpravu daňového procesu zákon o správě daní a poplatků.¹⁷⁵ Tento zákon měl představovat první právní úpravu daňového procesu odpovídající požadavkům právního státu.¹⁷⁶ Cílem zákona o správě daní a poplatků bylo především sjednocení právní úpravy daňového procesu, která do té doby byla roztržena do více vyhlášek. Část úpravy daňového procesu byla obsažena v jednotlivých hmotněprávních daňových předpisech, část ve vyhlášce ministerstva financí č. 16/1962 Sb. o řízení ve věcech daní a poplatků, která obsahovala zákonnou úpravu postupu při vymáhání daňových pohledávek¹⁷⁷ a část úpravy byla obsažena v zákoně č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád), jelikož na věci, které vyhláška o řízení ve věcech daní a poplatků neupravovala, se subsidiárně aplikovala ustanovení tehdejšího správního řádu.¹⁷⁸ Některé právní instituty (např. odvolání, daňová kontrola) byly ve vztahu k téže věci upraveny několikanásobně, přitom některé se překrývaly nebo i vyvracely (např. odkladný účinek podaného odvolání).¹⁷⁹

Přijetím jednotné úpravy daňové procesu – zákona o správě daní a poplatků byla tato roztržnost odstraněna a daňový proces byl sjednocen. Stejně tak byl splněn požadavek na úpravu daňového procesu na úrovni zákona, nikoliv na úrovni podzákonných právních předpisů. Již zákon o správě daní a poplatků vylučoval užití správního řádu¹⁸⁰ a obsahoval vlastní úpravu základních zásad daňového řízení.¹⁸¹ Stejně tak zákon o správě daní a poplatků obsahoval vlastní úpravu vymáhání daňových pohledávek a též jako dnes daňový řád stanovoval pro vymáhání daňových pohledávek přiměřené užití občanského soudního řádu.¹⁸² Zákon o správě daní a poplatků s rozvojem podnikatelského prostředí přestal (dle názoru zákonodárce) splňovat požadavky na efektivní výběr daní a poplatků. Projev tohoto nedostatku lze například spatřit v relativně časté novelizaci zákona o správě daní a poplatků, jelikož do doby nabytí účinnosti

¹⁷⁵ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, viz. seznam zkratk

¹⁷⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád, obecná část, zhodnocení platného právního stavu

¹⁷⁷ Vyhláška č. 16/1962 Sb. o řízení ve věcech daní a poplatků, § 24 an.

¹⁷⁸ Vyhláška č. 16/1962 Sb. o řízení ve věcech daní a poplatků, § 2

¹⁷⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, obecná část, zhodnocení současného stavu

¹⁸⁰ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 99

¹⁸¹ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 2

¹⁸² Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 73

daňového řádu byl zákon o správě daní a poplatků celkem 58krát novelizován.¹⁸³ To byl také jeden z důvodů, pro který se zákonodárce rozhodl pro kompletní rekonstrukci daňového procesu a přijal tak úplně nový zákon, kterým derogoval zákon o správě daní a poplatků.

Ačkoliv daňový řád nabyt účinnosti dne 01.01.2011, je i po více než 10 letech znalost konkrétních ustanovení zákona o správě daní a poplatků nutná pro řádné vymáhání daňových pohledávek, a to s ohledem na znění přechodných ustanovení daňového řádu, na základě kterých se určuje, zdali se právo na vymáhání daňového nedoplatku promlčuje¹⁸⁴ nebo zdali právo správce daně na vybrání daňového nedoplatku prekluduje.¹⁸⁵ Více k promlčení a prekluzi práva vymáhat daňový nedoplatek v kapitole 5.7 Promlčení a prekluze daňových pohledávek.

4.1 Daňový řád a jeho univerzalita

Daňový řád je procesním právním předpisem v daňovém právu upravující postup účastníků k zajištění realizace práv a závazků vyplývajících daňovým subjektům z daňových vztahů.¹⁸⁶ Daňový řád je výlučným procesním předpisem upravujícím správu a výběr daní. Co je pro účely daňového řádu myšleno daní, je uvedeno v § 2, odst. 3 daňového řádu, který stanovuje, že daní se pro účely daňového řádu rozumí: 1) peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek; 2) peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona a 3) peněžité plnění v rámci dělené správy.¹⁸⁷ Definice daně pro účely daňového řádu je tedy mnohem širší než pojem daň, tak jak ho zná právní teorie,¹⁸⁸ která definuje daně jako „platební povinnost, kterou stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro veřejný rozpočet, aniž přitom poskytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní protiplnění.“¹⁸⁹ Definice daně uvedená v daňovém řádu umožňuje aplikaci právní úpravy vymáhání pohledávek na velmi široký okruh pohledávek. Vedle

¹⁸³ Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád, obecná část, zhodnocení platného právního stavu

¹⁸⁴ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 70

¹⁸⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 160

¹⁸⁶ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7. s. 256

¹⁸⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 2

¹⁸⁸ LICHNOVSKÝ, Ondřej. *Daňový řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 7

¹⁸⁹ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7. s. 154

pohledávek vymáhaných soudy a jinými organizačními složkami Ministerstva spravedlnosti, pro jejichž vymáhání speciální zákony explicitně stanovují, že se tyto pohledávky vymáhají postupem dle daňového řádu,¹⁹⁰ se též daňového řádu užije pro vymáhání daní *stricto sensu* upravených jednotlivými hmotněprávními zákony,¹⁹¹ které jsou spravovány a případně vymáhány finančními úřady. Daňového řádu se dále užije při správě a vymáhání cel a konkrétních spotřebních daní¹⁹² příslušnými celními úřady.¹⁹³ Správa a vymáhání daňových pohledávek finančními a celními úřady postupem stanoveným daňovým řádem vychází z § 2 odst. 3 písm. a) daňového řádu, jelikož tyto pohledávky jsou označeny jako daň nebo clo. Užití daňového řádu pro účely vymáhání daňových pohledávek je ovšem mnohem širší.

Velkou skupinou pohledávek vymáhaných postupem dle daňového řádu jsou pokuty. Hmotněprávní a procesněprávní zákonnou úpravu pokut a jiných správních sankcí a proces jejich udělování obsahuje zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Jejich konkrétní výši pak upravují jednotlivé speciální zákony. Který správní orgán pokuty vymáhá pak upravuje správní řád. Správní řád stanoví, že pro peněžitá plnění se uplatní postup pro správu daní,¹⁹⁴ tedy postup dle daňového řádu. Příslušným orgánem pro vymáhání peněžitých plnění je obecný správce daně místně příslušný podle zvláštního zákona.¹⁹⁵ Tímto zvláštním zákonem se rozumí daňový řád,¹⁹⁶ který v § 10 uvádí, že: „*správce daně je správní orgán nebo jiný státní orgán (dále jen „orgán veřejné moci“)* v rozsahu, v jakém mu je zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní.“¹⁹⁷ Státní orgán, kterému zákon svěřuje působnost v oblasti správy daní je Celní úřad, a to na základě znění zákona č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, který v § 8 odst. 2 stanovuje, že: „*Celní úřad je obecným správcem daně podle správního řádu a vykonává správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy, která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků.*“

¹⁹⁰ Např. §13 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, § 343 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb. trestní řád, § 53 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád atd.

¹⁹¹ Např. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí, Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, Zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční, Zákon č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách

¹⁹² Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních

¹⁹³ Spotřební daně; cla; daň z přidané hodnoty, pokud není příslušná Finanční správa

¹⁹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, § 106 odst. 3

¹⁹⁵ Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, § 106 odst. 1

¹⁹⁶ POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-804-7. s. 588

¹⁹⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 10 odst. 1

V případě, že rozhodnutí o uložení pokuty vydal v prvním stupni orgán obce, kraje nebo Hlavního města Prahy, je exekučním správním orgánem obecní úřad, krajský úřad nebo Magistrát hlavního města Prahy, který si může vybrat, zdali si povinnost uloženou pravomocným a vykonatelným exekučním titulem vymůže vlastními prostředky, nebo se s žádostí o vymáhání obrátí na příslušný celní úřad,¹⁹⁸ nebo zdali k vymáhání pokut využije služeb soudního exekutora. Justiční složky možnost obrátit se svými nároky na příslušný celní úřad nemají a veškeré daňové pohledávky si musí (zatím) vymáhat sami nebo prostřednictvím soudního exekutora. K problematice vymáhání pohledávek soudů celními úřady více v kapitole 6.1 Vymáhání pohledávek celními úřady.

Obce v rámci výkonu samosprávy mohou zavést pro občany obce a další osoby povinnost platit místní poplatky, kterými jsou: poplatek ze psů, poplatek z pobytu, lázeňský poplatek, za užívání veřejného prostranství, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek ze vstupného, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.¹⁹⁹ V případě, že subjekt poplatků neplatí řádně a včas stanovené místní poplatky a ve stanovené výši, je příslušný exekuční správní orgán povinen poplatky vymáhat postupem dle daňového řádu. Exekučním titulem pro vymáhání je platební výměr vydaný správcem poplatku – obecním úřadem.²⁰⁰ Vzhledem k tomu, že poplatkové povinnosti nejsou ukládány na základě právní úpravy obsažené ve správním řádu, nelze vymáhání těchto poplatků předat k vymáhání celním úřadům.

V rámci výkonu státní správy vyžadují orgány moci výkonné a územní samosprávné a orgány právnických osob, při výkonu přenesené působnosti úhradu poplatků za úkon nebo za přijetí žádosti, a to v zákonem stanovené výši.²⁰¹ Pokud je správní poplatek uhrazen v neúplné výši a úkon je proveden nebo je žádost přijata, je nutné, aby ten, kdo správní poplatek vyměřil v nesprávné výši, správní poplatek doměřil a v případě neuhrazení doměřeného poplatku tento daňový nedoplatek vymáhal postupem dle daňového řádu nebo jej předal k vymáhání

¹⁹⁸ POTĚŠIL, Lukáš. Správní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-804-7. s. 589

¹⁹⁹ Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, § 1

²⁰⁰ Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, § 11 ve spojení s § 15

²⁰¹ Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích

příslušnému exekučními správnímu orgánu, který jej bude vymáhat postupem upraveným v daňovém řádu.²⁰²

Z výše uvedených příkladů aplikace daňového řádu vyplývá, že postup správy a vymáhání daňových pohledávek dle daňového řádu je uplatňován napříč celým právní řádem, nikoliv pouze v rámci správy a vymáhání daní *stricto sensu*. Z důvodu, že je daňový řád aplikován a vykládán různými organizačními složkami státu, popř. správními orgány územních samosprávných celků, může docházet k rozdílné aplikaci a zejména k rozdílnému výkladu jednotlivých ustanovení daňového řádu napříč správními orgány. Vzhledem k tomu, že vrcholnými správními orgány poskytujícími případná sjednocující stanoviska k jednotlivým ustanovením daňového řádu jsou jednotlivá ministerstva, která vzájemně nejsou ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, může se lišit i výklad a aplikace jednotlivých ustanovení daňového řádu. Jedinými orgány poskytující relativně závazný výklad jednotlivých ustanovení daňového řádu jsou pak správní soudy a zejména Nejvyšší správní soud.

4.2 Instrukce o vymáhání pohledávek

Instrukce jsou druhem abstraktních aktů veřejné správy.²⁰³ Abstraktní akty veřejné správy jsou lze definovat jako správní akty upravující druhově určenou věc nebo jejich abstraktnost lze spatřovat v neurčitém počtu adresátů aktu veřejné správy nebo v obou těchto znacích.²⁰⁴ V případě instrukce o vymáhání pohledávek je tento definiční znak naplněn druhovým vyjádřením věci – postup vymáhání pohledávek v resortu Ministerstva spravedlnosti.²⁰⁵ Organizační složky státu, a tedy i Ministerstvo spravedlnosti vydává k zabezpečení řádného chodu své organizace vnitřní předpisy, též označovány jako instrukce. Smyslem vydávaných instrukcí je zejména racionální využití všech zdrojů k plnění záměrů a úkolů, které má tato organizační složka stanovena nebo které si sama jako cíl předsevzala.²⁰⁶ Z obsahu instrukce lze dovodit, že cílem instrukce o vymáhání

²⁰² SP/08/2019 - Vyměření správního poplatku zaplaceného v nesprávné výši, článek dostupný na: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/odpovedi-na-dotazy/2019/sp-08-2019-vymereni-spravniho-poplatku-z-36784>

²⁰³ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 128

²⁰⁴ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 122

²⁰⁵ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 1

²⁰⁶ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. s. 130

pohledávek je zajištění efektivního vymáhání pohledávek spravovaných v rámci resortu Ministerstva spravedlnosti. Na rozdíl od právních předpisů vydávaných orgány veřejné správy, nejsou instrukce všeobecně závazné, nýbrž jsou závazné pouze interně, tzn. pouze pro zaměstnance v resortu Ministerstva spravedlnosti. Instrukce o vymáhání pohledávek, včetně novel, je zveřejněná ve Sbírce instrukcí a sdělení Ministerstva spravedlnosti.

Instrukce o vymáhání pohledávek vychází vedle daňového řádu též ze zákona o majetku České republiky, zejména z části upravující možnost vedoucího organizační složky státu pověřit jiné zaměstnance k určitým úkonům.²⁰⁷ Instrukce o vymáhání pohledávek z velké části obsahuje opis zákonných ustanovení daňového řádu v části věnující se vymáhání daňových pohledávek²⁰⁸ a závazné pokyny pro postup vymáhání nedaňových pohledávek.²⁰⁹ V určitých částech instrukce konkretizuje postupy správce daně a upřesňuje jednotlivá zákonná ustanovení.

Například daňový řád v § 153 odst. 3 stanovuje, že správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením. Instrukce o vymáhání pohledávek pak v § 10 odst. 3 stanovuje, že správce daně nejpozději do 14 dnů od předání pohledávky k vymáhání zašle dlužníkovi upomínku, ve které ho upozorní, že pokud ve lhůtě do 14 kalendářních dnů od doručení nezaplatí dluh, bude vůči němu zahájena daňová exekuce. Z ustanovení § 153 odst. 3 je zřejmé, že daňový řád dává správci daně možnost upozornit dlužníka na existenci nedoplatku a upozornit ho na následky spojené s neuhrazením pohledávky, vedle toho instrukce o vymáhání pohledávek imperativně konkretizuje toto ustanovení jako povinnost správce daně upozornit dlužníka na daňový nedoplatek a na následky spojené s neuhrazením daňového nedoplatku a zároveň stanovuje, že lhůta pro zaplacení nedoplatku musí být vždy 14 dnů.

²⁰⁷ Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, § 7

²⁰⁸ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, §§ 8–23

²⁰⁹ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, §§ 24–30

5 Postup vymáhání daňových pohledávek

Postupem vymáhání daňových pohledávek se pro účely této práce rozumí závaznými předpisy upravený interval od doby, kdy soudem vydaný exekuční titul nabude právní moci a vykonatelnosti, až do doby, kdy je pohledávka vymožena nebo je vymáhání pohledávky ukončeno jiným způsobem. Tímto jiným způsobem ukončení vymáhání pohledávky resp. daňového nedoplatku lze rozumět například ukončení vymáhání z důvodu prekluze pohledávky,²¹⁰ odpis daňového nedoplatku pro nedobytnost²¹¹ nebo zastavení daňové exekuce ze zákonem stanovených důvodů.²¹²

5.1 Vůdčí zásady vymáhání daňových nedoplatků

Daňový řád obsahuje vlastní úpravu základních zásad správy daní. Těmito zásadami je ovládáno i vymáhání daňových nedoplatků. Z mého pohledu je vůdčí zásadou, která se v rámci vymáhání daňových nedoplatků projevuje nejznatelněji ve srovnání s ostatními částmi daňového řízení, je zásada přiměřenosti. Zásadu přiměřenosti definuje daňový řád jako povinnost správce daně šetřit práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob, resp. osob zúčastněných na správě daní v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují, a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní.²¹³

Při volbě postupu správce daně aplikuje správní uvážení. „*Správní uvážení se v právních normách objevuje ve dvou formách, které označujeme jako ‚uvážení jednání‘ (možnost úvahy o tom, zda daný postup bude použit či nikoliv) nebo ‚uvážení volby‘ (tedy volby jednoho z více možných postupů či řešení). Správní uvážení není samozřejmě zakládáno pouze pro řešení otázek hmotněprávních, ale také procesněprávních. Jde však o volnost relativní, neboť vždy v intencích právního řádu.*“²¹⁴ Správce daně tedy vždy musí v rámci správního uvážení zvolit takový postup, které co nejméně zatěžuje dlužníka nebo osoby zúčastněné na správě daně, ale zároveň nesmí správce daně příliš zdrženlivým přístupem znemožnit vymožení daňového nedoplatku. V praxi se tato zásada projevuje již

²¹⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 160

²¹¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 158

²¹² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 181

²¹³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 5 odst. 3

²¹⁴ SKULOVÁ, Soňa. Správní uvážení: základní charakteristika a souvislosti pojmu. Brno: Masarykova univerzita, 2003. Acta Universitatis Brunensis Iuridica. ISBN 80-210-3237-5.

při získávání informací o majetkových poměrech dlužníka. Správce daně by měl vždy nejdříve využít informací z veřejných a veřejných seznamů a databází a pokud z těchto databází nezíská informace, měl by využít svého práva a vyzvat povinné subjekty ke sdělení informací o majetkových poměrech dlužníka. Další praktickým projevem této zásady je povinnost správce daně provádět daňovou exekuci prioritně srážkami ze mzdy a jiných příjmů a příkázáním pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb. Až pokud jsou tyto dva způsoby vymáhání daňových nedoplatků bezúspěšně vyčerpány, měl by správce daně přistoupit k dalším způsobům vedení daňové exekuce, přičemž exekuce prodejem nemovitých věcí by měla vždy až poslední možností, jelikož nucený prodej nemovitých věcí představuje pro dlužníka nejcitelnější zásah do jeho majetkové sféry.

Další zásadou, která se zřetelně projevuje při vymáhání daňových nedoplatků je zásada rychlosti řízení. Ta je v daňovém řádu definována jako povinnost správce daně postupovat v řízení bez zbytečných průtahů.²¹⁵ Tato zásada se v praxi vymáhání daňových nedoplatků projevuje povinností správce daně zahájit daňovou exekuci bez zbytečného průtahu ihned poté, co získá informace o majetku dlužníka, který je postižitelný v rámci daňové exekuce. Nedodržení této zásady může mít za následek zmaření daňové exekuce, a to buď z důvodu následné prekluze práva na vymáhání daňového nedoplatku nebo z důvodu, že se dlužníkovi podaří daňovou exekuci zmařit.

Se zásadou přiměřenosti úzce souvisí zásada hospodárnosti, kterou daňový řád definuje jako povinnost správce postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady.²¹⁶ Úzkou spojitost se zásadou přiměřenosti spatřuji v tom, že se tyto dvě zásady doplňují, jelikož na základě úkonů prováděných vůči dlužníkovi nebo osobám zúčastněným na správě daně mohou těmto vznikat náklady. Úkolem správce daně je, aby tyto náklady nevznikaly uvedeným subjektům zbytečně a aby tyto náklady byly co nejnižší. Tato zásada je obousměrného charakteru, tedy že ukládá správci daně povinnost, aby při jeho činnosti nevznikaly zbytečné náklady přímo správci daně. Tuto povinnost lze též definovat jako povinnost správce daně šetřit zájem státu na co nejhospodárnějším využití prostředků ze státního rozpočtu.²¹⁷

²¹⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 7 odst. 1

²¹⁶ Zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 5 odst. 2

²¹⁷ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 45

Správce daně se při vymáhání daňových nedoplatků musí přirozeně řídit všemi zásadami daňového řízení uvedenými v daňovém řádě. Veškeré úkony správce daně musí mít oporu v zákoně, tzv. zásada zákonnosti,²¹⁸ a svou pravomoc může správce daně užívat pouze k účelům, ke kterým mu byla svěřena a v rozsahu v jakém mu byla svěřena, tzn. správce daně má zakázáno svou pravomoc zneužít.²¹⁹

Konkrétně pro vymáhající soudní úředníky je pak zcela zásadní zásada neveřejnosti daňového řízení a s tím spojená zásada mlčenlivosti úředních osob.²²⁰ Povinnost zachování mlčenlivosti se vztahuje i na osoby zúčastněné na správě daně, může se jednat například o plátce mzdy, který musí zachovat mlčenlivost o tom, že proti dlužníkovi byla zahájena exekuce srážkami ze mzdy. Porušení povinnosti zachovat mlčenlivost je přestupkem, za který může být udělena pořádková pokuta až do výše 50 000 Kč.²²¹ Dlužník je také jediný, kdo může správce daně povinnosti mlčenlivosti zbavit.²²²

5.2 Vznik daňové pohledávky a sdělení o pohledávce

Daňová pohledávka vzniká dnem, kdy nabude právní moci exekuční titul. Po nabytí právní moci exekučního titulu má příslušná kancelář povinnost vytvořit sdělení o pohledávce, spisový obal a vyplnit poštovní obálku, jejímž obsahem budou všechny výše uvedené dokumenty, které se budou doručovat dlužníkovi. Spis s pohledávkou a ostatními dokumenty předá kancelář účtárně k zaevidování.²²³

Účtárna má povinnost do programu IRES zaevidovat pohledávku (tzn. označit dlužníka, exekuční titul, výši pohledávky apod.) a přidělit pohledávce unikátní variabilní symbol, se kterým bude pohledávka spojena po celou dobu spravování či vymáhání pohledávky. Pravidla pro tvorbu variabilních symbolů jsou uvedena v příloze č. 3 instrukce o vymáhání pohledávek. Pro postup tvorby variabilního symbolu je rozhodující na základě jaké právní skutečnosti

²¹⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 5 odst. 1

²¹⁹ Zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 5 odst. 2

²²⁰ Zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 9

²²¹ Zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 246

²²² LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 66

²²³ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 2 odst. 4

pohledávka vznikla.²²⁴ Po určení právní skutečnosti, na základě které pohledávka vznikla, se zbývající část variabilního symbolu dotváří dle konkrétních parametrů uvedených u jednotlivých právních skutečností zakládajících vznik pohledávky. Takto vygenerovaný variabilní symbol musí zaměstnanec účtárny vlastnoručně doplnit do sdělení o pohledávce a též jej musí doplnit na spisový obal, a to z toho důvodu, že tyto 2 dokumenty už byly vtištěny soudní kanceláří. Dále účtárna připraví pro kancelář vyplněnou poštovní poukázku a celý spis vrátí vedoucímu kanceláře, který odešle exekuční titul společně se sdělením o pohledávce a předvyplněnou poštovní poukázku dlužníkovi. Dlužník má 8 dnů ode dne doručení výše uvedených dokumentů povinnost zaplatit daňový nedoplatek. Po odeslání výše uvedených dokumentů je celý spis předán oddělení vymáhání, případně osobám odpovědným za vymáhání pohledávek, pokud okresní soud nemá zřízeno oddělení vymáhání pohledávek. Stejně tak jsou na oddělení vymáhání doručeny doručky z písemností, které odesílala soudní kancelář. Vymáhající soudní úředníci si od doby obdržení spisu od soudní kanceláře sami hlídají lhůty, daňový nedoplatek a jeho vymáhání je od doby předání spisu zcela v jejich gesci.

Dle mého názoru lze výše uvedený postup zefektivnit. Úvodem, nevidím žádnou překážku v tom, aby sdělení o pohledávce mohla vytvořit až účtárna, jelikož právě účtárna zadává všechny údaje o pohledávce do programu IRES, zejména tedy výši pohledávky, exekuční titul a variabilní symbol. Stejně tak by program IRES měl být schopen na základě vložených údajů variabilní symbol generovat automaticky a následně jej doplnit do sdělení o pohledávce. Vzhledem k tomu, že se variabilní symboly doplňují vlastnoručně do sdělení o pohledávce, existuje zde riziko, že by mohl zaměstnanec účtárny doplnit variabilní symbol špatně. Pokud by variabilní symbol byl automaticky doplněn do sdělení o pohledávce programem IRES, odstranilo by se výše uvedené riziko a zároveň by to představovalo pro všechny zúčastněné na vymáhání časovou úsporu, která by nebyla na úkor kvality odvedené práce. Program IRES bohužel tuto funkci nemá, ačkoliv by tuto funkce mohl obsahovat.

V praxi se při mém okresním soudu osvědčil postup, kdy do obálky ke všem výše uvedeným dokumentům přikládáme předvyplněný formulář nadepsaný jako „Žádost o povolení splátek.“ Pokud dlužník vyplní formulář dle instrukcí

²²⁴ a) zálohy na soudní řízení a finanční prostředky získané výkonem rozhodnutí, b) všeobecné rejstříky, c) rejstříky EPR, d) evidence skutečných majitelů, e) ostatní pohledávky

a přiloží požadované dokumenty, které prokazují dlužníkem tvrzené skutečnosti (např. pracovní smlouvu, výplatní pásku, nájemní smlouvu apod.), splňuje tento formulář veškeré náležitosti, které klade daňový řád na žádost o umožnění placení daňového nedoplatku ve splátkách. Správce daně pak nemusí dlužníka poučovat o tom, jaké dokumenty musí dodat, k tomu, aby o jeho žádosti mohlo být rozhodnuto a může ihned rozhodnout o žádosti dlužníka. Zároveň předvyplněný formulář slouží jako druh motivace pro dlužníka, aby svůj dluh splnil dobrovolně nemuselo být přistoupeno k nucenému vymáhání daňového nedoplatku spojeného zejména se vznikem povinnosti dlužníka platit náklady daňové exekuce. Díky umožnění splátek dlužníkovi před zahájením daňové exekuce ušetří správce daně náklady spojené s vymáháním pohledávek prostřednictvím daňové exekuce a zároveň vydáním rozhodnutí o posečkání se přerušuje prekluzivní lhůta pro výběr daňového nedoplatku.

Pokud instrukce o vymáhání pohledávek stanovuje povinnost, aby ke sdělení o pohledávce byla přiložena předvyplněná poštovní poukázka, opět se domnívám, že takto stanovená povinnost již příliš nevychází z praxe, nicméně ji vítám jako další z možností, jak co nejvíce usnadnit dlužníkovi splnění jeho povinností. Pokud by se k pohledávce přikládal též QR kód k umožnění provedení platby prostřednictvím internetového bankovníctví, byl by tento postup doveden k dokonalosti. Bohužel, opět zde existuje technologická překážka, a tou je program IRES, který funkci generování QR kódů neobsahuje. QR kódy nejsou v dnešní době žádnou technologickou novinkou, výzvy k zaplacení s vygenerovaným QR kódem rozesílá již několik let např. Magistrát Hlavního města Prahy.

5.3 Upomínka

V případě, že dlužník ve lhůtě stanovené ve sdělení o pohledávce nezaplatí svůj dluh, má správce daně povinnost odeslat dlužníkovi upomínku, ve které ho upozorní že pokud ve lhůtě do 14 kalendářních dnů od doručení upomínky nezaplatí daňový nedoplatek, bude vůči němu zahájena daňová exekuce.²²⁵ Vzor upomínky²²⁶ jako předmětné upozornění uvádí formulaci: „*V případě neuhrazení dlužné částky ve lhůtě 14 kalendářních dnů od doručení této upomínky, bude přikročeno k vymáhání pohledávky.*“ S ohledem na formulaci uvedené povinnosti

²²⁵ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 10 odst. 4

²²⁶ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, příloha č. 27

v instrukci o vymáhání pohledávek se domnívám, že je vhodné dlužníka upozornit na následky zahájení daňové exekuce, tedy že dlužníkovi vznikne povinnost hradit náklady daňové exekuce a popř. uvést způsob výpočtu výše nákladů daňové exekuce. V případě, že správce daně využívá k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora,²²⁷ je též nepochybně vhodné upozornit dlužníka na možnost předání pohledávky k vymáhání soudnímu exekutorovi a s tím spojený vznik povinnosti hradit náklady exekuce a případně uvést způsob výpočtu výše nákladů exekuce.²²⁸ Správce daně má ze zákona poučovací povinnost.²²⁹ Takto formulované poučení poučovací povinnost správce daně nepochybně naplňuje.

Daňový řád ve znění účinném do 31. 12. 2020 v § 153 odst. 3 stanovuje, že: „*správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením.*“ Stejně ustanovení ve znění účinném od 01. 01. 2021 stanovuje, že: „*správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením. Správce daně tak učiní vždy, jednali se o nedoplatek, který má být poprvé vymáhán; to neplatí, byl-li daňový subjekt o nedoplatku již dříve vyrozuměn, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by vyrozumění bylo zjevně neúčelné.*“ Vzhledem k tomu, že dlužník o existenci pohledávky – daňového nedoplatku byl upozorněn již ve sdělení o pohledávce, považuji krok, kdy má správce daně povinnost odeslat dlužníkovi upomínku, za zcela nadbytečný. Důvodová zpráva k novele ustanovení § 153 odst. 3 daňového řádu uvádí, že: „*smyslem daného vyrozumění ovšem není primárně detailní informace ohledně všech aspektů daného nedoplatku (který se ostatně může měnit v čase), ale materiálně chápané „varování dlužníka“, že daný nedoplatek existuje a je s ním spojena hrozba daňové exekuce.*“²³⁰ Toto naplňuje již sdělení o pohledávce, které se doručuje dlužníkovi společně s exekučním titulem. Pokud dlužník nesplní povinnost, která je mu sdělena prostřednictvím sdělení o pohledávce, je nepravděpodobné, že tuto povinnost splní následně na základě odeslané upomínky. Odesílání upomínek představuje průtahy ve vymáhání daňových pohledávek a tím i snižují efektivitu vymáhání daňových

²²⁷ Instrukce č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 31

²²⁸ Zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů §§ 87 – 92 ve spojení s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

²²⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 6 odst. 3

²³⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 283/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zvláštní část, k § 153 odst. 3

pohledávek. Odesílání upomínek též představuje nadbytečné náklady správce daně, spojené s časem na vytvoření upomínky a s náklady na doručení upomínky dlužníkovi, jelikož se upomínka musí doručovat doporučeně. V krajním případě lze tento postup označit v rozporu se zásadou hospodárnosti daňového řízení,²³¹ jelikož tato zásada se vztahuje na jakýkoliv postup správce daně, nikoliv pouze na řízení, které zpravidla bývají zakončena rozhodnutím.²³²

Lhůta ke splnění povinnosti uložená správcem daně ve sdělení o pohledávce, která s ohledem na druh ukládané povinnosti nemůže být kratší než 8 dnů, ve spojení se 14 denní lhůtou k zaplacení pohledávky uložené správcem daně představují v součtu (a to i ohledem na dobu potřebnou pro doručení upomínky) nepřiměřeně dlouhou dobu, kterou má dlužník k tomu, aby pohledávku zaplatil a zároveň takto nepřiměřeně dlouhá doba dává dlužníkovi možnost, aby daňovou exekuci mohl zmařit ještě před jejím zahájením. Nicméně, pro okresní soudy jako správce daně je postup vymáhání pohledávek upravený v instrukci o vymáhání pohledávek závazný²³³ a správce daně se tak od tohoto postupu nemůže odchýlit. Jediný nástroj, který má správce daně pro urychlení možnosti zahájit daňovou exekuci, je stanovení lhůty ke splnění povinnosti ve sdělení o pohledávce v délce maximálně 8 dnů.

Pokud by sdělení o pohledávce obsahovalo poučení dlužníkovi, že v případě, že ve stanovené lhůtě pohledávku nezaplatí, bude přistoupeno k vymáhání pohledávky prostřednictvím daňové exekuce nebo prostřednictvím soudního exekutora, popř. uvedení přibližných nákladů, o které pohledávka naroste, pokud nebude pohledávka splněna dobrovolně, splňovalo by takto formulované poučení ve sdělení o pohledávce veškeré zákonné požadavky proto, aby správce daně mohl bez dalšího po marném uplynutí lhůty k zaplacení daňového nedoplatku zahájit daňovou exekuci, popř. předat pohledávku k vymáhání soudnímu exekutorovi. V případě takového postupu by však bylo vhodné, aby lhůta pro plnění uvedená ve sdělení o pohledávce byla delší než 8 dnů.

²³¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 7

²³² LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 44

²³³ viz. kapitola 4.2 Instrukce o vymáhání pohledávek

5.4 Získávání informací o majetkových poměrech dlužníka

Daňovou exekuci lze vést na dlužníkovo známý majetek. Proto, aby správce daně zjistil dlužníkův majetek, musí využít svých oprávnění, které mu dává daňový řád.²³⁴ K těmto oprávněním patří například získávání údajů o dlužníkovi a jeho majetku prostřednictvím veřejných a neveřejných seznamů a získání údajů o dlužníkovi a dlužníkovo majetku prostřednictvím výzev k poskytnutí údajů adresované povinným orgánům a osobám. § 7 odst. 2 daňového řádu stanoví, že správce daně je povinen postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady. Projevem této zásady je povinnost správce daně nejdříve využít svého přístupu do veřejných a neveřejných seznamů, evidencí nebo rejstříků. Pokud z těchto seznamů správce daně nezjistí požadované informace, přistoupí k výzvám ke sdělení údajů o majetkových poměrech dlužníka.

5.4.1 Získávání informací z registrů, rejstříků a dalších seznamů

První z těchto registrů je Centrální evidence vězněných osob. Tuto evidenci vede Vězeňská služba České republiky o osobách, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, ve výkonu zabezpečovací detence nebo ve vazbě.²³⁵ Údaje z této evidence má pak povinnost Vězeňská služba České republiky poskytnout správci daně.²³⁶ Správce daně by měl dlužníka v této evidenci prolustrovat jako první, jelikož pokud vyjde lustrace pozitivní, značně tato skutečnost zužuje možnosti způsobu vedení daňové exekuce, kterou zpravidla lze vést pouze srážkami z pracovní odměny dlužníka nebo srážkami z invalidního důchodu dlužníka. Z Centrální evidence vězněných osob lze zjistit věznici, kde dlužník vykonává výkon trestu odnětí svobody a předkládanou dobu ukončení výkonu trestu odnětí svobody. Z Centrální evidence vězněných osob bohužel nelze zjistit, zdali je dlužník ve věznici pracovní zařazen. Z toho důvodu by měl správce daně, pokud zjistí že dlužník ve výkonu trestu odnětí svobody, ihned u příslušné věznice zjistit, zdali je dlužník pracovní zařazen, či nikoliv. Též je vhodné aby správce daně zjistil, za jak dlouho bude dlužník pracovní zařazen, či aby zjistil skutečnosti, které znemožňují dlužníkovo pracovní zařazení.

²³⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, §§ 52 – 59a

²³⁵ Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, § 23a odst. 4

²³⁶ Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, § 23a odst. 2

Další evidencí, kterou by měl správce daně lustrovat, je evidence obyvatel.²³⁷ Údaje z evidence obyvatel slouží správci daně zejména k získání dalších adres dlužníka, na kterých bych se mohl zdržovat nebo na kterých by si mohl vyzvedávat poštu. Dále lze z údajů uvedených v evidenci obyvatel zjistit, zdali má dlužník manžela/manželku. Tato informace je pro správce daně důležitá s ohledem na další postup vedení daňové exekuce. Pokud má dlužník manžela nebo manželku, lze předpokládat že jeho majetek je součástí společného jmění manželů. Díky této skutečnosti lze například vést daňovou exekuci příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb na bankovní účty, které jsou vedeny „na jméno“ manželky nebo manžela dlužníka.²³⁸

Při celém průběhu vymáhání pohledávek je nutné, aby vymáhající soudní úředníci pravidelně lustrovali všechny dlužníky v insolvenčním rejstříku. Pro tuto lustraci slouží vymáhajícím soudním úředníkům aplikace CoReport, která na základě dat z programu IRES umí prolustrovat hromadně všechny dlužníky konkrétního soudu a upozornit vymáhající soudní úředníky na nově zahájená a probíhající insolvenční řízení. Vzhledem k tomu, že lhůta k přihlašování pohledávek činí (momentálně) 2 měsíce, je vhodné, aby vymáhající soudní úředníci prováděli lustrace insolvenčního rejstříku alespoň jednou měsíčně. Pohledávky soudu nemají v rámci insolvenčního řízení „privilegované“ postavení, jedná se o pohledávky, které je nutné přihlásit do insolvenčního řízení, a v případě, že tyto pohledávky do insolvenčního řízení přihlášeny ve stanovené lhůtě nejsou, právo na jejich uspokojení zaniká. Ačkoliv se nabízí u daňových pohledávek vzniklých po rozhodnutí o úpadku jejich zařazení do kategorie pohledávek za majetkovou podstatou²³⁹ a jejich uplatnění vůči osobě s dispozičním právem,²⁴⁰ není tomu tak. Dle Nejvyššího soudu totiž nelze pouze ze skutečnosti, že je veřejnoprávní pohledávka vymáhaná postupem dle daňového řádu usuzovat, že se jedná o daň ve smyslu insolvenčního zákona. V případě

²³⁷ Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)

²³⁸ To platí pouze v případě, že společně jmění manželů je v tzv. zákonném režimu (§ 709 a násl. občanského zákoníku). Pokud mají manželé majetkový režim rozdílný od zákonného režimu, např. na základě rozhodnutí smlouvy nebo soudu, je rozhodná právě tato úprava. V případě majetkové režimu založeného smlouvou, jsou zpravidla tyto smlouvy k dohledání v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu (§ 35j zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád)). Zveřejnění smlouvy je podmínkou pro to, aby byla účinná vůči třetím osobám.

²³⁹ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) § 168, odst. 2

²⁴⁰ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) § 203, odst. 1

výkladu tohoto pojmu musí vždy převládnout materiální výklad pojmu daň, tak jak jej zná „daňová“ judikatura.²⁴¹

V praxi je vhodné, aby soudní kancelář vydávající exekuční titul (viz. kapitola 5.2) po vypravení exekučního titulu, nebo účtárna soudu při zaevidování pohledávky, provedla lustraci dlužníka v insolvenčním rejstříku. Pokud někdo z uvedených zjistí, že bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka a stále běží lhůta k přihlášení pohledávek, je nutné, aby spis neprodleně předal na oddělení vymáhání, které musí pohledávku ve stanovené lhůtě přihlásit do insolvenčního řízení.

Informace o tom, zdali dlužník je vlastníkem nemovitých věcí nebo jiných práv, které mohou být předmětem daňové exekuce, lze zjistit prostřednictvím lustrace katastru nemovitostí.²⁴² Katastr nemovitostí je veřejný seznam, který obsahuje soubor údajů o nemovitých věcech zahrnující jejich soupis, popis, jejich geometrické a polohové určení a zápis práv k těmto nemovitostem.²⁴³ K údajům vedeným v elektronické podobě může každý získat přístup za úplaty.²⁴⁴ Správce daně má však k těmto údajům přístup bezúplatně.²⁴⁵ Pro zjednodušení a urychlení získávání informací z katastru nemovitostí mají orgány veřejné moci možnost vyhledávat údaje prostřednictvím dálkového přístupu do katastru nemovitostí, a to buď přes webový prohlížeč nebo přes aplikaci Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.²⁴⁶ Díky dálkovému přístupu lze informace o nemovitých věcech ve vlastnictví dlužníka získat téměř okamžitě, a to včetně váznoucích zástavních práv na nemovité věci a jiných právních vad.

Informace o tom, zdali je dlužník vlastníkem motorového vozidla získá správce daně z registru silničních vozidel. Registr silničních vozidel je informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo dopravy.²⁴⁷ Bohužel do registru vozidel si správce daně nemůže zřídit dálkový přístup, tak jako v případě katastru nemovitostí. Proto, aby správce daně získal údaje o vozidlech ve vlastnictví dlužníka, tak musí správce daně využít výzvu ke

²⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 ICdo 3/201, bod 50.

²⁴² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 13 odst. 1 písm. e bod 5.

²⁴³ Zákon č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí (katastrální zákon), § 1 odst. 1

²⁴⁴ Zákon č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí (katastrální zákon), § 55 odst. 2

²⁴⁵ Zákon č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí (katastrální zákon), § 55 odst. 5 ve spojení se zákonem č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 58 odst. 1

²⁴⁶ Vyhláška 358/2013 Sb. o poskytování údajů z katastru nemovitostí, §§ 11 - 14

²⁴⁷ Zákon č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., § 4 ve spojení s § 2 odst. 14

sdělení údajů. Tento postup je ve srovnání s postupem získávání informací z katastru nemovitostí neúměrně delší a nákladnější. Vzhledem k povaze údajů zadávaných do registru vozidel pak nevidím důvod pro to, aby správce daně nemohl získávat údaje z tohoto registru stejným způsobem jako získává údaje z katastru nemovitostí.

5.4.2 Získávání informací od povinných orgánů a osob

Dle § 57 daňového řádu mají povinnost správci daně poskytnout požadované údaje orgány veřejné moci, osoby, které vedou evidenci osob nebo věci; osoby které poskytují plnění, které je předmětem daně; osoby, které provádějí řízení v případech, jejichž předmět podléhá daňové povinnosti; osoby, které získávají jiné údaje nezbytné pro správu daní. Dále mají povinnost poskytovat údaje zdravotní pojišťovny, poskytovatelé platebních služeb, provozovatelé poštovních služeb, podnikatelé poskytující veřejně dostupnou telefonní službu a vydavatelé periodického tisku.²⁴⁸

Orgán veřejné moci, který je v případě dlužníků – fyzických osob vždy nutné vyzvat k poskytnutí údajů je Úřad práce České republiky, který vede evidenci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání. Úřad práce je pak schopen poskytnout údaje o dlužníkovi potřebné pro správce daně, tedy zdali je dlužník veden v evidenci uchazečů o zaměstnání nebo zájemců o zaměstnání,²⁴⁹ někdy je též schopen Úřad práce poskytnout správci daně informaci o tom, kde je nebo byl dlužník naposledy zaměstnán nebo zdali dlužník pobírá dávky vyplacené úřadem práce ze systému státní sociální podpory,²⁵⁰ podporu v nezaměstnanosti²⁵¹ nebo dávky pěstounské péče.²⁵²

Dalším orgánem veřejné moci, který poskytuje užitečné informace správci daně je Okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“). OSSZ a ČSSZ je příslušná k poskytnutí informací o tom, zdali je dlužník příjemcem dávek ze systému důchodového pojištění²⁵³ nebo příjemcem dávek ze systému nemocenského

²⁴⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57

²⁴⁹ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti § 27 a § 23

²⁵⁰ Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře

²⁵¹ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

²⁵² Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí

²⁵³ Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění

pojištění.²⁵⁴ ČSSZ nebo OSSZ by měla poskytnout údaje o tom, jakým způsobem jsou jednotlivé dávky vypláceny a číslo bankovního účtu, na který jsou dávky vypláceny, respektive adresu, na jakou jsou důchodové nebo nemocenské dávky zasílány a vypláceny.

Zaměstnanci zdravotní pojišťovny jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se při kontrole plateb pojistného nebo v souvislosti s ní dozvěděli. Tato mlčenlivost je však prolomena ve vztahu ke správci daně při poskytování informací potřebných k řádnému vymáhání daňových nedoplatků. Zdravotní pojišťovny, prostřednictvím svých zaměstnanců, jsou povinné poskytnout veškeré údaje o pojištěncích, které jsou na základě zákona oprávněni shromažďovat.²⁵⁵ Mezi tyto údaje patří: kdo je plátcem zdravotního pojištění dlužníka²⁵⁶ nebo zdali je dlužník osoba samostatně výdělečně činná²⁵⁷ popř. či za dlužníka platí pojistné stát.²⁵⁸ Od zdravotních pojišťoven lze též zjistit kontaktní adresy dlužníka a v případě osob samostatně výdělečně činných i číslo bankovního účtu, ze kterého jsou posílány platby na veřejné zdravotní pojištění. Nejvíce dlužníků jsou pojištěnci Všeobecné zdravotní pojišťovny, zejména z důvodu, že Všeobecná zdravotní pojišťovna má nejvíce pojištěnců ze všech zdravotních pojišťoven. Ze stejného důvodu je neefektivnější odesílat výzvu k poskytnutí údajů pouze Všeobecné zdravotní pojišťovně a v případě negativního výsledku až následně odeslat výzvu i ostatním zdravotním pojišťovnám.

Dalším orgánem, který je povinen poskytovat údaje jsou finanční úřady, které též vystupují jako správci daně. Zaměstnanci finančních úřadů mají stejně jako zaměstnanci pojišťoven povinnost mlčenlivosti.²⁵⁹ Tato mlčenlivost je prolomena ve vztahu ke stejnému nebo jinému správci daně, a tedy i ve vztahu k okresním soudům, pokud tyto informace slouží k výkonu pravomoci správce daně.²⁶⁰ Od finančních úřadů lze požadovat údaje o tom, zdali je dlužník podnikatelem, zdali podal daňové přiznání, zdali u finančního úřadu vedenou jinou adresu provozovny než tu, která je uvedena ve živnostenském nebo jiném rejstříku a další údaje, které může správce daně využít při vymáhání pohledávek,

²⁵⁴ Zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění

²⁵⁵ Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, § 23 ve spojení se zákonem č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57

²⁵⁶ Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, § 5

²⁵⁷ Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, § 7

²⁵⁸ Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, § 12

²⁵⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 52 odst. 1

²⁶⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 52 odst. 5 písm. a

jakou jsou telefonní čísla dlužníka, kontaktní účty nebo čísla bankovních účtů dlužníka.

Vedle těchto požadovaných údajů je vždy nutné, aby se správce daně finančního úřadu dotázal, zdali u dlužníka neevidují daňový přeplatek.²⁶¹ Pokud by finanční úřad evidoval u dlužníka daňový přeplatek, je nutné, aby správce daně neprodleně požádal o převedení daňového přeplatku. K žádosti musí být připojen výkaz nedoplatků,²⁶² jehož obsahem je označení správce daně, který výkaz nedoplatku vydal, číslo jednací, označení daňového subjektu, který neuhradil nedoplatek – dlužník, údaje o jednotlivých nedoplatecích – vyčíslení nedoplatků, podpis úřední osoby (není nutné, veškeré žádosti se odesílají prostřednictvím datové schránky), potvrzení o vykonatelnosti a datum.²⁶³ Ačkoliv je samotný výkaz nedoplatků exekucním titulem,²⁶⁴ musí být podložen odkazy na příslušná rozhodnutí, na základě kterých jsou vymáhány jednotlivé daňové nedoplatky.²⁶⁵ Instrukce o vymáhání pohledávek neobsahuje vzor výše uvedené písemnosti, je proto vhodné, aby si jednotlivé okresní soudy vytvořily vzor vlastní.

Dalším specifíkem ve výzvě k poskytnutí údajů adresované finančnímu úřadu je povinnost správce daně dotázat se finančního úřadu, zdali finanční úřad neprovádí exekuci prodejem nemovitých věcí za účelem podání předběžné přihlášky do dražby. Pokud na tuto výzvu odpoví finanční úřad kladně, je nutné, aby správce daně neprodleně podal (předběžnou) přihlášku do dražby, aby tak mohl z výtěžku z dražby uspokojit svou pohledávku.²⁶⁶

Dalším povinným subjektem poskytujícím údaje o majetku dlužníka jsou banky, spořitelní a úvěrní družstva, platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu (dále jen „poskytovatelé platebních služeb“), kteří musí poskytnout údaje o číslech účtů a jiných jedinečných identifikátorech, majitelích účtů a zmocněncích, kteří jsou oprávněni nakládat s peněžními prostředky na účtech, stavech peněžních prostředků na účtech a o jejich pohybu, a údaje o osobách, které peněžní prostředky na účet vložily, a o příjemcích plateb, úvěrech, úschovách a pronájmech bezpečnostních

²⁶¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 154

²⁶² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 154 odst. 4

²⁶³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 176, odst. 2

²⁶⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 176, odst. 1

²⁶⁵ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 643

²⁶⁶ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 13 odst. 1 písm. d

schránek.²⁶⁷ Pro získání údajů o konkrétním bankovním účtu existují dva postupy. V případě, že správce daně zná číslo bankovního účtu a tedy banku, u které je bankovní účet veden, může se obrátit na konkrétní banku s dotazem, zdali je tento účet stále veden na jméno dlužníka a výši zůstatku. Číslo bankovního účtu lze zjistit například na základě informací poskytnutých finančním úřadem, živnostenským úřadem nebo úřadem práce. Situace je složitější, pokud správce daně nedisponuje žádným číslem bankovního účtu dlužníka. Zde je nutné obeslat jednotlivé poskytovatele platebních služeb. Problém spočívá v tom, že program IRES umí odeslat jeden dokument více adresátům najednou – v tomto případě výzvu k poskytnutí údajů, problém je ale v tom, že tento dokument bude pro každého adresáta totožný. Správce daně by tedy musel v jednotlivých výzvách měnit adresáty výzev – poskytovatele platebních služeb. Za účelem zefektivnění tohoto postupu jsme se rozhodli jednotlivé poskytovatele platebních služeb ve výzvách k poskytnutí údajů neoznačovat. V části výzvy, kde má být poskytovatel platebních služeb označen, je pouze uvedeno „poskytovatel platebních služeb.“ Díky tomuto postupu, lze výzvu odeslat najednou vícero poskytovatelům platebních služeb, a to během několika vteřin. Výzvy jsou doručovány prostřednictvím datové schránky.²⁶⁸ Adresát výzvy je tak označen v datové zprávě takovým způsobem, který není zaměnitelný za jiného adresáta, a proto je dle mého názoru zřejmé, že výzva je adresována konkrétnímu poskytovateli platebních služeb. Poskytovatelé platebních služeb tuto praxi (zatím) tolerují a bez dalšího poskytují všechny dotazované údaje. Nicméně, pokud by poskytovatel platebních služeb neposkytl požadované údaje, mám za to, že nebude možné poskytovateli platebních služeb za tuto nečinnost či odmítnutí poskytnout údaje udělit pořádkovou pokutu za nesplnění povinnosti. V takovém případě bych považoval za vhodné, odeslat výzvu znovu, kde by již byl poskytovatel platebních služeb označen přímo ve výzvě. Další možností je pak mít jednotlivé „velké“ banky předvyplněné přímo ve vzoru dokumentu, tak jak je uvedeno v příloze č. 1 této práce.

Dalším krokem, který zvýšil efektivitu bylo vytvoření seznamu největších poskytovatelů platebních, kterým jsou výzvy odeslány ihned. Obsahem seznamu jsou největší poskytovatelé platebních služeb na území České republiky. Pokud

²⁶⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57 odst. 3

²⁶⁸ Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

na žádnou z těchto výzev nebylo kladně zodpovězeno, jsou výzvy odeslány na předem stanovený seznam menších poskytovatelů platebních služeb.

Všechny výše uvedené postupy jsou upraveny v instrukci o vymáhání pohledávek, daňový řád však dává správci daně ještě další možnosti pro zjištění údajů o dlužníkovi a jeho majetkových poměrech, a to možnost vyzvat k poskytnutí údajů provozovatele poštovních služeb, podnikatele poskytující veřejně dostupnou telefonní službu a vydavatele periodického tisku.²⁶⁹

Provozovatelé poštovních služeb jsou povinni na vyžádání správce daně poskytnout údaje o poštovních zásilkách, poštovních poukazech a pronajatých poštovních přihrádkách, a to i o jejich příjemcích a pronajímatelích.²⁷⁰ Jedním z důvodů pro využití tohoto institutu může být skutečnost, že někteří dlužníci mají zřízený trvalý pobyt na adrese městského úřadu. Důvodem pro tuto skutečnost může být několik, není však neobvyklé, že někteří dlužníci se tímto postupem snaží mařit postup správce daně při jeho pokusech o provedení daňové exekuce prodejem movitých věcí. Tito dlužníci zpravidla mají obydlí, ve kterém se trvale zdržují. Dlužníci mohou mít s poskytovatelem poštovních služeb uzavřenou smlouvu o dosílce, jejímž předmětem je přeposílání veškeré pošty na adresu uvedenou objednatel služby – dlužníkem. Tuto doručovací adresu zná pouze provozovatel poštovních služeb a takto zjištěná doručovací adresa může být pro správce daně údaj, na základě kterého by na určité adrese mohl provést místní šetření, popř. soupis movitých věcí pro účely daňové exekuce prodejem movitých věcí, jelikož je pravděpodobné, že na této adrese dlužník bydlí.

Podnikatelé poskytující veřejně dostupnou telefonní službu mají povinnost sdělit správci daně sdělit údaje, které shromažďují o účastnících veřejně dostupných telefonních služeb. Pod tyto údaje lze podřadit osobní údaje, které sdělil objednatel služeb – dlužník poskytovateli při uzavření smlouvy o poskytnutí služeb. Správce daně naopak nemůže po podnikateli poskytujícím veřejně dostupnou telefonní službu vyžadovat sdělení lokalizačních údajů ve smyslu § 97 odst. 3 zákona č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích). Tyto informace může operátor poskytovat pouze vyjmenovaným orgánům, jakou jsou

²⁶⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád § 57 odst. 4, 5 a 6

²⁷⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57 odst. 4

např. orgány činné v trestním řízení, Bezpečnostní informační služba, Vojenské zpravodajství apod.²⁷¹

Oprávnění správce daně vyžadovat od vydavatele periodického tisku poskytnutí jména nebo názvu subjektu a adresu objednatele inzerátu uveřejněného pod značkou²⁷² považují v roce 2021 v praxi téměř za nevyužitelné. Periodický tisk je definován jako noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce.²⁷³ Periodickým tiskem naopak nejsou jakákoliv média přenášena internetem.²⁷⁴ Vzhledem k rozvoji digitální reklamy a digitálních médií obecně je v praxi toto oprávnění stěží aplikovatelné. Dále je nutné zmínit, že neexistuje žádný zákonem upravený postup, jak by se měl správce daně o takto zveřejněném inzerátu vůbec dozvědět.

5.5 Daňová exekuce

Exekuci lze definovat jako nucený výkon exekučních titulů nebo²⁷⁵ jako negativní následek spojeným s nesplněním povinnosti uložené v exekučním titulu a ve lhůtě určené exekučním titulem. Daňovou exekucí se pak rozumí zákonem upravený postup vymáhání daňových nedoplatků,²⁷⁶ nicméně, jiné prameny zase uvádí, že vymáhání daňových nedoplatků je pojem širší než pojem daňové exekuce.²⁷⁷

Daňovým exekutorem je vždy správce daně. Stejně tak jako pro ostatní fáze daňového řízení, platí i pro fázi vymáhací povinnost správce daně řídit se základními zásadami správy daní. Postup správce daně při daňové exekuci je velmi podrobně upraven přímo v daňovém řádu, nicméně některá ustanovení, například ustanovení upravující postup poddlužníků, jsou upravena zejména v občanském soudním řádu. Jelikož zákonodárce nechtěl pouze „převyprávět“

²⁷¹ Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), § 97 odst. 3

²⁷² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 57 odst. 6

²⁷³ Zákon č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), § 3 písm. a

²⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 3. 2018, sp. zn. 30 Cdo 2968/2017 zveřejněn v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek NS, 2/2020 pod č. C 17265

²⁷⁵ KASÍKOVÁ, Martina a Karel ŠIMKA. Exekuční řád: komentář. 4. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-630-2. s. 5

²⁷⁶ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník* [online]. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009 [cit. 2020-10-18]. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1. Soudnictví

²⁷⁷ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 646

všechny normy občanského soudního řádu, kde je užito slovo soud,²⁷⁸ stanovil, že pro výkon daňové exekuce se subsidiárně užije občanského soudního řádu.²⁷⁹ Dalším důvodem, pro který zákonodárce namísto užití celé části šesté občanského soudního řádu, zavedl odlišný postup vedení daňové exekuce, bylo jasné vymezení, jakými způsoby může být vedena daňová exekuce, a naopak jakým způsobem nemůže správce daně vést daňovou exekuci²⁸⁰ (např. exekuce prodejem podniku, pozastavením řídicího oprávnění atd.). Daňový řád stanovuje taxativní výčet způsobů, kterými lze vést daňovou exekuci, a to: srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, příkázáním jiné peněžité pohledávky, postižením jiných majetkových práv, prodejem movitých věcí, nebo prodejem nemovitých věcí.²⁸¹

Daňová exekuce se zahajuje vydáním exekučního příkazu, který musí obsahovat způsob vedení daňové exekuce, výši daňového nedoplatku, konkrétní výši nákladů exekuce a odkaz na exekuční titul.²⁸² Exekuční příkaz má povahu individuálního správního aktu²⁸³ a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky.²⁸⁴ Jediným způsobem, kterým se dlužník může pokusit odvrátit nebo oddálit negativní následek exekučního příkazu je podáním návrhu na odklad nebo zastavení daňové exekuce popř. podáním námítky proti exekučnímu příkazu, jelikož pouze tato podání má správce daně povinnost projednat. Vedle toho lze též podat podnět na zahájení přezkumného řízení exekučního příkazu, zde však správce daně nemusí tomuto podnětu vyhovět a přezkumné řízení zahájit. Opravné a dozorčí prostředky jsou podrobněji rozebrány v kapitole 6. resp. kapitole 7. této práce.

5.5.1 Daňová exekuce srážkami ze mzdy

Daňová exekuce srážkami ze mzdy je upravena v § 187 daňového řádu a § 276 a násl. občanského soudního řádu. Exekuce srážkami ze mzdy vychází z domněnky, že každá osoba má nějaký pravidelný příjem. Daňová exekuce

²⁷⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád, k § 177

²⁷⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 177

²⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád, k § 177

²⁸¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 178 odst. 5

²⁸² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 178 odst. 2

²⁸³ „Správní akt je jednostranný správní úkon (rozhodnutí), kterým vykonavatel veřejné správy v konkrétním případě řeší právní poměry jmenovitě určených osob“ (HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3. s. 193).

²⁸⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 178 odst. 4

srážkami ze mzdy se nevztahuje pouze na mzdu v užším slova smyslu, ale též i na jiné příjmy. Jinými příjmy se pro účely daňové exekuce rozumí též náhrady mzdy nebo platu, dávky nemocenského pojištění, peněžitá pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci výsluhové příspěvky apod.²⁸⁵

Systém výpočtu jednotlivých srážek upravuje občanský soudní řád, který obsahuje institut nezabavitelné částky, což je část příjmu dlužníka, která nemůže být postižena exekucí srážkami ze mzdy, a musí vždy dlužníkovi zůstat.²⁸⁶ Toto ustanovení je prováděno dále nařízením o nezabavitelných částkách,²⁸⁷ které stanovuje, že nezabavitelná částka je rovna úhrnu 3/4 součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu a jedné třetiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Dále se započítává 1/3 nezabavitelné částky na manžela povinného, i když má vlastní příjem.²⁸⁸ Výše částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení je upravena v zákoně č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu, který stanovuje, že částka životního minima pro jednotlivce činí 3 126 Kč měsíčně.²⁸⁹ V případě více posuzovaných osob se tato částka zvyšuje s ohledem na věk společně posuzovaných osob a s ohledem na schopnost společně posuzovaných osob se samostatně živit.²⁹⁰ Výši normativních nákladů na bydlení pak upravuje zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře. Výše normativních nákladů se odvíjí od skutečnosti, zdali je byt užíván na základě nájemní smlouvy, či zda je byt „družstevní“ nebo zdali se jedná o byt „vlastníka.“ Dalším faktorem je pak počet osob v rodině a velikost obce (dle počtu obyvatel), ve které se byt nachází.²⁹¹

V případě dlužníků, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody se výše uvedená úpravu neužije, jelikož je způsob a výše prováděných srážek upravena ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb. o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí

²⁸⁵ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 299 odst. 1

²⁸⁶ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 278

²⁸⁷ Nařízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, viz. seznam zkratk

²⁸⁸ Nařízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, § 1

²⁸⁹ Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu, § 2

²⁹⁰ Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu, § 3

²⁹¹ Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, § 26

srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů, která je ve vztahu speciality k úpravě uvedené v občanském soudním řádu a navazujících předpisech.²⁹²

Je vhodné (nikoliv však nutné), aby vymáhající soudní úředníci znali způsob výpočtu nezabavitelné částky především z toho důvodu, že pokud by plátce mzdy nebo jiného příjmu prováděl srážky nižší (bez ohledu na jeho úmysl) má správce daně možnost podat na plátce mzdy nebo jiného příjmu poddlužnickou žalobu.²⁹³ Jedná se o jediný způsob, jak se může správce daně domoci se plnění po plátcí mzdy nebo jiného příjmu dlužníka.²⁹⁴ V případě, že je správce daně s žalobou úspěšný, vzniká plátcí mzdy nebo jiného příjmu povinnost doplatit správci daně rozdíl mezi srážkami, které plátcí mzdy nebo jiného příjmu prováděl z příjmu dlužníka a mezi srážkami, které měl provádět na základě zákona. S ohledem na zásadu, že správce daně má podle možností vycházet vstříc osobám zúčastněným na správě daně, by na základě žádosti měli být vymáhající soudní úředníci schopni vypočítat plátcí mzdy nebo jiného příjmu výši měsíčních srážek, kterou má provádět z příjmu dlužníka. Dojde tím k odstranění pochybností a zejména k odstranění právní nejistoty poddlužníka.

Exekuční příkaz se doručuje současně dlužníkovi a plátcí mzdy, jelikož zde nehrozí, že by dlužník zmařil daňovou exekuci, pokud by mu byl exekuční příkaz doručen dříve než plátcí mzdy. Po doručení exekučního příkazu plátcí mzdy, musí správce daně též vyrozumět plátce mzdy o nabytí právní moci exekučního příkazu. Srážky má plátce mzdy nebo jiného příjmu povinnost provádět až do výše daňového nedoplatku uvedeného v exekučním příkazu.

V praxi se lze setkat i se situací, kdy plátce mzdy (nejčastěji Česká správa sociálního zabezpečení) správci daně před nebo po vydání exekučního příkazu oznámí, že dlužník má příjem v takové výši, která není postižitelná exekucí srážkami ze mzdy. I v takovém případě je však nutné, aby správce daně vydal exekuční příkaz na srážky ze mzdy nebo jiných příjmů, jelikož vydáním exekučního příkazu se přerušuje prekluzivní lhůta k právu vymáhat daňový pohledávek a správce daně tak získá více času k vymožení daňového nedoplatku.

²⁹² Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka Pardubice ze dne 18. 1. 2018, č. j. 52 Af 18/2017-56

²⁹³ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 315 ve spojení s § 186 zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád

²⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2010, č. j. 9 Afs 48/2008-118 www.nssoud.cz

Dalším důvodem je pak skutečnost, že nelze vyloučit, že se příjem dlužníka v průběhu času zvýší a bude možné z něj provádět srážky. V takovém případě pak bude správce daně první v pořadí se svým exekučním příkazem.

5.5.2 Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Druhým nejčastějším způsobem vedení daňové exekuce v rámci vymáhání pohledávek soudu je daňová exekuce příkázáním pohledávky. Exekučním příkazem správce daně přikazuje poskytovateli platebních služeb, aby pohledávku, kterou za ním má dlužník, přikázal správci daně a to až do výše daňového nedoplatku.²⁹⁵ Exekuční příkazem lze pohledávku dlužníka přikázat vedle bank²⁹⁶ též i spořitelním družstvům,²⁹⁷ pobočkám zahraničních bank, úvěrovým institucím nebo jiným platebním institucím.²⁹⁸

Exekuční příkaz se nejdříve doručuje peněžnímu ústavu a až následně dlužníkovi, a to z důvodu, že pokud by byl exekuční příkaz příkázáním pohledávky doručen dříve dlužníkovi, mohl by zmařit daňovou exekuci tím, že by pohledávku z účtu uplatnil u peněžního ústavu a peníze si vybral v hotovosti nebo převedl na jiný bankovní účet.

Na základě pravomocného exekučního příkazu má peněžní ústav povinnost převést pohledávku správci daně až do výše daňového nedoplatku. K samotnému převedení peněžních prostředků dojde doručením vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu, které musí správce daně doručit poskytovateli platebních služeb. Exekuční příkaz se vztahuje na všechny peněžní prostředky, které se nacházejí na účtu dlužníka ke dni doručení exekučního příkazu až do doby 6 měsíců ode dne doručení vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu.²⁹⁹ V případě, že je dlužník vlastníkem více účtů, musí být v exekučním příkazu uvedeno, v jakém pořadí mají být jednotlivé účty postiženy.³⁰⁰ Exekuční příkaz lze vydat pouze na účet dlužníka, který je v jeho vlastnictví. Nelze vydat exekuční příkaz na účet, ke kterému má dlužník pouze

²⁹⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 190 odst. 1

²⁹⁶ Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách, § 1 ve spojení s § 4

²⁹⁷ Zákon č. 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

²⁹⁸ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 707

²⁹⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 190 odst. 2

³⁰⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 190 odst. 3

dispoziční právo. Pokud by tak na základě takového vadného postupu bylo získáno plnění, jednalo by se ze strany správce daně o bezdůvodné obohacení.³⁰¹ Poskytovatel platebních služeb musí umožnit dlužníkovi vybrat peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima.³⁰² K určení výše životního minima jednotlivce více v kapitole 5.5.1 Daňová exekuce srážkami ze mzdy.

Stejně tak jako v případě exekuce srážkami ze mzdy je vhodné, aby správce daně vydal exekuční příkaz i v případě, že pohledávka dlužníka vůči poskytovateli platebních služeb je pouze v nepatrné výši. Díky vydání exekučního příkazu se přerušuje prekluzivní lhůta k právu vymáhat daňový nedoplatek a správce daně získá více času pro vymožení daňového nedoplatku. Správce daně navíc nemá jistotu, že během doby 6 měsíců nebudou na účet připsány dodatečně postižitelné peněžní prostředky, které lze postihnout v rámci daňové exekuce. Stejně tak platí, že v případě, že poskytovatel platebních služeb umožní dlužníkovi vybrat peněžní prostředky navzdory doručenému exekučnímu příkazu, může (či spíše musí) podat správce daně proti poddlužníkovi poddlužnickou žalobu a domáhat se plnění po něm.

5.5.3 Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky

Daňovou exekuci postižením jiné peněžité pohledávky lze nařídit pouze za předpokladu, že exekuci nelze vést srážkami ze mzdy nebo příkázáním pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb.³⁰³ Exekučním příkazem příkázáním jiné peněžité pohledávky postihnout jak pohledávky splatné, tak i pohledávky dosud nesplacené, stejně tak lze postihnout pohledávky, které mají vzniknout v budoucnu, jejichž vznik se váže na splnění určité podmínky jako je například dosažení určitého věku.³⁰⁴ Těmito pohledávkami mohou být například pohledávky ze smluv (např. ze smlouvy darovací, ze smlouvy o zápůjčce nebo ze smlouvy o úvěru a mnoho dalších)³⁰⁵ nebo například právo na výplatu dividendy.³⁰⁶

³⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 02.05.2012 sp. zn. 28 Cdo 1512/2011 publikováno ve Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek NS pod č. C 11191

³⁰² Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 304b odst. 1 ve spojení s § 304

³⁰³ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 714

³⁰⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 190 odst. 1

³⁰⁵ Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, § 2600 an., § 2390 an. § 2395

³⁰⁶ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 717

Zásadním problémem při tomto způsobu vedení této exekuce je skutečnost, že vymáhající soudní úředníci mají velmi omezené možnosti, jak se o těchto pohledávkách dlužníka dozvědět, na rozdíl například od finančních úřadů nebo celních úřadů. Zpravidla se jedná o smlouvy uzavírané mezi fyzickými osobami nepodnikajícími a správce daně – okresní soud se spíše náhodou může o takových pohledávkách dozvědět. Jediným způsobem, který ovšem nezaručuje získání těchto informací, je vyzvat dlužníka k podání prohlášení o majetku.³⁰⁷ V prohlášení by měl dlužník uvést veškeré své pohledávky (a dluhy) a jestliže tak neučiní, tak mu hrozí trestněprávní postih, jelikož porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku klasifikuje trestní zákoník jako přečin.³⁰⁸

Exekuční příkazem naopak nelze postihnout veřejnoprávní pohledávky dlužníka, které mají povahu daňového přeplatku. V takovém případě je nutné, aby si správce daně zažádal od jiného správce daně u kterého eviduje přeplatek (zpravidla se jedná o finanční úřad) o převedení daňového přeplatku.³⁰⁹

Exekuční příkaz musí být vždy doručen poddlužníkovi dříve než dlužníkovi, jelikož hrozí zmaření daňové exekuce dlužníkem, pokud se o nařízené daňové exekuci dozví dříve než poddlužník.

5.5.4 Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Exekuce postiženým jiných majetkových práv postihuje pohledávky dlužníka, které jsou nepeněžité povahy.³¹⁰ Tyto pohledávky nesmí být vázány výlučně na osobu dlužníka a musí být převoditelné na jiného.³¹¹ Nelze například postihnout osobnostní práva autorská,³¹² ale lze postihnout majetková práva autorská, jako je například právo na odměnu.³¹³ Cílem daňové exekuce není získání jiných majetkových práv, nýbrž zpeněžení těchto majetkových práv a užití získaných peněžních prostředků k úhradě daňového nedoplatku dlužníka.³¹⁴ Nejtypičtějšími majetkovými právy, které lze postihnout v rámci daňové exekuce, je

³⁰⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 180

³⁰⁸ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 227

³⁰⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 154 odst. 4

³¹⁰ SVOBODA, Karel. Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN isbn978-80-7400-673-9. s. 1246

³¹¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 192 odst. 1

³¹² Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 11

³¹³ Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 12 a násl.

³¹⁴ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 721

podíl dlužníka v obchodní společnosti nebo družstvu. Méně časté jsou pak daňové exekuce na právo dlužníka na vydání movité věci nebo dodání movité věci.³¹⁵

V případě podílu dlužníka v obchodní společnosti není pro správce daně příliš složité zjistit, zdali je dlužník vlastníkem podílu na obchodní společnosti. Postačí k tomu lustrace obchodního rejstříku.³¹⁶ Další postup správce daně se pak odvíjí od skutečnosti, zdali je podíl dlužníka na obchodní společnosti volně převoditelný či nikoliv, či zda je podíl dlužníka představován cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem.

V případě, že podíl dlužníka není volně převoditelný, vzniká správci daně nabytím právní moci exekučního příkazu právo na vypořádací podíl,³¹⁷ a to v případě, že po zániku účasti dlužníka na obchodní společnosti obchodní společnost nezaniká. Vypořádací podíl se vyplácí v penězích.

V případě že zánikem účasti společníka na obchodní společnosti zaniká i obchodní společnost (např. se tak může stát v případě zániku účasti dlužníka na veřejné obchodní společnosti), tak vzniká správci daně právo na podíl na likvidačním zůstatku, který se taktéž vyplácí v penězích, není-li stanoveno jinak ve společenské smlouvě.³¹⁸

Pro správce daně nastává paradoxně složitější situace v případě, že podíl dlužníka na obchodní společnosti je volně převoditelný. V takovém případě má správce daně povinnost podíl vydražit ve veřejné dražbě, což představuje pro správce daně dodatečné náklady, které se sice uspokojují z výtěžku z veřejné dražby, ale zároveň o to méně je plnění použitelné na umoření daňového nedoplatku dlužníka. Podíly na obchodní společnosti, které jsou zpravidla volně převoditelné, jsou podíl komanditisty na komanditní společnosti a podíl společníka na společnosti s ručením omezeným. Zároveň nesmí být tyto podíly představovány cenným papírem (např. kmenovým listem³¹⁹ nebo investičním listem³²⁰). Nepodaří-li se prodat podíl správci daně ani v opakované veřejné dražbě, je daňovou exekucí postižen vypořádací podíl.³²¹

³¹⁵ SVOBODA, Karel. Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN isbn978-80-7400-673-9. s. 1246

³¹⁶ Zákon č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, § 42 a násl.

³¹⁷ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), § 36

³¹⁸ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), § 37 odst. 1

³¹⁹ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), § 137

³²⁰ Zákon č. investičních společnostech a investičních fondech, § 172 a násl.

³²¹ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 320ab odst. 8

Zcela specifická je pak úprava daňové exekuce na podíl dlužníka v bytovém družstvu. Podíl v bytovém družstvu je volně převoditelný.³²² Nabízel by se tedy postup prodeje podílu prostřednictvím dražby jako v případě prodeje volně převoditelných podílů na obchodní společnosti. Pokud by se však podíl v bytovém družstvu nepodařilo prodat ani v opakované veřejné dražbě, vzniklo by správci daně pouze právo na vypořádací podíl, který je zpravidla nižší hodnoty, než je tržní hodnota podílu. Z tohoto důvodu zákonodárce stanovil, že se pro prodej družstevního podílu na bytovém družstvu užijí přiměřeně ustanovení o prodeji a dražbě nemovité věci.³²³ Toto ustanovení bylo vloženo do občanského soudního řádu až zákonem č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Smyslem této novely bylo zamezit praxi, kdy byl dlužníkovi postižen podíl na bytovém družstvu, tím jeho účast na bytovém družstvu zanikla a správci daně byl vyplacen vypořádací podíl, který byl nižší, než byla tržní hodnota podílu. Na této praxi nejvíce profitovala právě bytová družstva. Novelou občanského soudního řádu se přistupuje k družstevnímu podílu jako k nemovité věci a tento podíl se musí dražit dle ustanovení o dražbě nemovitých věcí. Díky tomu je z dražby uspokojeno více věřitelů a bytová družstva nezískávají na úkor svých členů bezdůvodnou výhodu ve formě volného družstevního bytu.³²⁴

Komplikací při daňové exekuci postižením družstevního podílu na družstevním bytu je skutečnost, že okresní soudy jako správci daně se mohou poměrně složitým a zdlouhavým způsobem dostat k informaci, zdali je dlužník vlastníkem družstevního podílu. V případě vlastníků nemovitých věcí je pro správce daně otázka vteřin zjistit prostřednictvím katastru nemovitostí, jestli je dlužník vlastníkem nemovitých věcí. Nic jako veřejný seznam vlastníků družstevních podílů na bytových družstev neexistuje a seznam družstevníků má ve své dispozici vždy příslušné bytové družstvo.³²⁵ K informaci, zdali je někdo vlastníkem družstevního podílu se tak správce daně může dostat pouze tak, že

³²² Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), § 736

³²³ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 320ab odst. 1

³²⁴ Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 5. díl – bytová družstva. článek dostupný na: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/882-40-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-5-dil-bytova-druzstva?w=#:~:text=bytov%C3%A9%20dru%C5%BEstvo%20po%20novele&text=Pod%C3%ADl%2C%20kter%C3%BD%20se%20t%C3%ADm%20uvoln%C3%AD,vypo%C5%99%C3%A1d ac%C3%AD%20pod%C3%ADl%2C%20vy%C4%8D%C3%ADslen%C3%BD%20dle%20obch.>

³²⁵ Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), § 580 a násl.

zjistí adresu dlužníka (ať adresu trvalého bydliště nebo adresu skutečnou), zjistí prostřednictvím katastru nemovitostí, zdali je vlastníkem budovy bytové družstvo, a pokud ano, zašle bytovému družstvu výzvu ke sdělení informace. Tento postup je velmi zdlouhavý a s velmi nejistým výsledkem, jelikož dlužníci se zpravidla nezdržují na místě, kde mají uvedenou svou adresu trvalého bydliště a bydlí někde jinde právě z důvodu, aby se vyhnuli daňové exekuci. Tento problém by se vyřešil, pokud by bytová družstva seznam členů musela povinně zveřejňovat v obchodním rejstříku.

5.5.5 Daňová exekuce prodejem movitých věcí a nemovitých věcí

Daňová exekuce prodejem movitých věcí se provede soupisem movitých věcí a jejich zpeněžením,³²⁶ tzn. prodejem v dražbě. Proto, aby mohl být majetek dlužníka zpeněžen, musí být proveden soupis majetku. Právní teorie rozlišuje soupis majetku „od stolu“ a „na místě.“

Soupisem majetku dlužníka „od stolu“ se rozumí postup správce daně, kdy majetek dlužníka sepisuje na základě údajů získaných z veřejných, ale i neveřejných databází, rejstříků apod. Může se například jednat o soupis vozidel dlužníka na základě informací získaných z Registru motorových vozidel vedeným Ministerstvem dopravy³²⁷ nebo o soupis movitých věcí na základě informací získaných z Rejstříku zástav, který vede Notářská komora,³²⁸ nebo může správce daně získat informace o majetku dlužníka z Centrální evidence cenných papírů.³²⁹

Soupis věcí na místě je pak zpravidla prováděn v místě, kde dlužník bydlí nebo kde se zdržuje, popř. v místě provozovny dlužníka. Daňový exekutor má pro potřebu soupisu majetku dlužníka právo prohledat též byt nebo provést osobní prohlídku dlužníka, pokud má podezření, že dlužník skrývá při sobě věci, které by mohly podléhat daňové exekuci. O soupisu jednotlivých věcí se vyhotoví protokol. Obsahem protokolu je informace, zda byly sepsané věci dlužníkovi odebrány nebo jakým způsobem byly označeny, dále je obsahem protokolu identifikace manžela dlužníka, popř. identifikace spoluvlastníků věci. V protokolu správce je též povinen uvést odhadovanou hodnotu sepisovaných věcí. V případě

³²⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 203

³²⁷ Zákon č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., § 4 a násl. ve spojení s § 2

³²⁸ Zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád), § 35a odst. 1

³²⁹ Zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu, §92 a násl.

soupisu věcí na místě, kdy byl dlužník přítomen, se též v protokolu uvede, jakým způsobem byl dlužníkovi doručen exekuční příkaz a výzvu dlužníkovi k úhradě vymáhaných nedoplatků.³³⁰

Sepsáním věcí ztrácí dlužník právo s věcmi, jakkoliv nakládat, jakákoliv dispozice dlužníka se sepsanými věcmi bude neplatná.³³¹ Pokud je to možné, měl by správce daně sepisovat přednostně věci dlužníka, které bude nejméně postrádat a nejsnáze se prodají,³³² přičemž platí výslovný zákaz sepisovat věci z daňové exekuce vyloučené, jako jsou např. snubní prsteny, běžné oblečení nebo běžné vybavení domácnosti.³³³ Jedná se o projev zásady přiměřenosti.

Exekuční příkaz je doručován dlužníkovi až při faktickém výkonu exekučního příkazu, a to z důvodu, aby dlužník neměl možnost daňovou exekuci zmařit tím, že by věci před daňovým exekutorem skryl nebo je zcizil.

Daňová exekuce prodejem nemovitých věcí se též vykoná stejným způsobem, tj. soupisem nemovitých věcí a jejich zpeněžením v dražbě. V případě nemovitých věcí, se soupis nemovitých věcí se zpravidla provádí „od stolu“ na základě údajů z katastru nemovitostí. Jen výjimečně se provádí soupis nemovitých věcí na místě, například pokud se sepisují nemovité věci, které nejsou evidovány v katastru nemovitostí.

Samotná dražba je po právní a organizační stránce složitý proces. Daňový řád ukládá povinnost správci daně, organizovat dražbu elektronicky, pokud k tomu má technické prostředky.³³⁴ Těmito elektronickými prostředky okresní soudy nedisponují, a jsou pro nuceny dražbu vykonávat běžným způsobem, tedy postupem nákladnějším. Samotná organizace dražby je poměrně složitý proces vymykající se běžné činnosti vymáhajících soudních úředníků, proto by s organizací dražby měl pomoci předseda soudu nebo jiný zaměstnanec soudu s právním vzděláním pověřený kontrolou postupu vymáhání soudních pohledávek, a to především z důvodu výjimečnosti takového postupu.

5.6 Posečkání výběru daňového nedoplatku (splátkový kalendář)

Správce daně z může důvodů uvedených v § 156 odst. 1 daňového řádu rozhodnout z moci úřední nebo na žádost dlužníka o posečkání výběru daňového

³³⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 208

³³¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 203

³³² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 206, odst. 1

³³³ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 322

³³⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 194

nedoplatku nebo o úhradě daňového nedoplatku na splátky. Právě rozhodnutí o umožnění úhrady daňového nedoplatku představuje jeden z nejčastějších způsobů, jak umožnit dlužníkovi úhradu daňového nedoplatku bez vzniku dodatečných nákladů spojených s nařízením daňové exekuce. Pohledávky soudu jsou daňovými nedoplatky, které se neúročí a při prodlení s jejich placením nevznikají penále. Umožnění hradit daňový nedoplatek prostřednictvím splátek představuje pro dlužníka určitý druh úlevy, lze tedy předpokládat, že by to mělo být rozhodováno na základě aktivního jednání dlužníka tzn. na základě podané žádosti. O splátkách lze též rozhodnout z moci úřední, nicméně v praxi mi tato možnost přijde jako neproveditelná, a to z důvodů uvedených dále. O žádosti o umožnění úhrady daňového nedoplatku ve splátkách musí rozhodnout správce daně do 30 dnů ode dne jejího doručení správci daně.³³⁵ Žádost musí splňovat náležitosti podání, které na ně kladou ustanovení §§ 70 a 71 daňového řádu, zejména pak musí mít náležitou formu. Nelze tak rozhodnout o umožnění úhrady daňového nedoplatku prostřednictvím splátek na základě žádosti učiněné dlužníkem telefonicky nebo prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu. Stejně tak nelze o žádosti rozhodnout na podání učiněného třetí osobou. S tím se lze v praxi nejčastěji setkat v případě dlužníků, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, kdy tyto žádosti za ně podávají osoby blízké nebo příbuzní.

Stejně tak jako žádost, tak i rozhodnutí o umožnění platit daňový nedoplatek ve splátkách musí splňovat obsahové náležitosti, které na rozhodnutí klade daňový řád.³³⁶ Rozhodnutí musí být zejména řádně odůvodněno, jelikož je rozhodováno na základě provedeného dokazování. Při dokazování se nelze spolehnout pouze na tvrzení dlužníka. Tvrzené skutečnosti dlužníkem musí být podloženy důkazy, které jsou nejčastěji získávány z listin. Dlužníci zpravidla neví, které listiny mají dodat, aby jim bylo správcem daně umožněno hradit daňový nedoplatek prostřednictvím splátek. Je proto nutné dlužníka o těchto skutečnostech řádně poučit. Podpůrně je též možné dlužníkům poskytnout předvyplněnou žádost o umožnění splátek, do které je nutné pouze doplnit měsíční příjmy a náklady dlužníka a připojit listiny, které tato tvrzení prokazují. Díky těmto předvyplněným formulářům ušetří dlužník (pokud se řídí instrukcemi ve formuláři) minimálně jednu cestu na okresní soud.

³³⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 156 odst. 2

³³⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 102

Rozhodnutí o posečkání výběru nedoplatku nebo rozhodnutí o umožnění zaplacení daňového nedoplatku prostřednictvím splátek lze navázat na splnění podmínek určených správcem daně.³³⁷ Podmínkou, která by měla být uvedena v každém rozhodnutí o umožnění zaplacení daňového nedoplatku prostřednictvím splátek je podmínka řádného plnění splátkového kalendáře. Pokud tato podmínka není splněna, může správce daně den následující zahájit daňovou exekuci.³³⁸ O tom, že byla porušena podmínka rozhodnutí, musí vydat správce daně rozhodnutí, proti kterému je možné odvolání. Toto odvolání ale nemá odkladný účinek.³³⁹ Ze stejného důvodu musí být toto deklaratorní rozhodnutí řádně odůvodněno, jinak hrozí, že bude nadřízeným správním orgánem vyhodnoceno jako nepřezkoumatelné a ze stejného důvodu zrušeno.

Žádost o umožnění placení daňového nedoplatku prostřednictvím splátek bývá ze strany dlužníků často zneužívána (a nutno podotknout, že úspěšně) pouze k oddálení zahájení daňové exekuce. Vzhledem k objemu spisů, který jednotlivý vymáhající soudní úředník má na starosti, se ke spisu, kde je rozhodnuto o splátkách znovu může dostat i za několik měsíců. Proti tomuto postupu dlužníků tak neexistuje efektivní obrana. Jedinou možností, jak alespoň částečně zamezit tomuto postupu dlužníků, je kontrola, zdali dlužník někdy v minulosti nežádal o možnosti úhrady daňového nedoplatku prostřednictvím splátek a jak plnil splátkový kalendář. Předchozí nesplnění splátkového kalendáře může být důvodem pro zamítnutí žádosti dlužníka. Pokud je takto negativně rozhodnuto o žádosti, je nutné, aby v odůvodnění rozhodnutí tato skutečnost byla uvedena.

5.7 Promlčení a prekluze daňových pohledávek

Daňový řád nabyl účinnosti dne 01.01.2011. Předchozí právní úpravou, která upravovala vymáhání daňových nedoplateků byl zákon o správě daní a poplatků. V případě jakéhokoliv přechodu na novou právní úpravu je vždy nutné, aby zákonodárce upravil kolizi jednotlivých právních úprav. V tomto konkrétním případě bylo nutné upravit režim daňových pohledávek, které vznikly za účinnosti zákona o správě daní a poplatků, ale jsou vymáhány za účinnosti daňového řádu.

§ 264 odst. 5 daňového řádu stanoví, že: *„Běh a délka lhůty pro promlčení práva vybrat a vymáhat daňový nedoplatek, která započala podle dosavadních*

³³⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 156 odst. 3

³³⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 157 odst. 1

³³⁹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 109 odst. 1 a 5

právních předpisů a neskončila do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona posuzuje podle ustanovení tohoto zákona, která upravují lhůtu pro placení daně; okamžik počátku běhu této lhůty určený podle dosavadních právních předpisů zůstává zachován. Účinky právních skutečností, které mají vliv na běh této lhůty a které nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzují podle dosavadních právních předpisů. Právní skutečnosti nově zakládající stavění běhu lhůty pro placení daně podle tohoto zákona, které započaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, staví běh lhůty až ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“ Zákon o správě a daní pracuje s institutem promlčení práva vymáhat daňový nedoplatek a stanovuje, že právo vymáhat daňový nedoplatek se promlčuje po 6 letech po roce, ve kterém se tento nedoplatek stal splatným.³⁴⁰ Nejpozději lze nedoplatek vymáhat do 20 let ode konce roku, ve kterém se stal nedoplatek splatným.³⁴¹ Výjimku z tohoto zpravidla představuje nemožnost promlčení práva vymáhat daňových nedoplatek u movitých věcí, které má správce daně ve svém držení³⁴² a nemožnost promlčení práva vymáhat pohledávku zajištěnou zástavním právem na nemovitosti do 30 let ode dne zápisu zástavního práva v příslušné evidenci, tedy v katastru nemovitostí.³⁴³ Promlčení lze definovat jako právní skutečnost kdy „*právo a jemu odpovídající právní povinnost sice stále trvají, avšak nelze je vymáhat.*“³⁴⁴ V případě, že by dlužník uhradil daňový nedoplatek v době, kdy již bylo promlčeno právo na jeho vymáhání, nemá správce daně povinnost tento nedoplatek vracet, a to ani na základě výslovné žádosti dlužníka. Je pouze na dlužníkovi, aby namítnul promlčení práva vymáhat daňový nedoplatek správcem daně.

Na rozdíl od zákona o správě daní a poplatků, upravuje daňový řád institut prekluze práva na vybrání daňového nedoplatku. Z pohledu správce daně je úprava obsažená v daňovém řádu pro správce daně přísnější, jelikož uplynutím prekluzivní³⁴⁵ lhůty zaniká právo správce daně vymáhat daňový nedoplatek. V případě, že by dlužník plnil na daňový nedoplatek, u kterého je právo na jeho

³⁴⁰ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 70 odst. 1

³⁴¹ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 70 odst. 2

³⁴² Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 70 odst. 4

³⁴³ Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, § 70 odst. 4 ve spojení s § 1 zákona č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí (katastrální zákon), § 1

³⁴⁴ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník* [online]. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009 [cit. 2020-10-18]. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1. Promlčení

³⁴⁵ Prekluze je právní pojem, jehož definice je shodná ve všech právních odvětvích, a který je definován jako zánik práva spojený s jeho neuplatněním ve stanovené lhůtě.

vybrání a vymáhání prekludováno, má správce daně povinnost to plnění vrátit jako daňový přeplatek. Ten však správce daně nemá povinnost vracet automaticky, ale pouze za předpokladu, že si dlužník o vrácení přeplatku zažádá.³⁴⁶

5.8 Odklad daňové exekuce a konec daňové exekuce

Daňová exekuce může skončit buď vymožením daňového nedoplatku nebo zastavením daňové exekuce. Vedle toho upravuje daňový řád též institut odkladu daňové exekuce, který slouží nejčastěji jako předstupěň před zastavením exekuce,³⁴⁷ nicméně pro odklad daňové exekuce existují i jiné následující důvody.

5.8.1 Odklad daňové exekuce

O odkladu daňové exekuce lze rozhodnout pouze za situace, že daňová exekuce již byla nařízena.³⁴⁸ Pokud na majetek dlužníka zatím nebyla nařízena daňová exekuce, je jedinou možností dlužníka, jak odvrátit hrozící daňovou exekuci podání žádosti o posečkání výběru daňové nedoplatku, popřípadě o umožnění úhrady daňového nedoplatku ve splátkách (viz kapitola 5.6 Posečkání výběru daňového nedoplatku (splátkový kalendář)).³⁴⁹ Demonstrativní výčet důvodů, pro které lze rozhodnout na základě žádosti nebo z moci úřední obsahuje § 181 odst. 1 daňového řádu. Důvody, pro které lze rozhodnout o odkladu daňové exekuce jsou skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce.³⁵⁰ Zásadní rozdíl mezi odkladem daňové exekuce a zastavením daňové exekuce je skutečnost, že rozhodnutí o odkladu daňové exekuce je zcela (za dodržení zásad činnosti správce daně) na vůli správce daně. V případě skutečností, které jsou důvodem pro zastavení daňové exekuce má však správce daně povinnost exekuci pro tyto důvody zastavit.³⁵¹

³⁴⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 154

³⁴⁷ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 676

³⁴⁸ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 676

³⁴⁹ Tento postup je ze strany dlužníka vhodnější i z toho důvodu, že pokud správce daně rozhodne o možnosti úhrady daňového nedoplatku prostřednictvím splátek, nevznikne dlužníkovi povinnost hradit exekuční náklady.

³⁵⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 157 odst. 1

³⁵¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 157 odst. 2

5.8.2 Zastavení daňové exekuce

Zastavením daňové exekuce daňová exekuce končí.³⁵² Častým důvodem, pro který má správce daně povinnost zastavit daňovou exekuci je skutečnost, že odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena.³⁵³ V praxi se nejčastěji jedná o přeměnu peněžitého trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody.³⁵⁴ V případě přeměny peněžitého trestu přeměňuje pouze neuhrazená část peněžitého trestu tzn. že vymožené plnění se dlužníkovi nevrací.

Z povahy věci méně časté je pak zrušení pravomocného exekučního titulu na základě rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku. V případě, že je exekuční titul zrušen rozhodnutím nadřízeného soudu nebo jiného orgánu, je nutné dosud vymožené plnění vypořádat jako daňový přeplatek. O daňový přeplatek si však dlužník musí zažádat a není vyloučeno, aby správce daně přeplatek převedl na jiné daňové nedoplatky, které správce daně eviduje.³⁵⁵

V řízení o návrhu na zastavení daňové exekuce lze i úspěšně zpochybnit exekuční titul, na základě kterého je daňová exekuce prováděna a pokud jsou namítány vady vykonatelného exekučního titulu má správce daně povinnost se těmito vadami zabývat.³⁵⁶

Dalším důvodem, který by neměl být častý, ale bohužel tomu tak je, je důvod, že zaniklo právo vymáhat daňový nedoplatek.³⁵⁷ Tato skutečnost musí být zkoumána samotným správcem daně z úřední povinnosti, a pokud tuto skutečnost zjistí, má povinnost rozhodnout o zastavení daňové exekuce z moci úřední. K zániku práva vymáhat daňový nedoplatek může dojít buď z objektivních důvodů, tedy že uběhla prekluzivní lhůta, ale též i z důvodů subjektivních. Tyto subjektivní důvody mohou být představovány pochybením při vymáhání daňových nedoplatků, jako je například nečinnost správce daně způsobená špatným „nalhčováním“ spisu vymáhajícím soudním úředníkem³⁵⁸ nebo

³⁵² NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 207

³⁵³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 157 odst. 2 písm. b

³⁵⁴ Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 69 odst. 2

³⁵⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 154

³⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018 č. j. 8 Afs 250/2018-54 zveřejněn ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 3952/2020 Sb. NSS

³⁵⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 157 odst. 2 písm. e

³⁵⁸ Pokud si vymáhající soudní úředník v programu IRES špatně „nalhčuje“ spis, tak se k tomuto spisu může dostat opětovně pouze náhodou nebo v rámci provádění inventarizace pohledávek. V obou případech se zpravidla ke spisu dostane odpovědná osoba po velmi dlouhé době, v horším případě po uběhnutí prekluzivní lhůty k vymáhání daňového nedoplatku a správci daně nezbyvá než daňový nedoplatek účetně odepsat.

prováděním nedostatečné vyhledávací činnosti, na základě které nebyl zjištěn žádný postižitelný majetek dlužníka, ačkoliv tomu tak nemělo být.

6 Opravné prostředky

Daňový řád obsahuje několik procesních instrumentů, které slouží na ochranu individuálních zájmů daňových subjektů.³⁵⁹ Jedním z těchto instrumentů jsou tzv. opravné prostředky. Opravné prostředky dělíme na řádné opravné prostředky a mimořádné opravné prostředky. Řádné opravné prostředky směřují proti nepravomocným rozhodnutím správce daně. Jediným řádným opravným prostředkem, který směřuje proti nepravomocnému rozhodnutí okresního soudu ve věci správě a výběru daně je odvolání.³⁶⁰ Odvoláním lze napadnout veškerá rozhodnutí správce daně, pokud zákon nestanoví jinak.³⁶¹ V rámci fáze vymáhání daňových nedoplatků, přichází v úvahu například odvolání proti rozhodnutí správce daně o zamítnutí žádosti o posečkání úhrady daně případně o rozhodnutí, že rozhodnutí o posečkání s úhradou daně pozbývá účinnosti.³⁶² Dále pak se může jednat o mnohem frekventovanější případ, a to odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti na zastavení nebo odklad daňové exekuce. Dlužník se naopak nemůže odvolat např. proti vyrozumění o výši nedoplatku a stejně tak se nelze odvolat proti exekučnímu příkazu.³⁶³

6.1 Odvolací řízení

O odvolání proti rozhodnutí okresního soudu ve věci správě a vymáhání daňových nedoplatků rozhoduje zpravidla krajský soud.³⁶⁴ Odvolání musí splňovat náležitosti, které na odvolání klade § 112 daňového řádu a podává se správci daně, který vydal napadané rozhodnutí. Pokud odvolání tyto náležitosti nesplňuje, má správce daně, který rozhodnutí vydal, povinnost vyzvat odvolatele, aby vady odvolání odstranil a výslovně mu sdělit, jakým způsobem má vady odstranit. Lhůta pro odstranění vad nesmí být kratší než 15 dnů.³⁶⁵ Proti výzvě k odstranění odvolání nemůže odvolatel podat odvolání, ale může se odvolat až proti případnému rozhodnutí o zastavení odvolacího řízení z důvodu neodstranění vad odvolání.

³⁵⁹ NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 142

³⁶⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, §§ 109–116

³⁶¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 109, odst. 1

³⁶² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, §§ 156 a 157

³⁶³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 178 odst. 4

³⁶⁴ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 31 písm. b

³⁶⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 112, odst. 2

Ne vždy o podaném odvolání proti rozhodnutí okresního soudu jako správce daně rozhoduje krajský soud. O odvolání může v rámci autoremedury za splnění podmínek uvedených v daňovém řádu rozhodnout správce daně, který rozhodnutí vydal. Jedná se o případ, kdy správce daně, který napadené rozhodnutí vydal, shledá, že je odvolání důvodné a v celém rozsahu mu vyhoví, tzn. napadené rozhodnutí zruší nebo změní dle návrhu odvolatele.³⁶⁶ Dále může správce daně, který vydal napadené rozhodnutí zamítnout odvolání v případě, že je nepřípustné (například pokud je podáno proti exekučnímu příkazu) nebo když není podáno v zákonné lhůtě (která činí 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí a lze jej podat i před doručením rozhodnutí),³⁶⁷ případně může rozhodnout částečně o vyhovění a částečně o zamítnutí odvolání.³⁶⁸ Proti zamítnutí odvolání se lze odvolat.

Pokud správce daně, který rozhodnutí vydal, nerozhodne žádným z výše uvedených způsobů, je povinen postoupit odvolání včetně spisu krajskému soudu. Společně s odvoláním má správce daně povinnost postoupit předkládací zprávu, ve které je povinen zejména uvést stanoviska ke všem důvodům odvolání a zároveň navrhnout výrok na rozhodnutí o odvolání.³⁶⁹

Krajský soud pak může odvolání rozhodnout tak, že napadené rozhodnutí změní, napadené rozhodnutí zruší a zastaví řízení, nebo odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí.³⁷⁰ Proti takovému rozhodnutí se již nelze odvolat a vydáním rozhodnutí odvolacího orgánu řízení končí.³⁷¹

V praxi vymáhání soudních pohledávek je nejčastějším odvolacím řízením řízení o odvolání proti zamítnutí návrhu na zastavení daňové exekuce, méně časté je pak řízení o odvolání proti zamítnutí žádosti o posečkání s výběrem daňového nedoplatku.

6.2 Námitka

Námitka není z pohledu daňového řádu považována za řádný opravný prostředek, jelikož nesměřuje proti rozhodnutí správce daně a zároveň o námitce rozhoduje správce daně, který úkon provedl. Systematicky se však námitka nejvíce přibližuje právě odvolání, a proto je zařazena právě v této kapitole

³⁶⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 113, odst. 1, písm. a

³⁶⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 113, odst. 1, písm. c ve spojení s § 109 odst. 4

³⁶⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 113, odst. 1, písm. b

³⁶⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 18 odst. 4

³⁷⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 1

³⁷¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1

a podkapitole. Námitkou lze napadnout jakýkoliv úkon správce daně a může jej podat jakákoliv osoba zúčastněná na správě daně, tedy i např. poskytovatel platebních služeb nebo plátce mzdy.³⁷² Námitku nelze podat proti rozhodnutí správce, proti kterému lze podat odvolání, pokud je však podaná námitka proti rozhodnutí proti kterému se lze odvolat, je s námitkou „naloženo“ jako s odvoláním.³⁷³

O námitce rozhoduje správce daně, který učinil úkon, proti kterému námitka směřuje. O námitce správce daně může rozhodnout pouze tak, že námitce vyhová úplně nebo částečně a úkon změní, zruší nebo zjedná nápravu jiným způsobem. Proti způsobu, jakým správce daně rozhodne o námitce není přípustný opravný prostředek.³⁷⁴

V rámci daňové exekuce nejvíce námitek dlužníků směřuje proti jednotlivým exekučním příkazům, jelikož proti exekučním příkazům nelze uplatnit opravné prostředky.³⁷⁵ Daňový řád v původní úpravě dával dlužníkům možnost se proti exekučnímu příkazu odvolat, nicméně tuto možnost zákonodárce dlužníkům odebral a nyní lze proti exekučnímu příkazu podat pouze námitku, která nemá odkladný účinek. S námitkou lze též spojit i návrh na zastavení exekuce.³⁷⁶

6.3 Návrh na povolení obnovy řízení

Návrh na povolení obnovy řízení je jediným mimořádným opravným prostředkem, který daňový řád poskytuje daňovým subjektům na ochranu svých subjektivních práv.³⁷⁷ Mimořádným opravným prostředkem je z důvodu, že jej lze uplatnit pouze proti pravomocnému rozhodnutí správce daně.

Důvodem pro povolení obnovy řízení může být, že vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí, rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku, rozhodnutí bylo

³⁷² NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 175

³⁷³ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 4 ve spojení s § 159 odst. 1 ve spojení s odst. 4

³⁷⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 159 odst. 1 ve spojení s § 159 odst. 4

³⁷⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 159 odst. 1 ve spojení s § 178 odst. 4

³⁷⁶ LICHNOVSKÝ, Ondřej. Daňový řád: komentář. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3. s. 659

³⁷⁷ NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 156

dosaženo trestným činem, nebo rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení.³⁷⁸ Obnova řízení tak vždy závisí na vadách skutkových. Povolení obnovy řízení se nelze domáhat pouze na základě změny judikatury nebo výkladu právní normy, jelikož tato skutečnost je důvodem pro zahájení nového řízení.³⁷⁹

Subjektivní lhůta pro podání žádosti o povolení obnovy řízení činí 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o skutečnostech rozhodných pro povolení obnovy řízení,³⁸⁰ nejpozději však lze žádost o povolení obnovy řízení podat ve lhůtě pro placení daně.³⁸¹

Řízení o žádosti na povolení obnovy řízení má dvě části. Podáním žádosti je zahájeno řízení obnovovací, kdy výsledkem řízení je buď povolení obnovy řízení anebo zamítnutí žádosti o povolení obnovy řízení. V případě, že je povolena obnova řízení, zahajuje se řízení obnovené.

V praxi však v rámci vymáhání daňových pohledávek a daňové exekuce není příliš obvyklé se setkat s žádostmi o povolení obnovy řízení, jelikož daňový řád dává dlužníkům efektivnější možnosti, jak se bránit například proti neoprávněné daňové exekuci, a to zejména návrhem na zastavení daňové exekuce.

³⁷⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 4 ve spojení s § 117

³⁷⁹ NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPIČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 157

³⁸⁰ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 4 ve spojení s § 118 odst. 2

³⁸¹ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 116 odst. 4 ve spojení s § 119 odst. 4

7 Dozorčí prostředky

Dozorčí prostředky neslouží k ochraně subjektivních zájmů osob zúčastněných na správě daní, nýbrž se jedná prostředky, které mají sloužit k ochraně objektivního práva.³⁸² resp. slouží k ochraně veřejného zájmu na inkasu daně.³⁸³ Zásadní rozdíl mezi dozorčími prostředky a opravnými prostředky je zejména v tom, že na uplatnění dozorčích prostředků nemají osoby zúčastněné na správě daní právní nárok a naopak uplatnění opravných prostředků je zcela v dispozici daňových subjektů a na vyřízení opravných prostředků mají daňové subjekty právní nárok.

Dozorčí prostředky může nadřízený správce daně uplatnit pouze z moci úřední.³⁸⁴ Jedinou možností, jakou osoba zúčastněná na správě daní se může domoci uplatnění dozorčích prostředků správcem daně, je učinění podnětu správci daně k uplatnění dozorčích prostředků.³⁸⁵

Dozorčími prostředky, které zná daňový řád jsou nařízení obnovy řízení z moci úřední a přezkumné řízení.

7.1 Nařízení obnovy řízení z moci úřední

Podmínky pro nařízení obnovy z moci úřední se příliš neliší od povolení obnovy řízení na žádost daňového subjektu. Rozdílem je pouze skutečnost, že řízení zahajuje nadřízený správce daně. Jediným a zásadním rozdílem je, že řízení není „dvoufázové,“ jelikož z důvodu, že je nařízena obnova řízení z moci úřední, se řízení ihned stává řízením obnoveným. Podmínky pro průběh řízení a vydání rozhodnutí jsou pak totožné jako v případě obnoveného řízení na základě povolení obnovy řízení.

7.2 Přezkumné řízení

Smyslem institutu přezkumného řízení *„je umožnit zrušení takového daňového rozhodnutí, které je v rozporu s právním předpisem nebo trpí podstatnými vadami řízení, o nichž lze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na*

³⁸² NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 161

³⁸³ NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 142

³⁸⁴ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 117 odst. 1 a § 121 odst. 1

³⁸⁵ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 121 odst. 3 a 4

*soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy.*³⁸⁶ Na rozdíl od nařízení obnovy řízení z moci úřední, nemusí nabýt rozhodnutí správce daně, který rozhodnutí vydal, v právní moci a může být přezkoumáno a zrušeno ještě před nabytím právní moci.

Ve věci daňové exekuce je zásadní skutečnost, že přezkoumat lze pouze rozhodnutí správce daně, nikoliv ostatní úkony, jakou upomínky apod. Nicméně, v případě, že je o námitce proti úkonu správce daně nějakým způsobem rozhodnuto, toto rozhodnutí již podléhá přezkumu a může být zrušeno nadřízeným správcem daně. Řízení je zahájeno dnem, kdy nadřízený správce daně vydá rozhodnutí o nařízení přezkoumání rozhodnutí.³⁸⁷ Proti takovému rozhodnutí je možné podat odvolání, které nemá odkladný účinek.³⁸⁸ Správce daně není vázán žádnou lhůtou pro vydání rozhodnutí o přezkumu, nicméně o případném zrušení rozhodnutí musí být rozhodnuto, v případě daňové exekuce, ve lhůtě pro placení daně, tj. zpravidla do 6 let.³⁸⁹

V rámci vymáhání pohledávek okresními soudy jsou k uplatnění dozorčích prostředků příslušné krajské soudy, nicméně se domnívám, že v praxi vymáhání pohledávek okresními soudy je uplatnění dozorčích prostředků ze strany krajských soudů zcela výjimečnou záležitostí.

³⁸⁶ NOVOTNÁ, Monika, Kateřina JORDANOVÁ, Lenka KRUPÍČKOVÁ a Jakub ŠOTNÍK. Daňové řízení. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-730-9. s. 162

³⁸⁷ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 123 odst. 2

³⁸⁸ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 109 odst. 1 ve spojení s odst. 5

8 Soudní přezkum rozhodnutí správce daně

Za splnění podmínek stanovených zákonem má každý, kdo tvrdí že jeho práva byla zkrácena rozhodnutím orgánu veřejné správy, právo obrátit se na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí.³⁹⁰ Rozhodnutí a jiné úkony správce daně nepožívají v této věci žádných výjimek.

Žalobou proti rozhodnutí správce daně se může každý, kdo tvrdí, že byl rozhodnutím správce daně zkrácen na svých právech a povinnostech domáhat, aby soud takové rozhodnutí zrušil popř. jej prohlásil za nicotné.³⁹¹ Jak je z tohoto ustanovení zřejmé, správní soudnictví v České republice ve věci přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné moci funguje na kasačním principu, tzn. že správní soudy jsou oprávněny rozhodnutí pouze zrušit nebo žalobu proti rozhodnutí zamítnout.³⁹² Výjimkou z tohoto pravidla jsou pouze rozhodnutí o správních deliktech. V případě soudního rozhodnutí, kterým je rozhodnuto o žalobě proti rozhodnutí orgánu veřejné moci, je pak ještě možné podat za zákonem stanovených podmínek kasační stížnost.³⁹³

V rámci daňové exekuce se nejčastěji bude jednat o žaloby proti zamítavému rozhodnutí o návrh na zastavení daňové exekuce. V případě návrhu rozhodnutí o návrhu za zastavení exekuce je situace jednoznačná a tato rozhodnutí nepochybně podléhají přezkumu ve správním soudnictví za podmínek uvedených zákoně.

V případě exekučních příkazů je též jedinou možností, jak se bránit proti vydaným exekučním příkazům podáním žaloby proti rozhodnutí orgánu veřejné moci. Exekuční příkaz je rozhodnutím, což lze dovodit ze znění § 178 daňového řádu, který uvádí, že exekuční příkaz musí mít náležitosti rozhodnutí podle § 102 odst. 1 daňového řádu a doručuje se dlužníkovi a ostatním příjemcům tohoto rozhodnutí a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky.

Pro podání žaloby proti rozhodnutí není nutné, aby žalobce předtím uplatnil námitku proti exekučnímu příkazu, jelikož námitka není považována za řádný opravný prostředek a dokonce správce daně nemá povinnost poučit příjemce exekučního příkazu o možnosti podat proti exekučnímu příkazu námitku.³⁹⁴

³⁹⁰ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, čl. 36 odst. 2

³⁹¹ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 65

³⁹² Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 65

³⁹³ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, §§ 102–110

³⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015 č. j. 7 Afs 131/2015-32 zveřejněn ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3381/2016 Sb. NSS

Nicméně správci daně nic nebrání poučit příjemce exekučního o možnosti podat proti exekučnímu příkazu námitku.

Nejvyšší správní soud se vymezil i proti možnosti obrany proti exekučním příkazům podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, a to zejména z důvodu, že se lze proti exekučním příkazům bránit jinými prostředky a zejména pak proto, že žaloba před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu nesmí směřovat proti rozhodnutí.³⁹⁵

³⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 06.04.2017, č. j. 1 Afs 4/2017-40 zveřejněn ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3564/2017 Sb. NSS

9 Insolvence dlužníka

U některých dlužníků dosahuje výše jejich dluhů takového objemu, že je zjevné, že tyto dluhy nebudou schopni splnit. Řešení této situace nabízí insolvenční řízení. Smyslem insolvenčního řízení je uspořádání majetkových vztahů s osobami dotčenými úpadkem dlužníka.³⁹⁶ Těmito osobami (věřiteli) mohou být osoby fyzické, soukromé právnické a stejně tak obce nebo stát. Výsledkem insolvenčního řízení by pak mělo být poměrné uspokojení všech věřitelů.

Vůdčí zásadou insolvenčního řízení je jeho výlučnost. Jedním z účinků zahájeného insolvenčního řízení je zákaz provádět (daňovou) exekuci na majetek dlužníka po dobu trvajících insolvenčního řízení.³⁹⁷ Správce daně má pak povinnost ukončit vymáhání všech daňových nedoplatků dlužníka, a to až do doby skončení insolvenčního řízení. Se zahájením insolvenčního řízení vzniká ještě další povinnost správce daně, a to uplatnit své pohledávky přihláškou do insolvenčního řízení.³⁹⁸ Jak je podrobněji rozebráno na straně 49 této práce, pohledávky soudu nemají žádné privilegované postavení a proto přihlášení pohledávek soudu do insolvenčního řízení je jediným možným způsobem, jak vymáhat pohledávku soudu v rámci insolvenčního řízení.

V případě, že pro přihlašovanou daňovou pohledávku již byla zahájena daňová exekuce, musí správce daně vedle samotné pohledávky přihlásit do insolvenčního řízení též náklady exekuce. Náklady exekuce je nutné přihlásit jako samostatnou pohledávku. Titulem, na základě kterého je pohledávka přihlašovaná do insolvenčního řízení je zpravidla exekuční příkaz, který musí být opatřen doložkou právní moci.

Dva základní způsoby řešení úpadku dlužníka, se kterými se nejčastěji mohou setkat vymáhající soudní úředníci na okresním soudu, jsou (nepatrný) konkurs, jako likvidační způsob řešení úpadku dlužníka a oddlužení jako sanační způsob řešení úpadku dlužníka.

V případě řešení úpadku dlužníka konkursem není postup vymáhajícího soudního úředníka příliš složitý. Vymáhající soudní úředník uplatní pohledávku soudu přihláškou. Přihláška musí být podána na standardizovaném formuláři,

³⁹⁶ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6. s. 6

³⁹⁷ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 109 odst. 1 písm. c

³⁹⁸ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 109 odst. 1 písm. a

jehož obsah upravuje vyhláška ministerstva spravedlnosti.³⁹⁹ Formulář včetně podrobného návodu k vyplnění tohoto formuláře je ke stažení na stránkách insolvenčního rejstříku. Zrušením konkursu (tj. jeho ukončením) nezanikají pohledávky dlužníka.⁴⁰⁰ Vymáhající soudní úředník má pak povinnost po nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení konkursu pokračovat ve vymáhání pohledávek. Exekucním titulem se namísto původního exekučního titulu stane upravený seznam nepopřených pohledávek, které byly v rámci konkursu uspokojovány.⁴⁰¹

V případě úspěšného oddlužení dlužníka je situace pro vymáhajícího soudního úředníka o něco složitější. Výsledkem úspěšného oddlužení dlužníka je vydání rozhodnutí soudu o osvobození dlužníka platit jak zbývající pohledávky, které byly uspokojovány v rámci insolvenčního řízení, tak i pohledávky, které v rámci insolvenčního řízení uspokojovány nebyly a stejně tak se vztahuje osvobození na pohledávky, které věřitelé nepřihlásili do insolvenčního řízení, ačkoliv tak měli učinit.⁴⁰² K těmto pohledávkám patří například pohledávky z nezaplacených soudní poplatků, pohledávky z nákladů civilního řízení atd. Vedle toho insolvenční zákon výslovně uvádí, že se osvobození nevztahuje na peněžité tresty nebo jiné majetkové sankce uložené v trestním řízení pro úmyslný trestný čin, pohledávek na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti a dále pohledávek věřitelů na výživném ze zákona a pohledávek věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví. Konkrétně se může jednat o uložení povinnosti nahradit České republice náhradu nákladů za obhajobu v trestním řízení, v případě, že se jednalo o úmyslný trestný čin. Stejně tak se může jednat o pořádkové pokuty uložené v trestním řízení, v případě, že byly uloženy za úmyslné protiprávní jednání.

Po skončení oddlužení dlužníka musí vymáhající soudní úředník posoudit, zdali je dlužník osvobozen od povinnosti platit konkrétní pohledávky soudu či nikoliv a na základě toho buď pohledávku účetně odepsat nebo pokračovat v jejím vymáhání. K tomu je bohužel nutná okrajová znalost dalšího právního předpisu, a to právě insolvenčního zákona.

³⁹⁹ V případě přihlášky pohledávky se konkrétně jedná o § 8 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 191/2017 Sb. o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰⁰ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 312 odst. 1

⁴⁰¹ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 312 odst. 4

⁴⁰² Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 414

Probíhající oddlužení dlužníka však není důvodem pro to, aby vymáhající soudní úředník rezignoval na vymáhání pohledávky. Ačkoliv je dlužník v oddlužení a nelze tedy proti němu vést daňovou exekuci, musí vymáhající soudní úředník odeslat dlužníkovi sdělení o pohledávce, a pokud na základě tohoto sdělení dlužník pohledávku nezaplatí, tak je nutné dlužníkovi odeslat i upomínku, tedy postupovat stejně jako v případě dlužníků, kteří nemají schválené oddlužení. Pokud ani na upomínku dlužník nereaguje zaplacením pohledávky nebo žádostí o posečkání nedoplatku, měl by vymáhající soudní úředník nařídit daňovou exekuci (kterou ale nelze provést) a zároveň dát podnět ke zrušení schváleného oddlužení insolvenčnímu soudu, jelikož zahájena exekuce na majetek dlužníka pro pohledávku vzniklou po schválení dlužníkovy oddlužení je důvodem pro zrušení oddlužení a zahájení konkursu na majetek dlužníka.⁴⁰³ Samotná hrozba konkursu je dostatečnou (negativní) motivací pro dlužníka, aby svůj dluh ve lhůtě zaplatil. Je proto vhodné dlužníka v upomínce upozornit právě na hrozící konkurs, pokud daňový nedoplatek ve stanovené lhůtě nezaplatí.

⁴⁰³ Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 418 odst. 1 a 2

10 Alternativní způsoby vymáhání pohledávek

Pro řádnou správu a vymáhání daňových nedoplatků je nutné, aby každý správce daně měl dostatečné technické zázemí a kvalitní personální obsazení. Zejména menší správci daně (např. malé obce) mohou mít problém jak se zajištěním technického zázemí, tak i se zajištěním odborného personálu, který by vykonával správu daně. Menší správci daně, pokud vymáhají povinnosti uložené na základě správního řádu, mohou vymáhání daňových pohledávek buď předat obecnému správci daně, tedy celnímu úřadu,⁴⁰⁴ nebo uzavřít s jiným správcem daně, který má prostředky pro řádné vymáhání daňových nedoplatků veřejnoprávní smlouvu, anebo uzavřít smlouvu o vymáhání pohledávek se soudním exekutorem.

Obecný správce daně může vymáhat pouze povinnosti uložené postupem dle správního řádu. Celní úřady tak nemohou vymáhat povinnosti uložené na základě jiného zákona, tzn. například veškeré místní poplatky.⁴⁰⁵ Pro většinu malých obcí je pak výhodnější uzavřít smlouvu o vymáhání pohledávek se soudním exekutorem, který může vymáhat povinnosti uložené postupem jak dle správního řádu, tak dle daňového řádu. Se stejným problémem při vymáhání daňových (ale i nedaňových) pohledávek se mohou potýkat i okresní soudy, zejména pak malé okresní soudy, které nemají nízký počet odborného personálu. Vzhledem k tomu, že právní úprava soudům neumožňuje, aby se obrátily na obecného správce daně s žádostí o vymáhání pohledávek, jelikož exekučními tituly jsou rozhodnutí ukládána dle jiných předpisů, než je správní řád (např. občanský soudní řád, trestní zákoník, viz. kapitola 2.1 Daňové pohledávky a kapitola 2.2 Nedaňové pohledávky) může být cesta uzavření smlouvy o vymáhání pohledávek se soudním exekutorem jednou z cest, jak co nejvíce minimalizovat náklady spojené s vymáhání pohledávek soudu. Vymáhání veřejnoprávních pohledávek soudním exekutorem je otázkou citlivou, o čemž svědčí zejména velmi rozsáhlá (ale bohužel v některých případech i velmi neurčitá) judikatura vyšších soudních instancí, která stanovuje určitá pravidla a mantinely pro předávání pohledávek k vymáhání soudnímu exekutorovi.

⁴⁰⁴ Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, § 106 odst. 1 ve spojení se zákonem č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, § 8 odst. 2

⁴⁰⁵ Lubomír Kučera: Vymáhání peněžitých plnění uložených obcemi celními úřady. Prezentace dostupná na: www.regionsservis.cz

Z judikatury pak vychází i povinné náležitosti smlouvy o vymáhání pohledávek, které jsou kogentně stanoveny instrukcí o vymáhání pohledávek.

10.1 Pravidla pro vymáhání pohledávek soudu soudním exekutorem dle judikatury a instrukce o vymáhání pohledávek

Daňový řád dává možnost správci daně, aby využil pro vymáhání daňových pohledávek služeb soudního exekutora.⁴⁰⁶ Tato možnost není zcela na vůli správce daně, nýbrž se při volbě musí řídit zásadami daňového řádu. Správce daně má povinnost postupovat při vymáhání pohledávek v souladu se zásadami přiměřenosti a hospodárnosti daňového řízení. Správce daně „*postupuje při provádění exekuce na peněžitá plnění podle § 175 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Při volbě způsobu vymáhání je povinen dbát zásad přiměřenosti a hospodárnosti. Vymáhat plnění prostřednictvím soudního exekutora může pouze, pokud výše nákladů spojených s vymáháním, které bude povinný subjekt nucen uhradit, není ve zjevném nepoměru k výši vymáhané částky.*“⁴⁰⁷

Nejvyšší správní soud opakovaně rozhoduje v neprospěch správců daně, kteří pro vymáhání drobných jistin (v citovaném případě se jednalo o jistinu ve výši 2 500 Kč), kteří pro vymožení pohledávek s nízkou jistinou využili služeb soudního exekutora, právě s odkazem na skutečnost, že náklady exekuce (vždy nejméně 5 500 Kč + DPH,⁴⁰⁸ resp. 2 750 Kč + DPH pokud povinný uhradí vymáhanou jistinu a ponížené náklady exekuce do 30 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti)⁴⁰⁹ několikanásobně převyšují výši vymáhané povinnosti. Vždy je však nutné vycházet z předpokladu, že náklady exekuce bude mít dlužník povinnost nahradit v plné výši.⁴¹⁰ V případě vymáhání pohledávek přímo správcem daně budou náklady vždy nižší. Judikaturu Nejvyššího správního soudu (a soudu Ústavního) nelze interpretovat tak, že správce daně musí vždy

⁴⁰⁶ Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 175 odst. 1

⁴⁰⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.07.2015, č. j. 8 As 143/2014-47, č. 5223/2015 Sb. NSS, www.nssoud.cz

⁴⁰⁸ Vyhláška č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, § 6 odst. 3 ve spojení s § 13 odst. 1

⁴⁰⁹ Vyhláška č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, § 11 odst. 1 písm. a ve spojení s § 13 odst. 3

⁴¹⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 7 As 310/2017-25, č. 3364/2018 Sb. NSS, www.nssoud.cz

využít postup, který je pro dlužníka nejméně zatěžující, kdyby tomu tak bylo, tak by správce daně nemohl využít služeb soudního exekutora nikdy a ustanovení § 175 daňového řádu by bylo neaplikovatelné. Judikatura pouze zakazuje správcům daně, aby předávali k vymáhání pohledávky s nízkou jistinou (viz. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2019, č. j. 9 As 136/2019-23, č. 16757/2019 Sb. NSS, www.nssoud.cz, nebo již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 8 As 143/2014-47) – v obou případech shledán nezákonný postup správce daně, kdy předal k vymáhání pohledávku s jistinou 2 500 Kč. Nejvyšší správní soud však nikdy konkrétně nestanovil, jaká je pomyslná minimální výše jistiny pohledávky proto, aby tato pohledávka mohla být předána k vymáhání soudnímu exekutorovi, a to i z důvodu, že takové paušální určení není možné. Správní soudy při předávání pohledávek k vymáhání soudnímu exekutorovi hodnotí vždy 2 kritéria, a to samotný postup správce daně a výši vymáhané povinnosti.⁴¹¹

Správce daně by před předáním pohledávky k vymáhání neměl mít znalost o majetku dlužníka. Pokud by takovou znalost měl, není důvod předávat věc k vymáhání soudnímu exekutorovi a správce daně by měl vést exekuci na známý majetek dlužníka prostřednictvím daňové exekuce, v opačném případě by se jednalo o nezákonný zásah. Z tohoto důvodu musí mít všechny smlouvy o provedení exekucí uzavřené mezi soudy a soudními exekutory ujednání ve znění: „*Oprávněný prohlašuje, že mu není nic známo o majetku povinných, jejichž pohledávky budou soudnímu exekutorovi předávány...*“⁴¹² Lze uzavřít, že pohledávka musí být předána soudnímu exekutorovi k vymáhání předtím, než správce daně zahájí šetření majetkových poměrů dlužníka. Dlužník by měl být navíc v upomínce výslovně upozorněn, že v případě že daňový nedoplatek ve stanovené lhůtě nezaplatí, bude pohledávka předána k vymáhání soudnímu exekutorovi a vznikne mu povinnost hradit náklady exekuce.

Co dále považují za problematické, je předávání pohledávek osob, které jsou v době nabytí právní moci exekučního titulu ve výkonu trestu odnětí svobody. Z důvodu, že tyto osoby jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, se značně zužují způsoby vedení daňové exekuce (z 90 % půjde vést exekuci pouze prostřednictvím srážek ze mzdy a jiného příjmu). Stejně tak správce daně nebude muset zjišťovat místo pobytu dlužníka. Vzhledem k výše uvedenému není

⁴¹¹ Vymáhání nedoplatků na místních poplatcích soudním exekutorem, článek dostupný online na adrese: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6787740>

⁴¹² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 31 písm. b

důvodné předávat tyto pohledávky soudnímu exekutorovi, jelikož soudní exekutor bude mít stejně omezené možnosti vedení exekuce jako správce daně sám. Tyto způsoby vedení exekuce nejsou pro správce daně jakkoliv složité či nákladné.

Jak jsem uváděl, minimální výše jistiny, pro kterou lze vždy předat pohledávku k vymáhání soudnímu exekutorovi nelze paušalizovat. Nepochybně, téměř vždy bude úspěšná obrana dlužníka, pokud zásahovou žalobu⁴¹³ (což je jedna z možností, jak se bránit proti postupu správce daně) napadne postup správce daně, které předá k vymáhání pohledávku s jistinou 2 500 Kč a nižší. Např. Krajský soud v Praze přijal rozhodovací praxi a uvádí, že: „*nepřiměřenost vymáhané pohledávky ve vztahu k nákladům exekučního řízení nastává tam, kde vymáhaná pohledávka nepřevyšuje 1/3 nákladů exekuce v základní sazbě, tedy 1/3 z částky 6 655 Kč. Proto tam, kde vymáhaná pohledávka dosahuje nižší částky než 2 200 Kč je obvykle vedení exekuce prostřednictvím soudního exekutora, s odkazem na ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu, nedůvodné.*“⁴¹⁴ To platí, pokud je soudní exekutor plátcem DPH, což zpravidla soudní exekutor je. Vedle toho Městský soud v Praze uvádí, že exekuční návrh podaný správcem daně je nutné odmítnout, pokud výše nákladů exekuce převyšuje jednonásobek vymáhané částky.⁴¹⁵ Nejvyšší správní soud je v tomto ještě přísnější, lze se proto setkat i s rozsudkem Nejvyššího správního soudu, kde jako nezákonný postup označil předání pohledávky s jistinou ve výši 5 600 Kč k vymáhání soudnímu exekutorovi.⁴¹⁶ Zde je ovšem nutné podotknout že správcem daně bylo statutární město Jablonec nad Nisou, které nepochybně disponuje dostatečnými materiálními a personálními prostředky k tomu, aby vymáhalo pohledávky vlastními silami. Ne bezvýznamná je též skutečnost, že se jednalo sankce udělené postupem dle správního řádu, správci daně tak nebránilo nic v tom, aby předal pohledávku k vymáhání celnímu úřadu.

10.1.1 Obrana dlužníků proti nezákonným exekucím

Dlužníci mají proti nezákonnému postupu správce daně dvě možnosti obrany, a to buď postupem upraveným v soudním řádu správním nebo postupem upraveným v občanském soudním řádu.

⁴¹³ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 82 a násl.

⁴¹⁴ Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2019, č. j. 17 Co 205/2019-83

⁴¹⁵ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2020, sp. zn. 35 Co 154/2020 zveřejněné ve výběru judikatury pod č. 570/2020

⁴¹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 7 As 310/2017-25, č. [NSS 3364/2018] www.nssoud.cz

Při volbě postupu dle soudního řádu správního může dlužník podat proti postupu správce daně „zásahovou žalobu“.⁴¹⁷ Zásah lze definovat jako individuální akt aplikace práva.⁴¹⁸ Logicky, nezákonný zásah pak bude takový zásah, kde právo není správně aplikováno. Pokud správce daně předá pohledávku k vymáhání k soudnímu exekutorovi, ačkoliv k takovém předání nejsou splněny zákonné předpoklady (výše jistiny apod.), může dlužník podat proti takovému postupu správce daně žalobu proti nezákonnému zásahu.⁴¹⁹ Pokud bude dlužník s žalobou úspěšný, bude mu též přiznána náhrada nákladů řízení a správci daně uložena povinnost nahradit úspěšnému dlužníkovi náhradu nákladů řízení.

V případě, že je již zahájena exekuce, lze se též domáhat zastavení takové exekuce a podat návrh na zastavení exekuce.⁴²⁰ Soud, pokud shledá, že exekuce byla nařízena v rozporu se zákonem, exekuci zastaví z důvodu, že exekuce je nepřipustná, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Tím jiným důvodem bude právě nezákonný postup správce daně, který měl daňový nedoplatek vymáhat vlastními silami, aby tak nevznikly náklady exekuce ve zcela zjevném nepoměru k vymáhané povinnosti. Vzhledem k tomu, že v takovém případě bude daňová exekuce zastavena z důvodů na straně oprávněného, bude povinnému přiznána náhrada nákladů řízení, kterou bude mít povinnost hradit správce daně.

10.1.2 Praxe okresních soudů předávajících pohledávky k vymáhání soudním exekutorům

Přestože existuje bohatá judikatura správních a civilní soudů ale i Ústavního soudu, která dává správcům daně vodítko, jaké pohledávky lze předávat k vymáhání soudnímu exekutorovi a jaké nikoliv, ze 44 sledovaných okresních soudů, které k vymáhání pohledávek využívají služeb soudního exekutora, má nějaký způsobem ve smlouvě či jiným opatřením způsob předávání pohledávek dle výše daňového nedoplatku upraveno pouze 18 okresních soudů. Spodní a též nejčastější limit pro předání pohledávky soudnímu exekutorovi je představován jistinou 2 000 Kč a horní limit jistinou 5 000 Kč. Z jednotlivých odpovědí lze též vyčíst, že okresní soudy často nepředávají k vymáhání

⁴¹⁷ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 82 a násl.

⁴¹⁸ HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1. S. 394

⁴¹⁹ Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, § 82 a násl.

⁴²⁰ Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, § 268

pohledávky z peněžitých trestů z důvodu jejich specifík ve vymáhání a možnosti jejich přeměny na nepodmíněný trest odnětí svobody.

Tento stav, kdy jsou soudnímu exekutorovi předávány k vymáhání drobné pohledávky považují z dlouhodobého hlediska za neudržitelný a domnívám se, že je povinností každého soudu zamezit předávání pohledávek s nízkou jistinou k vymáhání soudnímu exekutorovi buď prostřednictvím smluvního dodatku nebo prostřednictvím opatření předsedy soudu. Vzhledem k tomu, že existuje k této problematice bohatá judikatura, není pro jednotlivé soudy složité tento limit stanovit v takové výši, aby nebyly nařizovány a neprováděly se nezákonné exekuce. Stejně tak je vhodné upozornit na skutečnost, že pokud by exekuční soud nepověřil soudního exekutora vedením exekuce právě z výše uvedených důvodů a návrh na nařízení exekuce exekuční soud odmítl, vzniká správci daně povinnost zaplatit soudnímu exekutorovi odměnu ve výši 500 Kč + DPH⁴²¹ a náhradu hotových výdajů ve výši 200 Kč,⁴²² tj. 700 Kč + DPH za každou nezákonně předanou pohledávku k vymáhání. Je pak otázkou, zdali by částka 700 Kč + DPH byla vymahatelná jako škoda způsobená zaměstnancem⁴²³ – vymáhajícím soudním úředníkem, který rozhodl o předání pohledávky k vymáhání soudnímu exekutorovi. Tímto postupem se okresní soudy též vystavují nebezpečí, že budou mít povinnost platit dlužníkům náhradu nákladů řízení, které v případě, že dlužník nechá v řízení zastoupit advokátem, mohou dosahovat relativně vysokých částek.

10.1.3 Smlouva o vymáhání pohledávek

Okresní soudy předávají své pohledávky soudnímu exekutorovi za podmínek uzavřené smlouvy o provedení exekuce. Instrukce o vymáhání pohledávek uvádí závazný obsah smlouvy o provedení exekuce. Zejména pak stanovuje, že soudní exekutor nebude požadovat po organizační složce v resortu ministerstva smluvní odměnu za provedení exekuce. Dále soudní exekutor nebude požadovat zálohu na náklady exekuce a dále povinnost exekutora vypořádat plnění způsobem rozdílným od zákona a to tak, že exekutorovi vždy případně příslušná procentuální sazba ve výši 15 % až 1 % v závislosti na výši vymáhané

⁴²¹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, § 11 odst. 4

⁴²² Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, § 13 odst. 4

⁴²³ Zákon č. č. 262/2006 Sb. zákoník práce, § 250 a násl.

povinnosti,⁴²⁴ a to bez ohledu na to, zdali vymožená odměna dosahuje minimální výše 2 000 Kč. Zbytek nákladů exekuce si soudní exekutor vymůže až poté, co je vymožena vymáhaná povinnost v plné výši.⁴²⁵ Okresní soudy, které uzavřely smlouvu o provedení exekuce po datu 31.05.2013 mají znění smlouvy totožné s účinným zněním instrukce o vymáhání pohledávek. Některé soudy šli nad rámec znění instrukce o vymáhání pohledávek a požadují, aby poměr byl vyšší ve prospěch soudu (např. 90 % vymoženého plnění ve prospěch soudu a 10 % ve prospěch soudního exekutora). Též se lze setkat se smlouvou ve znění instrukce o vymáhání pohledávek účinné do 31.05.2013, která stanovuje že vymožené plnění bude rozúčtováno tak, že organizační složce v resortu ministerstva spravedlnosti (okresnímu soudu) připadne 100 % vymoženého plnění a soudní exekutor si následně vymůže náklady soudního exekutora.⁴²⁶ Všechny výše uvedené postupy jsou v souladu s instrukcí o vymáhání pohledávek. V případě, že se okresnímu soudu podaří vyjednat výhodnější podmínky pro stát vzešlé ze svobodné podnikatelské soutěže, nelze než tento výsledek kvitovat.

Nad rámec instrukce o vymáhání pohledávek se lze též setkat s ustanoveními smluv o provedení exekucí uvádějící povinnost soudního exekutora zřídít okresnímu soudu vzdálený přístup do jednotlivých exekučních spisů, povinnost soudního exekutora vytvářet bezplatně pro okresní soud návrhy na nařízení exekuce nebo povinnost soudního exekutora sepisovat pro soudy zprávu o stavu vymáhání pohledávek, což je výhodné zejména pro okresní soudy, jejichž nadřízené krajské soudy tuto zprávu stále vyžadují.

V rámci výzkumu jsem se minimálně ve dvou případech se setkal se situací, kde okresní soudy využívají k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora bez uzavřené smlouvy o provedení exekucí a pohledávky jsou tak vymáhány v režimu stanoveného zákonem. Tento postup je v rozporu s instrukcí o vymáhání pohledávek, a to zejména z důvodu, že tento postup je pro oprávněného méně výhodný a oprávněný je vystaven nebezpečí, že v případě zastavení exekuce pro nemajetnost uloží soudní exekutor okresnímu soudu povinnost mu nahradit náklady exekuce. K tomu, že okresní soudy mají povinnost mít se soudním exekutorem uzavřenou smlouvu lze dospět i výkladem znění

⁴²⁴ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, § 6 odst. 1

⁴²⁵ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek, § 31 písm. b

⁴²⁶ Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek ve znění účinném do 31.05.2013, § 31 písm. e

instrukce o vymáhání pohledávek, která obligatorně stanovuje výhodnější podmínky pro okresní soudy a stejně tak explicitně neumožňuje vymáhat pohledávky prostřednictvím soudního exekutora bez uzavřené smlouvy.

10.1.4 Úspěšnost vymáhání pohledávek

Zamýšleným cílem práce bylo zjistit, jakou úspěšnost ve vymáhání pohledávek mají okresní soudy, které využívají k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora, a které vymáhají pohledávky vlastními silami.

Při posuzování nebyla brána v potaz platební morálka a kvalita dlužníků napříč jednotlivými kraji. Nicméně, je nutné uvést, že např. okresní soudy sídlící v Karlovarském a Ústeckém kraji, tedy kraje s tradičně vysokým počtem vedených exekucí na obyvatele (v průměru více než šestnácti procentní podíl osob v exekuci)⁴²⁷ mají mnohem horší „startovní pozici“ ve vymáhání pohledávek, jelikož je pravděpodobné, že dlužník se již v exekuci nachází a naopak například okresní soudy sídlící ve Zlínském kraji nebo na Vysočině, kde je podíl osob v exekuci méně než pěti procentní,⁴²⁸ mají vyšší pravděpodobnost, že se jim daňový nedoplatek podaří vymoci. Z důvodu, že ne všechny okresní soudy na mou žádost o poskytnutí informací týkající se stavu, organizace a způsobu vymáhání reagovali kladně, rozhodl jsem se data, která jsou obsahem mého výzkumu anonymizovat,⁴²⁹ jelikož nepovažuji za vhodné, aby okresní soudy, které mi údaje ochotně a bezplatně poskytly, byly „trestány“ zveřejněním úspěšnosti a efektivity ve vymáhání, jelikož v některých případech se nejedná o pozitivní údaje.

Má domněnka (hypotéza) byla, že ve vymáhání pohledávek budou úspěšnější soudy, které využívají k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora, a to s ohledem na skutečnost, že soudní exekutoři mají zisky pouze na základě výše vymoženého plnění a objektivně mají vyšší motivaci k vymožení dlužných částek. Dalším důvodem byla skutečnost, že soudní exekutoři mají přístup k vyspělejšími aplikacím/programům, které jim umožňují vykonávat některé úkony automaticky a v krátkých časových intervalech (zejména ve fázi zjišťování majetkových poměrů dlužníka). V neposlední řadě se pak jednalo

⁴²⁷ www.mapaexekuci.cz

⁴²⁸ www.mapaexekuci.cz

⁴²⁹ Data byla získána na základě žádosti o informace podané v režimu zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Z tohoto důvodu jsou poskytnuté informace jsou tak zveřejněné na internetových stránkách jednotlivých okresních soudů a jsou tedy i dohledatelné a ověřitelné.

o tržní prostředí exekucí, kdy exekutoři mají motivaci co nejvíce vycházet klientům (okresní soudům) vstříc, aby tito využívali jejich služeb i do budoucna.

Ze všech okresních soudů v České republice vyhovělo mé žádosti o poskytnutí údajů o stavu vymáhání pohledávek soudu celkem 77 soudů. Jeden obvodní soud požadoval za poskytnuté informace zaplatit poplatek 400 Kč. Zbývající soudy se k žádosti žádným způsobem do dne uzavření této práce nevyjádřily. Žádost jsem podal v režimu zákona č. 106/1999 Sb. zákon o svobodném přístupu k informacím. Obsahem žádosti o informace byl požadavek na poskytnutí informací o počátečním stavu aktivních pohledávek, objemu plateb, objemu odepsaných pohledávek pro nedobytnost a konečném stavu aktivních pohledávek, to vše za období od 01.01.2020 do 31.12.2020. Dále pak jsem požadoval sdělení, zdali soudy mají nastavená pravidla pro předávání pohledávek soudnímu exekutorovi, a jaká je organizace vymáhání pohledávek na jednotlivých soudech.⁴³⁰ Výsledné údaje jsou následující.

Z okresních soudů, které se podílely na výzkumu celkem 44 soudů využívá k vymáhání všech nebo alespoň části pohledávek služeb jednoho nebo více soudních exekutorů. Zbylých 34 soudů vymáhá všechny pohledávky vlastními silami. Soudy využívající služeb soudního exekutora dosáhly průměrné úspěšnosti vymáhání pohledávek ve výši 15,63 %. Vedle toho soudy, které využívají k vymáhání pohledávek výlučně vlastní zaměstnance, dosáhly úspěšnosti ve výši 19,49 %. Soudy, které využívaly služeb soudního exekutora v průměru odepsaly pro nedobytnost 2,47 % pohledávek ve vztahu k počátečnímu objemu aktivních pohledávek, oproti tomu okresní soudy, které vymáhají pohledávky vlastními silami odepsaly pro nedobytnost celkem 3,82 % pohledávek ve vztahu k počátečnímu objemu aktivních pohledávek.

Z výše uvedených údajů lze vyčíst, že úspěšnost vymáhání pohledávek, i s ohledem na počet odepsaných pohledávek se liší pouze v jednotkách procent a soudy, které vymáhají pohledávky pouze vlastními silami, jsou dle získaných statistických dat úspěšnější ve vymáhání pohledávek. Má hypotéza tak byla vyvrácena.

⁴³⁰ Příloha č. 2 až 7 statistika vymáhání pohledávek

10.1.5 Odpisy pohledávek pro nedobytnost

S ohledem na zpravidla vysoký počet pohledávek a náročnost zjišťování majetkových poměrů dlužníka, jsem se domníval, že dalším výsledkem výzkumu bude skutečnost, že soudy, které k vymáhání pohledávek využívají služeb soudního exekutora, budou průměrně odepisovat pro nedobytnost nižší procento pohledávek.

Na základě instrukce o vymáhání pohledávek lze jednotlivé pohledávky účetně odepsat z mnoha důvodů. Může se jednat například o zrušení předpisu (nejčastěji peněžitého trestu), prekluzi daňové pohledávky (resp. práva na výběr daňového nedoplatku) nebo z důvodu prominutí daňového nedoplatku.⁴³¹ Uvedené případy mají jedno společné, a to skutečnost, že ve všech uvedených případech pohledávka zanikne.

Speciální odpisovou kategorií je odpis pohledávky pro nedobytnost.⁴³² Nedobytný daňový nedoplatek je takový, který „*byl bezvýsledně vymáhán na dlužníkovi i na jiných osobách, na nichž mohl být vymáhán, nebo nevedlo-li by vymáhání zřejmě k výsledku nebo je-li pravděpodobné, že by náklady vymáhání přesáhly jeho výtěžek, např. dlužník je osobou s cizí státní příslušností a není možno zjistit jeho pobyt na území České republiky, nebo nemá pobyt na území České republiky povolen, anebo v případě, že ustanovení mezinárodních smluv nebo cizího práva, kterými se vymáhání pohledávky řídí, nepovolují výkon takové pohledávky.*“⁴³³ V tomto případě právo vymáhat daňovou pohledávku nezaniká, nýbrž se pohledávka přesouvá na tzv. odpisový účet a není dále pokračováno ve vymáhání takového pohledávky a pouze se vyčká, až se prekluduje právo vymáhat takovou pohledávku.

Okresní soudy volí 2 různé postupy pro odpisy daňových pohledávek. Prvním z postupů je průběžné odepisování daňových pohledávek v průběhu jednoho roku, v těchto případech se jedná vždy o jednotky procent celkového objemu pohledávek. Druhým přístupem je odepisování nedobytných nedoplatků nárazově za období delší než jeden rok, v těchto případech mohou dosahovat hodnoty odepisovaných pohledávek i více jak 10 % ve vztahu k celkovému objemu pohledávek.

⁴³¹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti zveřejněná pod č. 1/2013 o vymáhání pohledávek, příloha č. 11

⁴³² Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, § 158

⁴³³ Instrukce Ministerstva spravedlnosti zveřejněná pod č. 1/2013 o vymáhání pohledávek, § 12 odst. 1

Nelze určit, který z těchto postupů je efektivnější co do časové náročnosti, nicméně mám za to, že díky průběžnému odepisování nedobytných daňových nedoplatků lze na konci účetního období lépe měřit efektivitu vymáhání pohledávek a na základě těchto údajů činit průběžně opatření s cílem snížit počet odepsaných daňových nedoplatků pro nedobytnost a stejně tak lze v reálném čase měřit, zdali tato opatření jsou účinná či nikoliv.

Jak je uvedeno výše, okresní soudy, které vymáhají pohledávky vlastními prostředky, v průměru odepsaly pro nedobytnost 2,47 % pohledávek ve vztahu k počátečnímu objemu pohledávek. Oproti tomu okresní soudy, které vymáhají pohledávky vlastními silami odepsaly pro nedobytnost celkem 3,82 % pohledávek ve vztahu k počátečnímu objemu aktivních pohledávek. Lze tedy uzavřít, že druhá hypotéza byla potvrzena.

10.1.6 Závěr o získaných údajích

Ačkoliv ze získaných údajů je zřejmé, že výsledky úspěšnosti vymáhání pohledávek jsou srovnatelné, resp. soudy, které nevyužívají služeb soudního exekutora byly ve vymáhání o jednotky procent úspěšnější, se domnívám, že využití služeb soudního exekutora pro vymáhání části pohledávek soudu je, co do nákladů na jejich vymáhání výhodnější a pro statní rozpočet méně nákladné.

Je nevyvratitelné, že pro dosažení těchto srovnatelných výsledků, musejí okresní soudy, které vymáhají pohledávky vlastními silami, vynaložit více času a nákladů na jejich vymožení. Tyto náklady jsou představovány zejména hotovými výdaji na poštovné, výdaji na provádění místních šetření (palivo a amortizace vozidel, jízdné v hromadné dopravě, promeškaný čas soudních vykonavatelů či jiných zaměstnanců soudu atd.), výdaji na provádění mobiliárních exekucí (převoz a uskladnění movitých věcí, náklady na zámečníka v případě problematických exekucí), organizaci nucených dražeb movitých a nemovitých věcí atd. Dále pak se jedná o mzdové náklady na vyšší počet vymáhajících úředníků, jelikož je vymáhání pohledávek vlastními silami je časově náročnější a pro tuto činnost je tedy nutné mít i více zaměstnanců. Všechny tyto náklady jsou výdaji státního rozpočtu. Exekuční náklady daňové exekuce tyto náklady nikdy nepokryjí a už vůbec není jisté, zdali tyto náklady budou od dlužníka vymoženy. Riziko nevymožení nákladů exekuce a hotových výdajů nákladů tak nese v těchto případech stát. Naopak v případě, že jsou

pohledávky vymáhány soudními exekutory, nese tyto náklady, jako podnikatelské riziko, soudní exekutor⁴³⁴ a tyto náklady nezatěžují státní rozpočet. Navíc, díky závaznému znění smlouvy mezi okresním soudem a soudním exekutorem, nemůže nastat situace, že by tyto náklady mohl soudní exekutor vymáhat po okresních soudech.

V případě pohledávek předaných k vymáhání soudnímu exekutorovi končí jakákoliv administrativní činnost podáním bezvadného návrhu na nařízení exekuce. Vedle toho, v případě, že je pohledávka vymáhána zaměstnanci soudu, musejí zaměstnanci činit úkony spočívající ve vyhledávání majetku dlužníka, vydávání exekučních příkazů na majetek dlužníka tzn. musejí aktivně činit úkony k vymožení daňového nedoplatku.

10.2 Vymáhání pohledávek celními úřady

10.2.1 Vládní návrh zákona

V roce 2020 byl zamítnut vládní návrh zákona, kterým mělo dojít k změně trestního řádu, občanského soudního řádu, zákona o soudních poplatcích, zákona o státním zastupitelství, zákona o výkonu vazby, zákona o výkonu trestu odnětí svobody, soudního řádu správního, zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve trestních věcech, zákona o zvláštních řízeních soudních a zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení. Cílem návrhu zákona bylo přenést vymáhání justičních pohledávek z jednotlivých resortů justice na celní úřady, přičemž celní úřady by vymáhaly veškeré justiční pohledávky bez ohledu na výši vymáhané jistiny a bez ohledu na druh exekučního titulu.

Z důvodové zprávy k návrhu zákona lze vyčíst, že vláda si od tohoto zákona slibovala zvýšení úspěšnosti a efektivity vymáhání justičních pohledávek, zejména pak zvýšení efektivity vymáhání pohledávek, které vznikly při výkonu trestního soudnictví a častější ukládání peněžitých trestů trestními soudy. Jako důvody, kterými odůvodňovala vláda zvýšení efektivity vymáhaných pohledávek byla centralizace vymáhání pod jeden správní orgán, což by zjednodušilo předávání informací o vymáhání pohledávek, dále pak vyšší odbornost zaměstnanců celních úřadů a sjednocení dílčích postupů při vymáhání

⁴³⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 31.08.2004 sp. zn. II.ÚS 150/04

pohledávek. Naopak dosavadní, z pohledu vlády nízkou, úspěšnost vymáhání odůvodňovala vláda právě roztržitostí jednotlivých složek justice, kdy si každá složka vymáhá pohledávky sama, dále nízkou odborností personálu s ohledem na nízké platové zařazení (8. platová třída), neexistencí sjednocující metodiky postupů vymáhání pohledávek a nakonec tím, že některé justiční složky předávají pohledávky k vymáhání soudním exekutorům a některé nikoliv. Ohledně zvýšení výdajů měla vláda za to, že tento návrh zákona je výdajově neutrální, jelikož v resortu Ministerstva spravedlnosti se sníží počet zaměstnanců, a naopak v resortu Ministerstva financí se počet zaměstnanců zvýší. Zákon počítal s tím, že složky justice již nebudou vymáhat žádné pohledávky a stejně tak ztratí možnost předat pohledávky k vymáhání soudnímu exekutorovi.⁴³⁵ Celní správa a Ministerstvo financí vyjádřilo s návrhem zákona souhlas.⁴³⁶

10.2.2 Stanovisko exekutorské komory k vládnímu návrhu zákona

Přirozeně, Exekutorská komora České republiky se zněním návrhu zákona nesouhlasila. Hlavním argumentem Exekutorské komory byla skutečnost, že v případě, že jsou vymáhány pohledávky celními úřady, nese náklady exekuce stát, tedy daňový poplatník. V případě, že jsou pohledávky vymáhány soudními exekutory, nese náklady dlužník, tedy ten, kdo exekuci zavinil. Navíc, vymáhání pohledávek přináší do státního rozpočtu příjem ve formě DPH, které soudní exekutoři odvádějí. Vedle toho Exekutorská komora též uvedla, že jsou soudní exekutoři ve vymáhání pohledávek efektivnější a úspěšnější. Na podporu svých tvrzení exekutorská komora uvedla, že u celní správy se průměrná úspěšnost vymáhání pohybuje mezi 13 % - 15 %, zatím co u soudních exekutorů to je rozmezí 20% - 25%. Exekutorská komora se nebránila zavedení možnosti, aby vymáhání pohledávek justice mohla předat celní správě, ale vedle toho požadovala, aby též byla zachována možnost předat pohledávky k vymáhání soudním exekutorům.⁴³⁷

⁴³⁵ Sněmovní tisk č. 762/0

⁴³⁶ Justiční pohledávky by mohli vymáhat celníci, schválila vláda, článek dostupný online na: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/aktuality/justicni-pohledavky-by-mohli-vymahat-celnici-schvalila-vlada>

⁴³⁷ Exekutoři odmítají vymáhání soudních poplatků celníky, podle Benešové přijdou o byznys, článek dostupný online na: <https://www.ceska-justice.cz/2020/02/exekutori-odmitaji-vymahani-soudnich-poplatku-celniky-podle-benesove-prijdou-byznys/>

10.2.3 Zhodnocení stávajícího stavu a vládního návrhu zákona

Argumentace vlády v důvodové zprávě je v určitých věcech nepochybně věcná, v jiných případech se ovšem zcela míjí s realitou vymáhání justičních pohledávek a realitou fungování soudnictví v České republice.

Tvrzení vlády, že přenesením pravomoci vymáhat pohledávky ze soudů na celní úřady dojde ke zvýšení ukládání počtu peněžitých trestů je zcela absurdní. Soudy a soudci se při ukládání trestů mají povinnost řídit literou a smyslem zákona a neměli (spíše nesmějí) brát ohledy na skutečnosti, které s ukládáním trestů přímo nesouvisí, zejména jakým způsobem, či jak nákladné, bude vymáhání uloženého peněžitého trestu a už vůbec nebudou na základě této skutečnosti zvažovat uložení peněžitého trestu namísto trestu odnětí svobody. Vzhledem k úspěšnosti vymáhání trestních pohledávek ve výši jednotek procent⁴³⁸ peněžité tresty v případě recidivistů ztrácejí jakoukoliv preventivní a represivní funkci, jelikož odsouzení tyto tresty (zpravidla) neplatí, a to buď, protože nechtějí, anebo protože nemají prostředky z čeho je zaplatit. Peněžítý trest je pak přeměněn na trest odnětí svobody a ve výsledku nastane stejný efekt jako v případě, kdy by byl uložen trest odnětí svobody ihned. Rozdíl je pouze v tom, že pokusy o vymáhání peněžitého trestu a následná přeměna představují další a zcela zbytečné výdaje pro státní rozpočet.

Nevím, z jakého důvodu vláda považuje za negativní jev skutečnost, že některé soudy k vymáhání pohledávek využívají služeb soudního exekutora a některé nikoliv. Je na vedení jednotlivých soudů, jaký způsob vymáhání pohledávek zvolí, jelikož právě vedení soudu musí vědět nejlépe jaký postup je pro soud nejlepší a nejefektivnější. Tuto skutečnost lze vyzorovat i z jednotlivých informací získaných od okresních soudů.

Co momentálně považují za nevhodné je možnost okresních soudů si vybrat soudního exekutora neomezeně bez žádných omezujících kritérií. Dochází tak k situacím, kdy například soudy z Plzeňského kraje nebo Ústeckého kraje využívají k vymáhání pohledávek služeb soudního exekutora sídlícího v Jihomoravském kraji. Naopak jako ideální stav považují stav, který panuje například na Okresním soudě v Mladé Boleslavi nebo v Okresním soudě v Liberci, kde pro tyto soudy vymáhají pohledávky soudní exekutoři sídlící v jejich obvodu. Toto omezení však lze zavést novelizací instrukce o vymáhání

⁴³⁸ Sněmovní tisk č. 762/0

pohledávek. Jednotlivé soudy mají individuální důvody, pro které zvolily určitý postup při vymáhání pohledávek a případné centrální nařízení způsobu vymáhání pohledávek prostřednictvím novelizace zákona nikdy nebude vhodnějším řešením a zcela to popře funkci předsedy soudu jako odpovědné osoby za vymáhání pohledávek. Díky aktuální organizaci vymáhání pohledávek může případně předseda okresního soudu činit opatření cílící na zlepšení vymáhání pohledávek soudu například obměnou vymáhajících soudních úředníků. V případě, že by vymáhaly pohledávky soudu celní úřady, předseda by tuto možnost ztratil.

V případě namítané neexistující metodiky lze s vládou souhlasit pouze polovičně, jelikož pod touto sjednocující metodikou si lze představit právě instrukci o vymáhání pohledávek, která je pro jednotlivé justiční složky závazná. Na druhou stranu tuto metodiku považují za nedostatečnou, příliš stručnou a neřešící praktické problémy vymáhání pohledávek. Jedná se spíše o stručný komentář k ustanovením daňového řádu týkající se vymáhání pohledávek určený pro zaměstnance justičních složek. Navíc nic nebrání Ministerstvu spravedlnosti, aby tuto metodiku vydalo.

Naopak v čem lze s vládou souhlasit je tvrzení, že díky přenosu vymáhání pohledávek na celní úřady by došlo k hladšímu předávání informací o jednotlivých dlužnících a nepochybně by se zvýšila i odbornost vymáhajících úředníků a zejména by se sjednotily postupy vymáhání pohledávek daňového řádu, což by vedlo i ke zvýšení právní jistoty dlužníků. V dnešní době musí vymáhající soudní úředníci obesílat jednotlivé správce daně s žádostí o sdělení informací ohledně majetkových poměrů dlužníka, zejména zdali správce daně neeviduje daňové přeplatky. V případě centralizovaného systému by si tyto informace mohli zaměstnanci celního úřadu zjišťovat sami.

Stejně tak lze s vládou souhlasit v tom, že vymáhající personál je na nízké odborné úrovni. Tato skutečnost je ovšem způsobená tím, že ze strany Ministerstva spravedlnosti, resp. ze strany Justiční akademie nedochází k systematickému vzdělávání vymáhajících soudních úředníků. Vzhledem k počtu seminářů, které jsou organizovány pro soudce, asistenty, vyšší soudní úředníky a další pomocný personál, by neměl být problém zorganizovat systém vzdělávacích seminářů pro vymáhající soudní úředníky. Na těchto seminářích by se mohlo v rámci meziresortní spolupráce podílet i Ministerstvo financí prostřednictvím zaměstnanců celních úřadů nebo finančních úřadů, kteří mají nepochybně s aplikací daňového řádu a vymáháním pohledávek vůbec bohaté

zkušenosti a teoretické znalosti, které mohou předat právě vymáhajícím soudním úředníkům. Stejně tak by se na vzdělávacích seminářích mohli podílet soudci správních soudů, jelikož ti mají nepochybně s aplikací daňového řádu též bohaté zkušenosti.

Generální argumentaci vlády 8. platovou třídou nepovažují za vhodnou, jelikož mimo Hlavní město Prahu může 8. platová třída představovat pracovní pozici s lukrativním příjmem nehledě na skutečnost, že jejich platový základ může být navýšen o osobní a zvláštní příplatek. Stejně tak je na jednotlivých soudech, do jaké platové třídy vymáhající soudní úředníky zařadí.

Je samozřejmé, že exekutorská komora bude hájit stávající stav, jelikož soudní exekutoři mají ekonomický zájem na tom, aby mohli vymáhat justiční pohledávky. Jejím argumentům nelze příliš oponovat, nicméně exekutorská komora se nezaobírá zásadním problémem, a to je výše nákladů exekuce vedené soudním exekutorem, která pro dlužníka představuje neúměrně vysoké náklady, které v určitých případech mohou i převýšit (a často i převyšují) výši daňového nedoplatku. Na tyto skutečnosti ovšem myslí již dnes účinná právní úprava, která dává dlužníkům širokou škálu možností, jak se proti takovému nezákonně nařízeným exekucím bránit a dosáhnout jejich zastavení.

Ačkoliv byl, návrh změny zákona nakonec zamítnut, stále se ke dni uzavření rukopisu práce jedná o aktuální téma a je velmi pravděpodobné, že v určitých modifikacích se tento návrh opět objeví. Důvodem je zejména politická poptávka po co největším rozšíření restrikcí k činnosti soudních exekutorů a k co možná nejvyššímu omezení počtu nově zahajovaných exekucí.

11 Právní úprava vymáhání soudních pohledávek ve Slovenské republice

V hledání alternativních postupů při vymáhání soudních pohledávek se lze též inspirovat v sousední Slovenské republice. Slovenský zákonodárce zvolil pro organizaci vymáhání soudních pohledávek zcela odlišný přístup, naopak v případě zákonné úpravy postupu při vymáhání soudních pohledávek lze pozorovat téměř totožnou úpravu s procesní úpravou účinnou v České republice.

11.1 Zákonná úprava vymáhání soudních pohledávek

Stěžejním zákonem, který upravuje organizaci a postup vymáhání soudních pohledávek na Slovensku je zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek.⁴³⁹ Tento zákon nemá v českém právní řádu žádnou srovnatelnou obdobu, jelikož upravuje výlučně vymáhání pohledávek soudy, komparace s daňovým řádem proto není na místě, jelikož daňový řád je univerzálním procesním předpisem. Toto tvrzení potvrzuje i skutečnost, že daňový proces na Slovensku upravuje zákon č. 563/2009 Z. z. o správě daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek je vedle toho právním předpisem zcela speciálním a upravující postup vymáhání konkrétního okruhu pohledávek, přičemž rozhodujícím faktorem je důvod vzniku pohledávky. Zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek upravuje celý proces vymáhání pohledávek, pokud úprava chybí, užije se úprava uvedená v zákoně č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok⁴⁴⁰ a v případě výkonu rozhodnutí prodejem movitých a nemovitých věcí, cenný papírů, obchodního podílu a prodejem podniku se postupuje dle ustanovení zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.⁴⁴¹

11.2 Organizace vymáhání soudních pohledávek

V případě organizace vymáhání pohledávek zvolil slovenský zákonodárce cestu kompletní centralizace, kdy vymáhání všech soudních pohledávek má na starosti „Justičná pokladnica“ (česky *Justiční pokladna*). Justiční pokladna

⁴³⁹ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, viz. seznam zkratk

⁴⁴⁰ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, § 14 odst. 1

⁴⁴¹ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, § 14 odst. 2

je výkonný orgán při Krajském soudě v Bratislavě⁴⁴² a vedle vymáhání soudních pohledávek má též na starosti jejich správu a též zastupuje Slovenskou republiku jako oprávněného z výkonu rozhodnutí.⁴⁴³ Justiční pokladna má přímo na základě zákona jasně stanovený postup vymáhání soudních pohledávek. Zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek nedává Justiční pokladně příliš velký prostor pro uplatnění správního uvážení, což nepochybně zvyšuje právní jistotu dlužníků.

Ve srovnání s Českou republikou se domnívám, že slovenský model organizace vymáhání pohledávek je kvalitnější především z důvodu, že umožňuje vyšší profesionalizaci vymáhajících soudních úředníků a sjednocení postupů při vymáhání pohledávek. Stejně tak tento model umožňuje snazší sjednocování postupů při vymáhání a výměnu případných poznatků z praxe vymáhání pohledávek. V případě aplikace tohoto modelu na Českou republiku se nabízí aby funkci Justiční pokladny vykonávaly Vrchní soudy v Praze a v Olomouci. Stejně tak je tento model vhodnější než navrhovaný model z České republiky, kde by měly vymáhat pohledávky celní úřady, a to z důvodu, že celní úřady spadají pod Ministerstvo financí⁴⁴⁴ a nikoliv pod Ministerstvo spravedlnosti. Případné nedostatky ve vymáhání pohledávek na Slovensku tak lze řešit v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti. Stejně tak by byl snadnější převod vymožených plnění v rámci jednoho resortu. V čem v tomto modelu organizace vymáhání pohledávek spatřuji nedostatek, je nezvýhodnění dlužníků, kteří nebydlí v Bratislavě a okolí, jelikož tito dlužníci mají ztížený přístup k Justiční pokladně a je pro ně mnohem nákladnější a složitější si s pokladnou vyjednat možnost placení dluhu prostřednictvím splátek.⁴⁴⁵

11.3 Postup při vymáhání soudních pohledávek

Na rozdíl od České republiky, existuje na Slovensku Register splatných soudních pohledávek,⁴⁴⁶ což je registr splatných soudních pohledávek. Do registru může bezplatně kdokoliv nahlédnout. Obdoba tohoto registru v České republice neexistuje, jednotlivé soudy si tak informace daňových nedoplatečích dlužníků mohou vyměňovat pouze na základě výzev k součinnosti, což je postup nákladnější a časově a organizačně náročnější. Založením takového registru

⁴⁴² Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, § 4 odst. 1

⁴⁴³ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, § 4 odst. 2

⁴⁴⁴ Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, § 1 odst. 3

⁴⁴⁵ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek, § 4 odst. 11

⁴⁴⁶ Zákon č. 374/2014 Z. z. o pohledávkách štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 5

alespoň na úrovni justice by nepochybně zefektivnilo vymáhání justičních pohledávek a stejně tak by umožnilo bezplatně věřitelům ověřit dílčí platební bilanci dlužníka. Jediná současná možnost věřitelů v České republice k ověření platební bilance dlužníka vede pouze prostřednictvím Centrální evidence exekucí,⁴⁴⁷ do které je ovšem nahlížení zpoplatněno⁴⁴⁸ a nejsou v této evidenci uvedeny zahájené daňové exekuce.

Zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek explicitně uvádí, které druhy pohledávek se vymáhají postupem upraveným tímto postupem, jedná se pohledávky z rozhodovací činnosti a jiné činnosti soudů včetně Specializovaného trestního soudu⁴⁴⁹, při níž vzniká poplatková povinnost uhradit soudní poplatky, náklady trestního řízení, náklady výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, pokuty, svědečné, znalečné a jiné náklady soudního řízení; soudní pohledávkou je také, o níž tak stanoví zvláštní předpis. Tímto zvláštním předpisem je např. zákon č. 183/2011 Z. z. o uznávání a výkone rozhodnutí o peňažnej sankcii v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý ktoré provádí Rámcové rozhodnutí rady ze dne 24.02.2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut. Slovenský zákonodárce tak zvolil cestu výčtu pohledávek, které jsou vymáhaný postupem dle zákona o správě a vymáhání soudních pohledávek, český zákonodárce naopak zvolil cestu stanovení obecných pravidel, na základě kterých se určí, zdali se pohledávky budou vymáhat postupem upraveným v daňovém řádu či nikoliv.

Slovenská úprava je v tomto ohledu pro adresáta norem přehlednější, jelikož výčet pohledávek je uveden v jednom zákoně, vedle toho v případě české právní úpravy lze zjistit způsob vymáhání pohledávek až nahlédnutím do jednotlivých právních norem, ve kterých je uvedeno, zdali konkrétní typ pohledávky (např. soudní poplatek) bude vymáhan postupem dle daňového řádu. Česká úprava naopak je odolnější vůči legislativním mezerám, jelikož díky obecné formulaci podmínek pro oprávněnost postupu vymáhání pohledávek dle daňového řádu by neměla nastat situace, že bude nejisté, jakým postupem má být konkrétní typ pohledávky vymáhan, tzn. zdali se jedná o pohledávku daňovou či nedaňovou. Pokud by k této situaci došlo, závazný výklad by poskytl soud.

⁴⁴⁷ Zákon č. 120/2001 Sb. zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, § 125

⁴⁴⁸ Vyhláška č. 329/2008 Sb. o centrální evidenci exekucí, § 5

⁴⁴⁹ Specializovaný trestní soud je trestním soudem, který je příslušný pro rozhodování ve věcech podezření pro taxativně vyjmenovaných trestných činech uvedených v § 14 zákona č. 301/2005 Z. z. TRESTNÝ PORIADOK, jedná se např. trestný úkladné vraždy nebo korupční trestné činy.

Souhrnný výčet pohledávek, tak jak jej obsahuje zákona o správě a vymáhání soudních pohledávek, v případě české právní úpravy neexistuje a (nejspíše) z tohoto důvodu je tento výčet uveden v instrukci o vymáhání pohledávek.

Na Slovensku mají pohledávky soudu výlučně postavení pohledávek nedaňových, jelikož se vymáhají prostřednictvím výkonu rozhodnutí.⁴⁵⁰ Soudní pohledávky tak nemají přednostní pořadí při pořadí vymáhání, jako je tomu v případě české právní úpravy. Zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek je vlastním procesním předpisem, který upravuje jednotlivé způsoby vymáhání pohledávek tak, že upravuje výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, což jsou z procesního hlediska nejjednodušší a nejméně nákladné způsoby vymáhání pohledávek. Zákon umožňuje Justiční pokladně, aby pověřila vymáháním pohledávek prostřednictvím srážek ze mzdy a příkázáním pohledávky soudního exekutora.⁴⁵¹ Na rozdíl od české právní úpravy, v případě, že se nepodaří vymoci pohledávku výše uvedenými způsoby, je Justiční pokladna povinna pověřit soudního exekutora výkonem rozhodnutí prodejem movitých a nemovitých věcí, prodejem cenných papírů, prodejem obchodního podílu a prodejem podniku. Tato úprava se přímo nabízí, jelikož vyjmenované způsoby vymáhání pohledávek jsou nákladnější co do personálu, tak co do materiálního vybavení (např. skladování sepsaného majetku, vozidla pro převoz sepsaného majetku). Soudní exekutoři tak mají lepší předpoklady pro vymáhání pohledávek výše uvedenými způsoby a navíc se s těmito způsoby vedení exekuce setkávají častěji.

11.4 Porovnání české a slovenské úpravy vymáhání pohledávek *de lege ferenda*

Slovenská právní úprava vymáhání pohledávek je ve srovnání s tou Českou výhodnější jak pro věřitele – Slovenskou republiku, tak i pro dlužníky. Díky centralizaci vymáhání a jasnému vymezení, jakým způsobem budou pohledávky vymáhány, mají dlužníci vyšší právní jistotu. V případě delegace některých způsobů vymáhání výlučně na soudní exekutory zde existuje (potencionální) záruka, že náročnější úkony bude činit profesionál s bohatou praxí – soudní exekutor, který je k tomu vybaven lépe jak po personální, tak

⁴⁵⁰ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohľadávok, § 6 odst. 1

⁴⁵¹ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohľadávok, § 10 odst. 2

po materiální stránce. Slovenská úprava těží zejména z místní příslušnosti soudních exekutorů, díky které nelze zvýhodňovat žádného z exekutorů, jelikož jsou tito exekutoři pověřováni na základě místní příslušnosti a na základě předem stanoveného algoritmu, tak aby byly případy jednotlivým exekutorům přidělovány náhodně a rovnoměrně.⁴⁵²

Nevýhodu slovenské úpravy vidím v tom, že dlužník, který nebydlí v Bratislavě a okolí bude mít o dost složitější a nákladnější přístup k Justiční pokladně. Nedostane se mu tak pomoci např. s žádostí o umožnění zaplatit dluh prostřednictvím měsíčních splátek.⁴⁵³

⁴⁵² Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov § 55 odst. 1 a odst. 2

⁴⁵³ Zákon č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok, § 4 odst. 11

12 Závěr

Na základě zjištěných údajů a s ohledem na stávající stav vymáhání pohledávek okresními soudy se domnívám, že aktuálně nastavený systém vymáhání pohledávek není ideální. Z popsaného postupu vymáhání pohledávek je zřejmé, že vymáhání justičních pohledávek není jednoduchou disciplínou a je nutné, aby se jí vymáhající soudní úředníci věnovali naplno a nikoliv pouze jako vedlejší činnosti vedle své hlavní činnosti například z pozice zaměstnance účtárny.

Justiční složky postrádají sjednocující metodiku, která by nepochybně zefektivnila vymáhání pohledávek, stejně tak postrádají vymáhající soudní úředníci systematickou přípravu a prohlubování znalostí o vymáhání pohledávek včetně práce s programem IRES, který ve výsledku spíše práci vymáhající soudních úředníků brzdí než ulehčuje. Problémy s neexistující metodikou a neexistencí vzdělávacích seminářů je možné vyřešit na úrovni jednoho odboru Ministerstva spravedlnosti, a to téměř bez dodatečných nákladů. Instrukce Ministerstva spravedlnosti o vymáhání pohledávek neplní funkci zmiňované metodiky, jelikož se omezuje pouze na rozbor a konkretizaci jednotlivých ustanovení daňového řádu a v některých případech tato instrukce dokonce nereaguje na již účinné novelizace daňového řádu. V případě obměny či aktualizace programu IRES se již jedná o problém, na jehož vyřešení by bylo nutné vynaložit větší náklady, nicméně se nejedná o problém neřešitelný a je možné, že by se díky této investici zvýšila úspěšnost vymáhání pohledávek a investice by tak byla návratná.

Návrh vlády na výlučné vymáhání pohledávek celními úřady není vhodným řešením, jelikož některé okresní soudy vykazují vysokou úspěšnost vymáhání pohledávek a není tedy vyloučeno, že v případě přesunu vymáhání justičních pohledávek na celní úřady by tato úspěšnost mohla klesnout. Stejně tak ne všichni zaměstnanci okresních soudů by uvítali změnu zaměstnavatele představující meziresortní přesun mezi Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem financí spojenou i se změnou místa výkonu práce a není vyloučené, že by se tito zaměstnanci raději přesunuli do soukromého sektoru. Mohlo by tak dojít k personálnímu nedostatku.

Jako ideální stav bych považoval možnost využití celních úřadů jako třetí cesty vedle vymáhání pohledávek zaměstnanci justičních složek a vymáhání

pohledávek soudními exekutory. Vedoucí justičních složek by si pak mohli zvolit sami postup, jakým budou vymáhat své pohledávky. Možnost, aby justiční pohledávky vymáhaly celní úřady by nepochybně ulevila zejména menším okresním soudům, které nedisponují takovými personálními prostředky pro to, aby mohly vyčlenit dostatečný počet zaměstnanců pro řádné vymáhání pohledávek nebo je objem spravovaných pohledávek okresním soudem tak nízký, že by vyčlenění jednoho zaměstnance pouze pro účely vymáhání pohledávek bylo zcela nadbytečné.

Systém, který je nastaven dnes, pokud je aplikován v souladu se soudní judikaturou nutí jednotlivé justiční složky vymáhat alespoň část pohledávek (ty s nízkou jistinou) vlastními silami. Ze získaných dat je zřejmé, že ne všechny soudy tuto judikaturu respektují a předávají k vymáhání i bagatelní pohledávky, kde je výše vymáhané povinnosti ve zjevném nepoměru k nákladům exekuce. Pokud by bylo umožněno vymáhání těchto pohledávek celními úřady, mohly by justiční složky, které se chtějí „zbavit“ povinnosti řádně vymáhat soudní pohledávky, předávat buď všechny pohledávky k vymáhání celním úřadům nebo předávat pohledávky s nízkou jistinou celním úřadům a s vyšší jistinou soudním exekutorům. Vzhledem k tomu, že soudní exekutoři jsou podnikatelé a vzájemně mezi sebou soupeří, mají též zájem na tom, aby vymohli co nejvyšší množství pohledávek, na rozdíl od zaměstnanců státního sektoru, kteří primárně nejsou hodnoceni na základě dosažených výkonů, ale na základě „odsloužených“ let. Od toho se odvíjí i snaha soudních exekutorů nabídnout oprávněným (a tedy i okresním soudům), co nejvíce dodatkových služeb, jako je například vzdálený přístup do exekučních spisů nebo bezplatné vyhotovování exekučních návrhů nebo poskytování souhrnných zpráv o stavu vymáhání pohledávek, což jsou výhody, které celní úřady nenabízejí.

Velkým problémem pro současný stav vymáhání pohledávek soudními exekutory by představovalo uzákonění místní příslušnosti soudních exekutorů. Téměř všechny smlouvy o vymáhání pohledávek uzavřené mezi soudy a soudními exekutory by musely být vypovězeny a soudy by se mohly obrátit pouze na soudní exekutory ve svém obvodu. Ne vždy mají soudní exekutoři sídlící v obvodu okresního soudu zájem na vymáhání justičních pohledávek. Ve výsledku by to vedlo k tomu, že by soudy, kterým se osvědčilo vymáhání pohledávek soudními exekutory, by byly nuceny se opět navrátit k vymáhání pohledávek vlastními silami. Některé exekutorské úřady se na vymáhání justiční

pohledávek zaměřují více (např. Exekutorský úřad Brno-město, soudní exekutor Mgr. Jaroslav Homola nebo Exekutorský úřad Praha-východ, soudní exekutor JUDr. Ivo Erbert). Tito exekutoři pak znají specifika vymáhání justičních pohledávek a mohou též poskytovat praktickou podporu při vymáhání pohledávek okresním soudům, pro které pohledávky vymáhají. Uzákoněním místní příslušnosti soudních exekutorů by tyto výhody odpadly.

V rámci organizace vymáhání pohledávek se lze také inspirovat úpravou, kterou zvolila Slovenská republika, které centralizovala vymáhání soudních pohledávek na úrovni Krajského soudu v Bratislavě. Centralizací vymáhání pohledávek v České republice na úrovni dvou Vrchních soudů by se sjednotily postupy při vymáhání pohledávek. Mohlo by se též jednat o cestu zvýšení odbornosti vymáhajících soudních úředníků, jelikož vzdělávání vymáhajících soudních úředníků by probíhala v rámci jednoho soudu (Vrchního soudu v Praze a Vrchního soudu v Olomouci). Stejně tak by se eliminovala problematika meziresortní spolupráce, jelikož by pohledávky vznikaly a byly vymáhány v rámci resortu Ministerstva spravedlnosti.

Zákonodárce a stejně tak Ministerstvo spravedlnosti má široké možnosti jak zlepšit stav vymáhání justičních pohledávek. Bohužel, tento momentálně neuspokojivý stav vymáhání pohledávek se oba výše uvedení snaží řešit zcela nevhodným způsobem.

Hlavním cílem práce bylo popsat vymáhání daňových pohledávek z pohledu vymáhajících soudních úředníků. Domnívám se, že tento cíl práce splnila, jelikož dává vymáhajícím soudním úředníkům podrobný rozbor problematiky vymáhání daňových pohledávek v širších souvislostech od vzniku daňové pohledávky a až do jejího úplného vymožení nebo ukončení vymáhání pohledávky jiným způsobem.

Dalším cílem práce bylo zmapovat stav vymáhání pohledávek při jednotlivých okresních soudech. Tento cíl práce nepochybně splnila, když komplexně získala a zpracovala data o stavu vymáhání pohledávek okresními soudy za rok 2020 a tato data porovnála. Získaná empirická data o stavu vymáhání pohledávek okresními soudy v České republice představují ideologicky nezátížená fakta o stavu vymáhání pohledávek okresními soudy a nepochybně mohou být použitelná pro případné návrhy zlepšení resp. zefektivnění vymáhání pohledávek okresními soudy.

13 Resumé

This rigorous work comprehensively focuses on the issue of debt collection of district courts claims. Debt collection of court claims in the Czech Republic is the responsibility of individual courts, which collects debts on their own. In the paper, the reader will learn the basic division of court claims, which are tax claims and non-tax claims, including a specific description of the origin of individual types of tax claims and non-tax claims.

The vast majority of district court claims are tax claims. For the same reason, therefore, this work deals mostly with the process of debt collection of tax claims. Tax Regulations Act No. 280/2009 Coll. can be considered an essential legal norm for the debt collection of tax claims especially the part, which contains rules of tax execution. Due to the subsidiary relationship between the Tax Regulations Act and Act No. 99/1963 Coll. the Code of Civil Procedure, the reader will also come across an interpretation of the provisions of Act No. 99/1963 Coll. the Code of Civil Procedure, in particular with Part Six which includes the rules of the enforcement of court judgments. For all organizational units of court system, and thus also for district courts is binding also the Instruction of the Ministry of Justice No. 1/2013 CJI on the debt collection of judicial claims. Detailed explanation and commentary on the instruction is also part of this rigorous work.

The work set itself the task of describing the whole process of debt collection by the district courts. Thus, in addition to legal procedural provisions, the thesis also deals with the practical part of debt collection and specific specifics of debt collection by district courts. In this work, the reader will learn about the programs that district court officials use to recover receivables, the benefits of these programs, as well as the disadvantages of these programs. Among the specific specifics of debt collection by the district courts is the procedure for obtaining information on the debtor's property, ordering tax executions, ordering postpones in the collection of tax debts, dealing with proposals for postponement and cessation of tax execution. Furthermore, the work deals marginally with the relationship between tax execution and insolvency proceedings, including a description of how the district court officials should proceed in the case of ongoing or newly initiated insolvency proceedings.

At present, district courts can enforce their claims either on their own or through bailiffs. The research part of the work examined and compared the success of debt collection by courts, which recover court claims exclusively by themselves and courts which collect debts hybrid ie. both by themselves and through bailiffs and courts which enforce court claims exclusively through bailiffs. The result of the research was that district courts that enforce court claims on their own were 4% more successful in debts collection in 2020, which in my opinion is a negligible difference.

However, debt collection exclusively by district courts is incomparably more expensive and more burdensome for the state budget. District courts have to incur additional costs in debt collection, such as postage, fares, storage costs when carrying out mobile tax execution, and many more. These expenditures are state budget expenditures. Obligation to pay the costs of tax execution by the debtor cannot objectively cover the real costs of debt collection. In addition, there is no guarantee that the costs of tax execution will be recovered at all, as the solvency of the debtors is mostly weak. If the receivables are recovered by a bailiff, the costs of execution is business risk of the bailiff, and he can not request these cost to be paid by district court even if he fails to recover the claim. The Constitutional Court is also behind this interpretation.

The work also deals with the rules under which district courts (but also other legal entities, such as municipalities) can transfer claims for recovery to a bailiff. From the research, I found out that most of the monitored district courts, which use the services of a bailiff for debt collection transfer all court claims to the bailiff for recovery, regardless of the value of the court claim. However, this situation is in conflict with the constant case law of the Supreme Administrative Court, the Supreme Court and the Constitutional Court, and there is a risk that if these tax executions would be stopped by court, the Czech Republic will have to pay damages for illegal tax executions to debtors.

I also dealt with the topic of transferring court claims for debt collection to customs authorities. In the Czech Republic, it is not possible for district courts to transfer court claims to customs authorities for debt collection, as municipalities, can do so. I find this situation unfortunate, as I believe that it would allow small district courts in particular, which do not have a large number of staff, to get rid of one agenda, both professionally and administratively demanding. The

disadvantage, however, is that the costs of debt collection would again be borne by the state budget and not by the debtor himself who caused the debt.

Finally, the work compares the legal regulation and organization of court claims debt collection in the Czech Republic and the Slovak Republic. The Slovak Republic has embarked on the path of centralization of debt collection, where all debt collection are recovered by the Judicial Treasury, which is located in capital city Bratislava. Judicial Treasury collects debts only by the easiest legal ways, such as execution by deduction from wages while in the case of execution by sale of movable and immovable property, the execution is taken over by a bailiff.

14 Seznam použitých pramenů

14.1 Právní předpisy

Zákon č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád

Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád

Zákon č. 120/2001 Sb. zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích

Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád

Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

Zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů)

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce

Zákon č. 456/2011 Sb. o Finanční správě České republiky

Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků

Zákon č. 71/1967 Sb. o správním řízení

Zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky

Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů

Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí

Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty
Zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční
Zákon č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách
Zákon č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních
Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích
Zákon č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích
Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky
Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)
Zákon č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti
Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře
Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí
Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění
Zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění
Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění
Zákon č. 551/1991 Sb. o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky
Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
Zákon č. 256/2013 Sb. o katastru nemovitostí (katastrální zákon)
Zákon č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb.
Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
Zákon č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)
Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu
Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách
Zákon č. 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník

Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 240/2013 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech

Zákon č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu

Nářízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Vyhláška Ministerstva financí č. 81/2019 Sb. o vzorech služebního průkazu v orgánu finanční správy

Nářízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení

Nářízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 458/2009 Sb. kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady

Vyhláška Ministerstva financí č. 286/2012 Sb. o vnějším označení, odznacích, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy

Vyhláška Ministerstva financí č. 16/1962 Sb. o řízení ve věcech daní a poplatků

Vyhláška 358/2013 Sb. o poskytování údajů z katastru nemovitostí

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb. o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů, která je ve vztahu speciality k úpravě uvedené v občanském soudním řádu a navazujících předpisech.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb. vyhláška o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem

Vyhláška č. 329/2008 Sb. o centrální evidenci exekucí

Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2013 SIS o vymáhání pohledávek
Rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování
zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut
Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohřadávok
Zákon č. 563/2009 Z. z. o správě daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení
niektorých zákonov
Zákon č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok
Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný
poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov
Zákon č. 374/2014 Z. z. o pohřadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých
zákonov
Zákon č. 301/2005 Z. z. TRESTNÝ PORIADOK
Zákon č. 183/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí o peňaznej sankcii v
Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

14.2 Literatura

HENDRYCH, Dušan. *Právnícký slovník* [online]. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009 [cit. 2020-10-18]. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

WALTR, Robert. *Zákon o soudních poplatcích a předpisy související: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy malé komentáře. ISBN 978-80-7400-435-3.

HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.

LICHNOVSKÝ, Ondřej. *Daňový řád: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-604-3.

DRÁPAL, Ljubomír. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2009. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k ...* Praha: Leges, 2010-. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

14.3 Judikatura

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27.09.2019, čj. 5 As 212/2019-40, č. 3932/2019 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.08.2004, čj. 2 Afs 47/2004-83, č. 398/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20.04.2010, čj. 1 As 9/2008–133, č. 2092/2010 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08.10.2014 sp. zn. 3 Tz 45/2014, uveřejněný pod číslem 27/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22.09.2009, č. j. 11 Co 309/2009 – 81

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.12.2017, sp. zn. 21 Cdo 4336/2017, Soubor civilních rozhodnutí a stanovisek NS, 3/2019, C 17087

14.4 Články a ostatní prameny

Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2017 Sb. kterým se mění některé zákony v oblasti daní

Důvodová zpráva k zákonu č. 280/2009 Sb. daňový řád

DRÁPAL, Jakub. Likvidační povaha pokuty ve správním trestání. Článek dostupný na: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-7-2018.aspx>

Poznámky ze semináře s JUDr. Bc. Jiřím Říhou, Ph.D. soudcem Nejvyššího soudu České republiky

Úhrada pokut. Článek dostupný online na: www.e-justice.europa.eu

Sněmovní tisk č. 762/0

15 Seznam zkratek

Úplné znění	Zkratka
Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád	daňový řád
Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník	občanský zákoník
Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 3/2013 SIS o vymáhání pohledávek	instrukce o vymáhání pohledávek
Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád	občanský soudní řád
Zákon č. 120/2001 Sb. zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů	exekuční řád
Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích	zákon o soudních poplatcích
Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád	správní řád
Okresní správa sociálního zabezpečení	OSSZ
Česká správa sociálního zabezpečení	ČSSZ
Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník	trestní zákoník
Zákon č. 7/2002 Sb. o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů	kárný řád
Zákon č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	zákon o majetku České republiky
Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce	zákoník práce
Nařízení vlády č. 222/2010 Sb. o katalogu prací ve veřejných službách a správě	katalog prací
Nařízení vlády č. 341/2017 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě	nařízení vlády o platových poměrech
Zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků	zákon o správě daní a poplatků
Nařízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postizitelná srážkami bez omezení	nařízení o nezabavitelných částkách
Zákon č. 65/2001 Z. z. o správě a vymáhání soudních pohledávek	zákon o správě a vymáhání soudních pohledávek

16 Přílohy

Příloha č. 1 – Vzor exekučního příkazu

PŘEDSEDKYNĚ OKRESNÍHO SOUDU V MOSTĚ

Moskevská 2, 434 74 Most
tel.: 477 104 711, fax: 477 104 712, e-mail: podatelna@osoud.mst.justice.cz, IDDS: bucabp5

«Titul_pred_do»«Jméno_dododb»
«Přesný_název_dododb»«NarozenDat_dododb»
«Ulice_dododb» «Číslo_popis_dododb»
«PSC_dododb» «Město_dododb»

Č. EP /20

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Předsedkyně Okresního soudu v Mostě jako správce daně rozhodla podle § 178 odst. 1 a odst. 5. písm. b) a § 190 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „d. ř.“) a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o. s. ř.) takto:

nařizuje se daňová exekuce

na rozhodnutí Okresního soudu v Mostě, ze dne , č. j. «Spis_značka», které nabylo právní moci dne a vykonatelnosti dne pro povinnost uhradit soudní poplatek ve výši

na rozhodnutí Okresního soudu v Mostě, ze dne , č. j. «Spis_značka», které nabylo právní moci dne a vykonatelnosti dne pro povinnost uhradit náklady trestního řízení ve výši

na rozhodnutí Okresního soudu v Mostě, ze dne , č. j. «Spis_značka», které nabylo právní moci dne a vykonatelnosti dne pro povinnost uhradit náklady civilního řízení ve výši

na rozhodnutí Okresního soudu v Mostě, ze dne , č. j. «Spis_značka», které nabylo právní moci dne a vykonatelnosti dne pro povinnost uhradit náklady za obhajobu advokátem ve výši

přikázáním pohledávky z účtu/účtů u poskytovatele platebních služeb

k vymožení:

- a) vykonatelného nedoplatku na nákladech trestního řízení v částce «Zbývá_uhradit» Kč
 - b) vykonatelného nedoplatku na v částce Kč
 - c) nákladů za nařízení exekuce ve výši Kč,
- Celkem Kč

Nedoplatek je přednostní pohledávkou (§ 177 odst. 1 d. ř. ve spojení s § 279 odst. 2 o. s. ř.).

Náklady za nařízení exekuce budou hrazeny jako první v pořadí (§ 184 odst. 3 d. ř.).

Poskytovatel platebních služeb je povinen od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce nevyplácet peněžní prostředky z účtu dlužníka, ze kterého je

příkázána pohledávka, neprovádět na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládat, a to až do výše částky uvedené v exekučním příkazu; to se týká i peněžních prostředků, které dojdou na tento účet do 6 měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu (§ 190 odst. 2 d. ř.), s výjimkou peněžních prostředků, které jsou určeny pro výplatu mezd ve smyslu § 304a o. s. ř.

Odespané prostředky z účtu/účtů dlužníka převedte správci daně v následujícím pořadí na účet č.:

1. 19-227491/0710 vedený u ČNB Praha 1, Na Příkopě 864/28, částku Kč s uvedením variabilního symbolu 60
2. -227491/0710 vedený u ČNB Praha 1, Na Příkopě 864/28, částku Kč s uvedením variabilního symbolu

Tento příkaz se vztahuje na všechny peněžní prostředky dlužníka na účtu/účtech. Srážky z jednotlivých účtů provádějte v následujícím pořadí:

1. účet číslo
2. účet číslo

Odůvodnění:

Shora uvedenými rozhodnutími byla dlužníkovi uložena povinnost zaplatit České republice-Okresnímu soudu v Mostě na nákladech (trestního řízení , civilního řízení) v celkové výši Kč. Dlužník svou povinnost nesplnil, když neuhradil ničeho, a to ani poté, kdy mu byla doručena výzva k zaplacení. / Dlužník svou povinnost nesplnil, když uhradil pouze Kč.

Povinnost dlužníka uhradit náklady za nařízení daňové exekuce je v souladu s § 183 odst. 1 d. ř. a činí 2% z částky, nejméně však 500 Kč a nejvýše 500 000 Kč.

Povinnost úhrady exekučních nákladů za nařízení exekuce vzniká vydáním tohoto rozhodnutí (§ 183 odst. 1 d. ř.).

Poučení:

Proti tomuto exekučnímu příkazu nelze uplatnit opravné prostředky (§ 178 odst. 4 d. ř.).

Proti výroku o stanovení výše nákladů za nařízení exekuce je přípustné odvolání, které nemá odkladný účinek. Odvolání lze podat do 15 dnů ode dne doručení tohoto exekučního příkazu. Odvolání se podává u nadepsaného správce daně.

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob. To neplatí pro daňový subjekt, pokud jde o informace získané nebo použité při správě jeho daní (§ 52 d. ř.).

Fyzická osoba, která je vázána povinností mlčenlivosti za podmínek dle d. ř., se dopustí přestupku tím, že tuto povinnost poruší. Za přestupek lze uložit pokutu do výše 500 000 Kč (§ 246 d. ř.)

Most «Systémové_datum»

«Uživatel_jméno» «Uživatel_příjmení»
vymáhající úřednice
jako pověřený zaměstnanec správce daně

Příloh č. 2 - Anonymizovaná data o vymáhání pohledávek – objem aktivních pohledávek a objem plateb

Soud	Objem aktivních pohledávek	Objem plateb
Okresní soud 1	315 607 930,00 Kč	17 313 930,00 Kč
Okresní soud 2	240 597 390,00 Kč	25 211 890,00 Kč
Okresní soud 3	140 273 197,00 Kč	16 842 950,00 Kč
Okresní soud 4	123 995 700,00 Kč	11 329 840,00 Kč
Okresní soud 5	102 381 626,17 Kč	8 582 268,40 Kč
Okresní soud 6	101 247 490,00 Kč	10 917 390,00 Kč
Okresní soud 7	99 754 610,00 Kč	7 456 110,00 Kč
Okresní soud 8	99 039 000,00 Kč	15 234 010,00 Kč
Okresní soud 9	97 883 549,14 Kč	10 198 270,56 Kč
Okresní soud 10	97 852 810,00 Kč	14 520 060,00 Kč
Okresní soud 11	89 110 910,00 Kč	5 601 530,00 Kč
Okresní soud 12	88 664 960,00 Kč	13 280 630,00 Kč
Okresní soud 13	85 696 400,00 Kč	9 826 170,00 Kč
Okresní soud 14	81 825 178,08 Kč	5 871 473,54 Kč
Okresní soud 15	78 892 690,00 Kč	11 219 540,00 Kč
Okresní soud 16	76 940 967,81 Kč	3 057 054,66 Kč
Okresní soud 17	74 907 210,00 Kč	5 783 730,00 Kč
Okresní soud 18	71 683 158,79 Kč	15 770 743,70 Kč
Okresní soud 19	69 555 100,00 Kč	9 417 890,00 Kč
Okresní soud 20	66 630 230,00 Kč	5 478 120,00 Kč
Okresní soud 21	65 461 130,00 Kč	11 647 370,00 Kč
Okresní soud 22	60 196 780,00 Kč	6 680 660,00 Kč
Okresní soud 23	58 769 910,00 Kč	7 159 440,00 Kč
Okresní soud 24	56 896 350,00 Kč	2 876 400,00 Kč

Okresní soud 25	56 139 710,00 Kč	8 585 280,00 Kč
Okresní soud 26	55 890 330,00 Kč	6 441 080,00 Kč
Okresní soud 27	54 664 320,00 Kč	7 411 780,00 Kč
Okresní soud 28	51 828 580,00 Kč	7 879 830,00 Kč
Okresní soud 29	51 398 338,02 Kč	7 990 254,41 Kč
Okresní soud 30	50 772 330,00 Kč	4 897 040,00 Kč
Okresní soud 31	50 227 770,00 Kč	7 000 990,00 Kč
Okresní soud 32	49 413 060,00 Kč	7 071 060,00 Kč
Okresní soud 33	49 141 130,00 Kč	8 530 230,00 Kč
Okresní soud 34	47 727 874,14 Kč	7 726 933,11 Kč
Okresní soud 35	43 722 630,00 Kč	9 118 340,00 Kč
Okresní soud 36	40 104 134,00 Kč	7 065 696,00 Kč
Okresní soud 37	39 491 080,00 Kč	5 896 790,00 Kč
Okresní soud 38	38 421 310,52 Kč	7 256 690,51 Kč
Okresní soud 39	37 900 689,40 Kč	4 914 811,27 Kč
Okresní soud 40	37 842 000,00 Kč	3 435 000,00 Kč
Okresní soud 41	37 182 040,00 Kč	9 593 610,00 Kč
Okresní soud 42	37 161 110,00 Kč	4 843 260,00 Kč
Okresní soud 43	35 098 270,00 Kč	6 305 840,00 Kč
Okresní soud 44	34 649 130,00 Kč	5 948 120,00 Kč
Okresní soud 45	34 392 560,00 Kč	6 081 960,00 Kč
Okresní soud 46	32 925 340,00 Kč	7 354 960,00 Kč
Okresní soud 47	32 578 530,00 Kč	7 095 460,00 Kč
Okresní soud 48	31 809 890,00 Kč	2 812 620,00 Kč
Okresní soud 49	31 720 410,00 Kč	6 823 590,00 Kč
Okresní soud	30 252 927,00 Kč	5 693 526,00 Kč

50		
Okresní soud 51	29 319 760,57 Kč	5 360 060,00 Kč
Okresní soud 52	29 237 070,00 Kč	4 250 230,00 Kč
Okresní soud 53	28 872 990,00 Kč	5 184 250,00 Kč
Okresní soud 54	28 280 310,00 Kč	5 254 960,00 Kč
Okresní soud 55	25 683 530,00 Kč	5 087 530,00 Kč
Okresní soud 56	25 240 800,00 Kč	4 485 980,00 Kč
Okresní soud 57	24 982 400,00 Kč	3 873 480,00 Kč
Okresní soud 58	23 251 850,00 Kč	6 426 410,00 Kč
Okresní soud 59	22 974 450,00 Kč	5 844 440,00 Kč
Okresní soud 60	22 431 340,00 Kč	3 459 380,00 Kč
Okresní soud 61	22 109 120,00 Kč	3 252 240,00 Kč
Okresní soud 62	20 322 900,00 Kč	3 141 700,00 Kč
Okresní soud 63	18 197 050,00 Kč	5 094 250,00 Kč
Okresní soud 64	17 975 270,00 Kč	3 151 710,00 Kč
Okresní soud 65	17 939 717,44 Kč	3 374 807,32 Kč
Okresní soud 66	17 453 406,27 Kč	5 583 099,23 Kč
Okresní soud 67	17 326 147,96 Kč	4 629 880,11 Kč
Okresní soud 68	16 916 550,00 Kč	3 592 840,00 Kč
Okresní soud 69	16 606 445,18 Kč	3 519 380,19 Kč
Okresní soud 70	16 350 630,00 Kč	3 791 260,00 Kč
Okresní soud 71	15 871 410,00 Kč	3 079 470,00 Kč
Okresní soud 72	13 934 200,00 Kč	2 923 440,00 Kč
Okresní soud 73	13 922 897,12 Kč	5 243 564,79 Kč
Okresní soud 74	13 110 540,00 Kč	5 847 450,00 Kč
Okresní soud 75	12 853 300,00 Kč	6 750 230,00 Kč

Okresní soud 76	12 291 030,00 Kč	3 696 720,00 Kč
Okresní soud 77	5 775 490,00 Kč	2 488 140,00 Kč
Okresní soud 78	49 555 770,00 Kč	5 048 080,00 Kč

Příloha č. 3 - Anonymizovaná data o vymáhání pohledávek – odepsané pohledávky v Kč a v %

Soud	Odepsané pohledávky v Kč	Odepsané pohledávky v %
Okresní soud 1	5 314 240,00 Kč	1,68 %
Okresní soud 2	3 283 640,00 Kč	1,36 %
Okresní soud 3	502 620,00 Kč	0,36 %
Okresní soud 4	1 929 970,00 Kč	1,56 %
Okresní soud 5	2 321 827,83 Kč	2,27 %
Okresní soud 6	952 900,00 Kč	0,94 %
Okresní soud 7	4 000,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 8	618 770,00 Kč	0,62 %
Okresní soud 9	623 680,75 Kč	0,64 %
Okresní soud 10	575 980,00 Kč	0,59 %
Okresní soud 11	791 060,00 Kč	0,89 %
Okresní soud 12	1 348 860,00 Kč	1,52 %
Okresní soud 13	1 978 790,00 Kč	2,31 %
Okresní soud 14	1 903 505,99 Kč	2,33 %
Okresní soud 15	466 290,00 Kč	0,59 %
Okresní soud 16	688 211,28 Kč	0,89 %
Okresní soud 17	1 366 360,00 Kč	1,82 %
Okresní soud 18	820 839,55 Kč	1,15 %
Okresní soud 19	1 742 020,00 Kč	2,50 %
Okresní soud 20	3 047 100,00 Kč	4,57 %
Okresní soud 21	11 710 730,00 Kč	17,89 %
Okresní soud 22	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 23	2 059 960,00 Kč	3,51 %
Okresní soud 24	99 273,00 Kč	0,17 %
Okresní soud 25	3 864 060,00 Kč	6,88 %
Okresní soud 26	80 500,00 Kč	0,14 %
Okresní soud 27	957 020,00 Kč	1,75 %

Okresní soud 28	128 900,00 Kč	0,25 %
Okresní soud 29	3 265 684,89 Kč	6,35 %
Okresní soud 30	1 008 210,00 Kč	1,99 %
Okresní soud 31	501 530,00 Kč	1,00 %
Okresní soud 32	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 33	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 34	690 989,24 Kč	1,45 %
Okresní soud 35	799 270,00 Kč	1,83 %
Okresní soud 36	552 326,00 Kč	1,38 %
Okresní soud 37	117 780,00 Kč	0,30 %
Okresní soud 38	480 116,12 Kč	1,25 %
Okresní soud 39	346 660,65 Kč	0,91 %
Okresní soud 40	367 000,00 Kč	0,97 %
Okresní soud 41	5 447 360,00 Kč	14,65 %
Okresní soud 42	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 43	376 760,00 Kč	1,07 %
Okresní soud 44	406 619,00 Kč	1,17 %
Okresní soud 45	353 240,00 Kč	1,03 %
Okresní soud 46	114 130,00 Kč	0,35 %
Okresní soud 47	512 929,37 Kč	1,57 %
Okresní soud 48	491 190,00 Kč	1,54 %
Okresní soud 49	8 264 620,00 Kč	26,05 %
Okresní soud 50	4 569 261,00 Kč	15,10 %
Okresní soud 51	343 257,10 Kč	1,17 %
Okresní soud 52	302 118,44 Kč	1,03 %
Okresní soud	509 430,00 Kč	1,76 %

53		
Okresní soud 54	696 650,00 Kč	2,46 %
Okresní soud 55	120 160,00 Kč	0,47 %
Okresní soud 56	222 610,00 Kč	0,88 %
Okresní soud 57	245 880,00 Kč	0,98 %
Okresní soud 58	555 910,00 Kč	2,39 %
Okresní soud 59	353 110,00 Kč	1,54 %
Okresní soud 60	306 670,00 Kč	1,37 %
Okresní soud 61	167 090,00 Kč	0,76 %
Okresní soud 62	5 568 150,00 Kč	27,40 %
Okresní soud 63	529 520,00 Kč	2,91 %
Okresní soud 64	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 65	595 194,27 Kč	3,32 %
Okresní soud 66	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 67	198 632,35 Kč	1,15 %
Okresní soud 68	190 880,00 Kč	1,13 %
Okresní soud 69	181 811,74 Kč	1,09 %
Okresní soud 70	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 71	0,00 Kč	0,00 %
Okresní soud 72	838 300,00 Kč	6,02 %
Okresní soud 73	405 396,00 Kč	2,91 %
Okresní soud 74	628 450,00 Kč	4,79 %
Okresní soud 75	219 350,00 Kč	1,71 %
Okresní soud 76	466 730,00 Kč	3,80 %
Okresní soud 77	1 079 200,00 Kč	18,69 %
Okresní soud 78	8 666 270,00 Kč	17,49 %

Příloha č. 4 - Anonymizovaná data o vymáhání pohledávek – konečný stav
objemu aktivních pohledávek k 31. 12. 2020

Okresní soud 1	260 672 870,00 Kč
Okresní soud 2	243 333 150,00 Kč
Okresní soud 3	128 248 666,00 Kč
Okresní soud 4	124 505 410,00 Kč
Okresní soud 5	102 308 167,89 Kč
Okresní soud 6	103 153 440,00 Kč
Okresní soud 7	99 795 870,00 Kč
Okresní soud 8	98 236 820,00 Kč
Okresní soud 9	99 617 166,82 Kč
Okresní soud 10	102 780 000,00 Kč
Okresní soud 11	90 009 640,00 Kč
Okresní soud 12	96 990 520,00 Kč
Okresní soud 13	88 539 010,00 Kč
Okresní soud 14	82 651 743,38 Kč
Okresní soud 15	83 420 360,00 Kč
Okresní soud 16	79 998 022,47 Kč
Okresní soud 17	69 310 390,00 Kč
Okresní soud 18	67 378 906,98 Kč
Okresní soud 19	68 151 820,00 Kč
Okresní soud 20	64 707 700,00 Kč
Okresní soud 21	51 838 530,00 Kč
Okresní soud 22	60 431 390,00 Kč
Okresní soud 23	53 654 520,00 Kč
Okresní soud 24	58 347 850,00 Kč
Okresní soud 25	5 239 480,00 Kč
Okresní soud 26	60 927 420,00 Kč
Okresní soud 27	51 509 160,00 Kč
Okresní soud 28	51 554 230,00 Kč

Okresní soud 29	50 482 680,30 Kč
Okresní soud 30	49 877 290,00 Kč
Okresní soud 31	47 258 970,00 Kč
Okresní soud 32	49 301 080,00 Kč
Okresní soud 33	52 051 110,00 Kč
Okresní soud 34	45 394 716,97 Kč
Okresní soud 35	42 413 310,00 Kč
Okresní soud 36	41 898 981,00 Kč
Okresní soud 37	40 878 260,00 Kč
Okresní soud 38	39 548 684,70 Kč
Okresní soud 39	40 202 170,04 Kč
Okresní soud 40	38 660 000,00 Kč
Okresní soud 41	38 682 710,00 Kč
Okresní soud 42	37 883 380,00 Kč
Okresní soud 43	35 545 350,00 Kč
Okresní soud 44	35 738 800,00 Kč
Okresní soud 45	35 807 340,00 Kč
Okresní soud 46	32 779 230,00 Kč
Okresní soud 47	33 539 150,00 Kč
Okresní soud 48	32 517 470,00 Kč
Okresní soud 49	26 746 180,00 Kč
Okresní soud 50	30 197 355,00 Kč
Okresní soud 51	28 838 048,21 Kč
Okresní soud 52	31 045 315,00 Kč
Okresní soud 53	29 693 090,00 Kč
Okresní soud	28 087 888,00 Kč

54	
Okresní soud 55	26 496 440,00 Kč
Okresní soud 56	24 859 990,00 Kč
Okresní soud 57	25 125 820,00 Kč
Okresní soud 58	24 947 450,00 Kč
Okresní soud 59	24 220 930,00 Kč
Okresní soud 60	23 941 850,00 Kč
Okresní soud 61	21 688 700,00 Kč
Okresní soud 62	2 183 150,00 Kč
Okresní soud 63	19 459 010,00 Kč
Okresní soud 64	19 756 580,00 Kč
Okresní soud 65	18 039 936,39 Kč
Okresní soud 66	18 913 111,24 Kč
Okresní soud 67	15 307 932,91 Kč
Okresní soud 68	16 366 600,00 Kč
Okresní soud 69	17 090 458,84 Kč
Okresní soud 70	16 516 210,00 Kč
Okresní soud 71	15 681 860,00 Kč
Okresní soud 72	14 220 200,00 Kč
Okresní soud 73	14 869 373,70 Kč
Okresní soud 74	12 164 360,00 Kč
Okresní soud 75	14 010 880,00 Kč
Okresní soud 76	13 227 830,00 Kč
Okresní soud 77	5 231 030,00 Kč
Okresní soud 78	37 423 940,00 Kč

Příloha č. 5 - Anonymizovaná data o vymáhání pohledávek – úspěšnost vymáhání pohledávek

Soud	(Objem plateb/počáteční zůstatek)*100
Okresní soud 1	5,49 %
Okresní soud 2	10,48 %
Okresní soud 3	12,01 %
Okresní soud 4	9,14 %
Okresní soud 5	8,38 %
Okresní soud 6	10,78 %
Okresní soud 7	7,47 %
Okresní soud 8	15,38 %
Okresní soud 9	10,42 %
Okresní soud 10	14,84 %
Okresní soud 11	6,29 %
Okresní soud 12	14,98 %
Okresní soud 13	11,47 %
Okresní soud 14	7,18 %
Okresní soud 15	14,22 %
Okresní soud 16	3,97 %
Okresní soud 17	7,72 %
Okresní soud 18	22,00 %
Okresní soud 19	13,54 %
Okresní soud 20	8,22 %
Okresní soud 21	17,79 %
Okresní soud 22	11,10 %
Okresní soud 23	12,18 %
Okresní soud 24	5,06 %
Okresní soud 25	15,29 %
Okresní soud 26	11,52 %
Okresní soud 27	13,56 %

Okresní soud 28	15,20 %
Okresní soud 29	15,55 %
Okresní soud 30	9,65 %
Okresní soud 31	13,94 %
Okresní soud 32	14,31 %
Okresní soud 33	17,36 %
Okresní soud 34	16,19 %
Okresní soud 35	20,85 %
Okresní soud 36	17,62 %
Okresní soud 37	14,93 %
Okresní soud 38	18,89 %
Okresní soud 39	12,97 %
Okresní soud 40	9,08 %
Okresní soud 41	25,80 %
Okresní soud 42	13,03 %
Okresní soud 43	17,97 %
Okresní soud 44	17,17%
Okresní soud 45	17,68 %
Okresní soud 46	22,34 %
Okresní soud 47	21,78 %
Okresní soud 48	8,84 %
Okresní soud 49	21,51 %
Okresní soud 50	18,82 %
Okresní soud 51	18,28 %
Okresní soud 52	14,54 %
Okresní soud	17,96 %

53	
Okresní soud 54	18,58 %
Okresní soud 55	19,81 %
Okresní soud 56	17,77 %
Okresní soud 57	15,50 %
Okresní soud 58	27,64 %
Okresní soud 59	25,44 %
Okresní soud 60	15,42 %
Okresní soud 61	14,71 %
Okresní soud 62	15,46 %
Okresní soud 63	27,99 %
Okresní soud 64	17,53 %
Okresní soud 65	18,81 %
Okresní soud 66	31,99 %
Okresní soud 67	26,72 %
Okresní soud 68	21,24 %
Okresní soud 69	21,19 %
Okresní soud 70	23,19 %
Okresní soud 71	19,40 %
Okresní soud 72	20,98 %
Okresní soud 73	37,66%
Okresní soud 74	44,60 %
Okresní soud 75	52,52 %
Okresní soud 76	30,08 %
Okresní soud 77	43,08 %
Okresní soud 78	10,19 %

Příloha č. 6 Anonymizovaná data o vymáhání pohledávek – organizace vymáhání pohledávek

Soud	Organizace vymáhání
Okresní soud 1	4 vymáhající úředníci
Okresní soud 2	4 vymáhající úřednice
Okresní soud 3	6 vymáhajících úřednic
Okresní soud 4	2 vymáhající úředníci
Okresní soud 5	3 vymáhající úřednice + 0,5 vedoucí
Okresní soud 6	3 vymáhající úřednice
Okresní soud 7	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 8	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 9	nemají spec. oddělení - účtárna 3 zaměstnanci
Okresní soud 10	3 vymáhající úřednice
Okresní soud 11	1,5 vymáhajících úředníků
Okresní soud 12	2 vymáhající úředníci
Okresní soud 13	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 14	2,5 vymáhajících úřednic
Okresní soud 15	3 vymáhající úředníci
Okresní soud 16	2 vymáhající úředníci + účtárna
Okresní soud 17	2,5 vymáhajících úřednic
Okresní soud 18	nemají spec. oddělení, dělá účtárna
Okresní soud 19	3 vymáhající úřednice
Okresní soud 20	1,5 vymáhajících úředníků
Okresní soud 21	nemají spec. Oddělení, 2 pracovnice na 1/2
Okresní soud 22	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 23	1,3 vymáhající úřednice
Okresní soud 24	? vymáhajících úředníků, neuvedeno v rozvrhu
Okresní soud 25	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 26	4 vymáhající úřednice
Okresní soud 27	2 vymáhající úřednice

Okresní soud 28	1,5 vymáhajících úřednic
Okresní soud 29	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 30	1,2 vymáhající úřednice
Okresní soud 31	1 vymáhající úřednice + 2 pracovnice na ½ úvazku
Okresní soud 32	2 vymáhající úředníci
Okresní soud 33	1,5 vymáhající úřednice
Okresní soud 34	3,9 vymáhajících úředníků
Okresní soud 35	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 36	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 37	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 38	nemají spec. oddělení, 2 pracovnice
Okresní soud 39	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 40	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 41	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 42	nemají spec. oddělení, 2 zaměstnanci
Okresní soud 43	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 44	1 vymáhající úředníci
Okresní soud 45	4 vymáhající úřednice
Okresní soud 46	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 47	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 48	nemají spec. oddělení, 2 pracovnice
Okresní soud 49	nemají spec. oddělení, 4 pracovníci
Okresní soud 50	? vymáhajících úředníků, neuvedeno v rozvrhu
Okresní soud 51	1,5 vymáhajících úředníků
Okresní soud 52	1 vymáhající úředníci + 2 nespec. (mzdová, správkyňe aplikace)
Okresní soud	2 vymáhající úřednice

53	
Okresní soud 54	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 55	2 vymáhající úřednice + 1 VSÚ exe příkazy
Okresní soud 56	1 vymáhající úřednice + 0,35 VSÚ
Okresní soud 57	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 58	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 59	2 vymáhající úřednice
Okresní soud 60	nemají spec. Oddělení - účtárna 2 zaměstnanci
Okresní soud 61	2 vymáhající úředníci
Okresní soud 62	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 63	1 vymáhající + 2 VSÚ
Okresní soud 64	nemají spec. oddělení VSÚ a mzdová účetní
Okresní soud 65	nemají spec. oddělení - výkon 1 zaměstnanec
Okresní soud 66	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 67	1 vymáhající úřednice + 2 pracovnice na 1/2
Okresní soud 68	1,5 vymáhajících úředníků
Okresní soud 69	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 70	nemají spec. oddělení mzdová účetní, 2x VSÚ
Okresní soud 71	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 72	1 vymáhající úřednice
Okresní soud 73	3 vymáhající úředníci
Okresní soud 74	2 vymáhající úředníci
Okresní soud 75	1 vymáhající úřednice + 2 pracovnice na 1/2
Okresní soud 76	nemají spec. oddělení - výkon + účtárna 3 zaměstnanci
Okresní soud 77	nemají spec. oddělení, 6 pracovníků
Okresní soud 78	2 vymáhající úředníci

Příloha č. 7 Soudní exekutoři vymáhající pohledávky pro okresní soudy

Soud	Exekutoři (x = soud nevyužívá služeb soudního exekutora)
Okresní soud 1	x
Okresní soud 2	Homola (Brno)
Okresní soud 3	x
Okresní soud 4	Erbert (Praha-východ); Popková (Liberec)
Okresní soud 5	x
Okresní soud 6	x
Okresní soud 7	x
Okresní soud 8	Košina (Prachatice)
Okresní soud 9	Popková (Liberec), Homola (Brno)
Okresní soud 10	Homola (Brno)
Okresní soud 11	Erbert (Praha-východ); Zítka (Plzeň-město); Prošek (Plzeň-město)
Okresní soud 12	Ivanko (Praha 10)
Okresní soud 13	x
Okresní soud 14	Homola (Brno), Erbert (Praha)
Okresní soud 15	Homola (Brno)
Okresní soud 16	Erbert, Prošek, Zítka,
Okresní soud 17	Luhan (Praha), Flajšhansová (Plzeň)
Okresní soud 18	x
Okresní soud 19	Wolfová(Plzeň-město), Škarpa
Okresní soud 20	Zítka, Prošek, Erbert
Okresní soud 21	x
Okresní soud 22	Erbert (Praha)
Okresní soud 23	Erbert, Homola, Molák, Blažková
Okresní soud 24	Chaloupka (Mělník)
Okresní soud 25	x
Okresní soud 26	x
Okresní soud 27	Homola (Brno)
Okresní soud	Luhan (Praha)

28	
Okresní soud 29	x
Okresní soud 30	x
Okresní soud 31	x
Okresní soud 32	Skoupá (Hodonín), Homola
Okresní soud 33	x
Okresní soud 34	x
Okresní soud 35	x
Okresní soud 36	Homola (Brno)
Okresní soud 37	Erbert (Praha), Sobíšková (Praha)
Okresní soud 38	Douchová(Tábor)
Okresní soud 39	Erbert (Praha-východ); Zítka (Plzeň-město); Prošek (Plzeň-město)
Okresní soud 40	Plášil (Praha), Ebert (Praha), Homola (Brno)
Okresní soud 41	x
Okresní soud 42	x
Okresní soud 43	Homola (Brno), anonym
Okresní soud 44	Homohla (Brno), Molák (Havel Brod)
Okresní soud 45	x
Okresní soud 46	x
Okresní soud 47	3 se sídlem Brno-venkov
Okresní soud 48	nechtějí uvést
Okresní soud 49	x
Okresní soud 50	x
Okresní soud 51	x
Okresní soud 52	x
Okresní soud 53	Brančík (Hodonín), Tunkl (Český Krumlov)

Okresní soud 54	x
Okresní soud 55	x
Okresní soud 56	Homola (Brno)
Okresní soud 57	Wolfová(Plzeň-město)
Okresní soud 58	Slavata (Mladá Boleslav)
Okresní soud 59	Sárová (Jihlava), Karafiát (Jihlava)
Okresní soud 60	Pazderka (Písek)
Okresní soud 61	10 ks
Okresní soud 62	nechtějí uvést
Okresní soud 63	x
Okresní soud 64	x
Okresní soud 65	Homola (Brno)
Okresní soud 66	Luhan
Okresní soud 67	x
Okresní soud 68	x
Okresní soud 69	Homola (Brno); Zálešák (Brno)
Okresní soud 70	x
Okresní soud 71	Homola (Brno), Erbert (Praha), Zítka (Plzeň)
Okresní soud 72	zjistit
Okresní soud 73	x
Okresní soud 74	x
Okresní soud 75	Blažková, Molák, Olma, Homola
Okresní soud 76	x
Okresní soud 77	x
Okresní soud 78	Erbert (Praha)

Příloha č. 8 – Vnitřní úprava předávání pohledávek k vymáhání pohledávek soudnímu exekutorovi dle výše jistiny/titulu apod.

Soud	Soudní exekutor	Úprava předávání pohledávek (x = nevyužívají služeb soudního exekutora)
Okresní soud 1	NE	X
Okresní soud 2	ANO	vše nad 2 200 Kč, nepředávají peněžité tresty
Okresní soud 3	NE	X
Okresní soud 4	ANO	NE
Okresní soud 5	NE	X
Okresní soud 6	NE	X
Okresní soud 7	NE	X
Okresní soud 8	ANO	NE
Okresní soud 9	ANO	Popkové z Liberce, ostatní mimo Liberec
Okresní soud 10	ANO	vše nad 3000 Kč, nepředávají peněžité tresty
Okresní soud 11	ANO	X
Okresní soud 12	ANO	NE
Okresní soud 13	NE	X
Okresní soud 14	ANO	vše nad 5 000 Kč
Okresní soud 15	ANO	vše nad 2 000 Kč
Okresní soud 16	ANO	NE
Okresní soud 17	ANO	NE
Okresní soud 18	NE	X
Okresní soud 19	ANO	vše nad 2500 Kč, nepředávají peněžité tresty
Okresní soud 20	ANO	NE
Okresní soud 21	NE	X
Okresní soud 22	ANO	vše nad 2 000 Kč
Okresní soud 23	ANO	NE
Okresní soud 24	ANO	NE
Okresní soud 25	NE	X
Okresní soud	NE	X

26		
Okresní soud 27	ANO	vše nad 2 000 Kč
Okresní soud 28	ANO	nad 2000 Kč a nepředávají peněžité tresty
Okresní soud 29	ANO (bez smlouvy)	vše, pokud sami nic nevymůžou, bez peněžitých trestů
Okresní soud 30	NE	X
Okresní soud 31	NE	X
Okresní soud 32	ANO	vše nad 2000 Kč, nepředávají peněžité tresty
Okresní soud 33	NE	X
Okresní soud 34	NE	X
Okresní soud 35	NE	X
Okresní soud 36	ANO	NE
Okresní soud 37	ANO	vše nad 5 000 Kč kromě peněžitých trestů
Okresní soud 38	ANO	NE
Okresní soud 39	ANO	NE
Okresní soud 40	ANO	vše kromě peněžitých trestů
Okresní soud 41	NE	X
Okresní soud 42	NE	X
Okresní soud 43	ANO	NE
Okresní soud 44	ANO	NE
Okresní soud 45	NE	X
Okresní soud 46	NE	X
Okresní soud 47	ANO	vše nad 2300 Kč
Okresní soud 48	ANO	X
Okresní soud 49	NE	X
Okresní soud 50	NE	X
Okresní soud 51	NE	X

Okresní soud 52	NE	X
Okresní soud 53	ANO	NE
Okresní soud 54	NE	X
Okresní soud 55	NE	X
Okresní soud 56	ANO	NE
Okresní soud 57	ANO	X
Okresní soud 58	ANO	vše kromě peněžitých trestů, předtím vždy upomínka
Okresní soud 59	ANO	NE
Okresní soud 60	ANO	NE
Okresní soud 61	ANO	NE
Okresní soud 62	ANO	NE
Okresní soud 63	NE	X
Okresní soud 64	NE	X
Okresní soud 65	ANO	NE
Okresní soud 66	ANO	NE
Okresní soud 67	NE	X
Okresní soud 68	NE	X
Okresní soud 69	ANO	NE
Okresní soud 70	NE	X
Okresní soud 71	ANO	vše nad 2 000 Kč
Okresní soud 72	ANO	NE
Okresní soud 73	NE	X
Okresní soud 74	NE	X
Okresní soud 75	ANO	X
Okresní soud 76	NE	X

Okresní soud 77	NE	X
Okresní soud 78	ANO	vše nad 3000 Kč